

30K2
2600

ПРОЛЕТАРЫ І УСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

№ 8

№ 8

ab 05
18501

М Е Н С К

Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА”
1938

На складах і ў магазінах Упраўлення кнігагандлю Дзяржаўнага Выдавецтва Беларусі ў гарадах: Менску, Віцебску, Гомелі, Магілёве, Мозыры, Оршы, Полацку, Бабруйску, Барысаве, Горках, Лепелі, Жлобіне, Гаралку, Сенно, Лёзне, Дзяржынску, Дрысе і Мехаве, а таксама ў кніжных магазінах іншых гандлёвых арганізацый ёсць наступныя творы класікаў марксізма-ленінізма:

ТВОРЫ КАРЛА МАРКСА

Адозва Цэнтральнага Камітэта да Саюза Комуністаў. ДВБ, 1933 г. Цана — 15 кап.

Восемнаццатае Брумера Луі Банапарта.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г. 88 стар. Цана 1 р. 50 кап.

Выбраныя творы (у двух томах). Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1935 г. Цана 9 р. 50 кап.

Грамадзянская вайна ва Францыі.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г. 66 стар. Цана 1 р.

Да крытыкі „Палітычнай эканоміі“.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г. 220 стар. Цана 3 р. 75 кап.

Заработная плата, цана і прыбытак.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г. 50 стар. Цана — 40 кап.

Класавая барацьба ва Францыі.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1932 г. 128 стар. Цана 1 р. 85 кап.

К. Маркс і Ф. Энгельс Маніфест Комуністычнай партыі.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г. 38 стар. Цана — 25 кап.

Наёмная праца і капітал.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г. 63 стар. Цана — 95 кап.

Пісьмы да Кугельмана. Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г. Цана 2 р.

ТВОРЫ Ф. ЭНГЕЛЬСА.

Аб гістарычным матэрыялізме.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г. 36 стар. Цана — 20 кап.

Анты-Дзюрынг. Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г. 328 стар. Цана 3 р. 75 кап.

Да гісторыі Саюза Комуністаў.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г. 38 стар. Цана — 20 кап.

Развіццё сацыялізма ад утопіі да навукі.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г. 54 стар. Цана 1 р. 25 кап.

Роля працы ў працэсе ачалавечання малпы.

ДВБ, 1933 г. 35 стар. Цана — 10 кап.

Рэвалюцыя і контррэвалюцыя ў Германіі.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г. 111 стар. Цана 1 р. 80 кап.

Сялянская вайна ў Германіі.

ДВБ, 1933 г. Цана 2 р. 50 кап.

Уводзіны да „Дыалектыкі прыроды“.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г. 24 стар. Цана — 20 кап.

14-е сакавіка 1893 г.

ДВБ, 1933 г. Цана — 15 кап.

ТВОРЫ В. ЛЕНІНА.

Аб Інтэрвенцыі.

ДВБ, 1933 г. Цана 2 р. 40 кап.

Аб карыкатуры на марксізм і аб „імперыялістычным эканамізме“.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г. Цана — 30 кап.

Аб кааперацыі. Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г. 103 стар. Цана 1 р. 10 кап.

Аб значэнні ваяўнічага матэрыялізма.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1938 г. 55 стар. Цана — 75 кап.

Аб „левым“ дзяцінстве і аб дробнабуржуазнасці.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г. 27 стар. Цана — 35 кап.

Аб абмане народа лозунгамі свабоды і роўнасці.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1935 г. 41 стар. Цана — 25 кап.

Аб нацыянальна-каланіяльным пытанні.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г. 148 стар. Цана 1 р. 85 кап.

Аб нацыянальнай гордасці велікарусаў.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г. Цана — 10 кап.

Аб прадавольстве і налогу.

Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г. 44 стар. Цана — 25 кап.

Аб праве нацый на самавызначэнне.

ДВБ, 1934 г. Цана — 35 кап.

05
24
ПРОЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

30к2
2600
(344)

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

05 05
18501
ПАРТЫЙНЫ
ШТОМЕСЯЧНІК
ОРГАН ЦК КП(б)Б
ГОД ВЪДАННЯ XII

№ 8

Жнівень 1938 г.

З М Е С Т

	Стар.
Верадавы—Другая Сесія Вярхоўнага Савета СССР	7
С. Новік.—Вынікі Першай Сесіі Вярхоўнага Савета БССР	10
А. Сваі.—Быць у мабілізацыйнай гатоўнасці	15
Б. Зельцэр.—Палепшыць работу па прыёму ў партыю	19
А. Казіміраў.—Работа партарганізацый Гомельскай вобласці са спачувальцамі	26
А. Канавалёнак і Х. Рыукіна.—Узняць работу партыйных кабінетаў	29
В. Кудраеў.—Яшчэ раз аб партыйнай гаспадарцы	35
В. Шпітальнік.—Больш увагі палітычнаму выхаванню раб-сельгораў	39
С. Топіз.—Строга захоўваць правілы сацыялістычнага агульнажыцця	42
Г. Мараў.—Германскі фашызм—падпалымчык новай сусветнай найны	52
Кансультацыя	
Дванаццацігоддзе камсмаля	61
Прыкладны план работы гуртка па вывучэнню матэрыялаў 2-й Сесіі Вярхоўнага Савета БССР	73
Законы, прынятыя Вярхоўным Саветам СССР	
Закон аб адзіным дзяржаўным бюджэце СССР на 1938 год	78
Закон аб судасуде СССР, савязных і аўтаномных рэспублік	81
Аб выбраванні Вярхоўнага Суда Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік	91
Закон аб грамадзянстве СССР	92
Закон аб парадку ратыфікацыі і дэнансацыі міжнародных дагавораў СССР	93
Закон аб дзяржаўным падатку на коней аднаасобных гаспадарак	94
Закон аб Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы	96
Аб змене і лапаўненні артыкулаў 22 і 23 Канстытуцыі (Асноўнага закона) СССР	97

Адрас рэдакцыі:
Менск, Чырвонаярмейская вул.,
ЦК КП(б)Б, пакой 7.
Тэлефон рэдакцыі
па камунітару 20 000. АаБ. 50.

Другая Сесія Вярхоўнага Савета СССР

Закончыла сваю работу Другая Сесія Вярхоўнага Савета Саюза СССР. На працягу дванаццаці дзён абраннікі народа вырашалі важнейшыя дзяржаўныя пытанні, накіраваныя на ўмацаванне магутнасці нашай краіны, на абарону сацыялістычнай радзімы, на яшчэ лепшае, радаснае і заможнае жыццё працоўных.

Уся работа Другой Сесіі праходзіла пры велізарным уздыме і несакрушальным маральна-палітычным адзінстве савецкага народа. За работай сваіх абраннікаў з неаслабнай увагай сачыў увесь савецкі народ. Усе працоўныя адобрылі гістарычныя рашэнні самага дэмакратычнага, сапраўды сацыялістычнага парламента, выбранага на аснове Сталінскай Канстытуцыі.

Дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР у выключна дзелавой абстаноўцы з усёй уласцівай ім сур'ёзнасцю абмяркоўвалі важнейшыя дзяржаўныя пытанні і аднадушна выносілі свае рашэнні. У гэтым аднадушшы заключаецца стыль работы сапраўды народнага парламента, які нельга параўнаць ні з адным парламентам капіталістычных краін, нават тых, якія лічаць сябе дэмакратычнымі.

Апраўдаць высокае дзвер'е народа—вось мэта, якую кожны дэпутат савецкага парламента ставіў перад сабою, збіраючыся на Сесію для вырашэння адказнейшых дзяржаўных пытанняў. І пад гэтым знакам праходзіла ўся работа Другой Сесіі, прасякнутая сталінскімі клопатамі аб народным шчасці, няўхільнай барацьбой за трыумф камунізму.

Сабраўшыся на Сесію, лепшыя людзі краіны, выбраныя воляй мільёнаў, гарача віталі свайго першага ўсенароднага дэпутата, друга працоўных усяго свету, любімага Сталіна, які забяспечыў нашай краіне шчаслівае жыццё і стварыў усе ўмовы для мірнага сацыялістычнага будаўніцтва.

Сесія абмеркавала і аднадушна прыняла рашэнні па важнейшых дзяржаўных пытаннях: «Аб адзіным дзяржаўным бюджэце СССР на 1938 год», «Закон аб судавыстройстве СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік», «Аб выбранні Вярхоўнага Суда СССР», «Закон аб грамадзянстве СССР», «Закон аб парадку ратыфікацыі і дэнацанцы міжнародных дагавораў СССР», «Закон аб дзяржаўным падатку на коней аднаасобных гаспадарак» і іншыя.

Усе гэтыя пытанні вырашаны на аснове поўнай дэмакратыі, у адпаведнасці з патрабаваннямі вялікай Сталінскай Канстытуцыі, якая замацавала перамогі, заваяваныя працоўнымі краінамі сацыялізма.

З аднадушным адабрэннем сустрэлі і зацвердзілі прадстаўнікі народа адзіны дзяржаўны бюджэт СССР на 1938 год, які мае велізарнае значэнне ў жыцці нашай краіны.

Дзяржаўны бюджэт СССР на даходах на 1938 год, зацверджаны Сесіяй у суме 132 мільярдаў 637 мільёнаў 993 тысяч рублёў, сведчыць аб вялікай магутнасці сацыялістычнай дзяржавы, аб яе нязмерным росце, аб сіле і непарушнасці Савецкага Саюза.

І сапраўды, якую-б галіну сацыялістычнай гаспадаркі мы ні ўзялі, мы ўсюды бачым бурны рост. Аб гэтым сведчаць новапабудаваныя гіганты прамысловасці, уведзеныя ў строй электрастанцыі, тысячы складанейшых машын, тэхнічная ўзброенасць нашых МТС, калгасаў і саўгасаў, рэканструкцыя гарадоў, вялікія асігнаванні на сацыяльна-бытавыя патрэбы, на ахову працы савецкіх грамадзян. Усё гэта з'яўляецца яркім довадам таго, што наш бюджэт складзены ў інтарэсах найшырэйшых мас працоўных, накіраваны на далейшае працвітанне радзімы.

Зацверджаны бюджэт з'яўляецца сапраўды народным, бо ён цалкам і поўнасю адлюстроўвае інтарэсы і волю ўсіх народаў нашай неабсяжнай краіны. Адзіны дзяржаўны бюджэт—прамы адказ на заданы далейшага развіцця народнай гаспадаркі і культуры, павышэння матэрыяльнага ўзроўню працоўных, умацавання абароназдольнасці сацыялістычнай дзяржавы.

З вялікім здавальненнем народ даведаўся, што з агульнай сумы бюджэта на абаронныя мерапрыемствы зацверджана 27 мільярдаў рублёў. Гэтыя асігнаванні на абарону радзімы яшчэ раз сведчаць аб вялікім клопаце, які праяўляе наша партыя, савецкі ўрад аб мірнай працы працоўных, аб абароне вялікіх заваяванняў, запісаных залатымі літарамі ў Сталінскай Канстытуцыі.

Працоўныя нашай краіны любяць сваю Чырвоную армію, свой магутны Чырвоны флот і Чырвоную авіяцыю, якія зорка стаяць на варце заваёў вялікага Кастрычніка і ніколі і нікому іх не ўступяць.

Таварыш Сталін гаварыў:

Нідзе ў свеце няма такіх любоўных і клапацілівых адносін з боку народа да арміі, як у нас. У нас армію любяць, яе паважаюць, аб ёй клапацяцца. Чаму? Таму, што ўпершыню ў свеце рабочыя і сяляне стварылі сваю ўласную армію, якая служыць не панам, а вызваленым з-пад прыгнёту капіталістаў рабочым і сялянам».

Так гаварыў таварыш Сталін, так гаворыць увесь маналітны савецкі народ, які бязмежна любіць сваю непераможную Чырвоную Армію.

Бюджэт СССР на 1938 год з'яўляецца выражэннем правільнага вырашэння ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Факты росквіту Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі пацвярджаюць гэта.

Бюджэт БССР на 1938 год складае 1 мільярд 167 мільёнаў 210 тысяч рублёў.

Толькі ў выніку Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, якая назаўсёды прагнала з савецкай зямлі памешчыкаў і капіталістаў, Беларусь атрымала сваю дзяржаўнасць і магчымасць развіцця сваю прамысловасць, сельскую гаспадарку, культуру, навуку, мастацтва.

БССР пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пры дапамозе гераічнага рускага народа дабілася нябачаных поспехаў ва ўсіх галінах сацыялістычнага будаўніцтва.

Пры савецкай уладзе змянілася аблічча Беларускай рэспублікі. За годы двух сталінскіх пяцігодак прадукцыя мясцовай прамысловасці павялічылася ў 10 раз. У БССР створаны такія галіны вытворчасці, як тарфяная, хімічная, фасфарытная, галантарэйная, паліграфічная, станкабудаўнічая, сельскагаспадарчага машынабудаўніцтва, лёгкая, лясная, харчовая і іншыя.

Валавая прадукцыя 1927 года складала 17 мільёнаў 417 тысяч рублёў. У 1937 годзе яна дасягнула 161 мільёна 295 тыс. рублёў. Па бюджэту БССР у 1938 годзе на далейшае развіццё прамысловасці павінна быць выдаткавана 74,9 мільёна рублёў, што яшчэ вышэй узніме вытворчасць і створыць усе умовы для новых перамог у бягучым годзе.

Велізарных зрухаў дабілася Беларуска рэспубліка і ў сельскай гаспадарцы. На гэтым участку многа нашкодзілі ворагі народа, якія арудавалі ў сістэме Наркамзема БССР. Партыя, урад, вялікі Сталін, органы НКВД на чале са сталінскім наркомам таварышом Ежовым дапамаглі беларускаму народу выкрыць і знішчыць заклятых ворагаў народа.

Партыя і савецкі ўрад аказалі вялікую дапамогу беларускаму сялянству ў справе перабудовы сельскай гаспадаркі. Да рэвалюцыі беларуская вёска прадстаўляла сабою дробныя распыленыя гаспадаркі, якія знаходзіліся пад цяжкім уціскам памешчыкаў і кулакоў. Савецкая ўлада, Кастрычніцкая рэвалюцыя вызвалілі працоўнае сялянства ад гэтай кабалы і стварылі ўмовы для творчай працы ў калгасах.

Зараз у Беларусі налічваецца каля 10 тысяч калгасаў, якія засяваюць 96,4 процанта ўсёй пасеўнай плошчы, 200 МТС з колькасцю 7662 трактароў, 1001 камбайнаў, 3800 малатарань, 1200 ільноцерабілак, 3415 аўтамашы.

Асігнаванне па бюджэту 1938 года 54 мільёнаў 353 тыс. рублёў на сельскую гаспадарку стварае ўсе ўмовы для далейшага ўнацавання калгасаў, для барацьбы за высокі ўраджай, за сталінскія 7—8 мільярдаў пудоў зярна ў год, за заможнае і шчаслівае жыццё калгаснікаў.

На соцыяльныя і культурныя мерапрыемствы ў бягучым годзе будзе выдаткавана 829 мільёнаў 149 тысяч рублёў, што супроць 1937 года дае павелічэнне на 22,4 процанта. Большая частка гэтых сродкаў прызначана на спецыяльныя культурныя мерапрыемствы: на асвету 572 мільёны 740 тысяч рублёў і ахову здароўя—213 мільёнаў 509 тысяч рублёў.

Беларуская рэспубліка за годы савецкай улады стала краінай суцэльнай грамаднасці. БССР мае 7069 школ, у якіх навучаецца 1.068.000 дзяцей працоўных, 97 тэхнікумаў, у якіх навучаюцца 32.000 студэнтаў, 23 вышэйшыя навучальныя ўстановы, у якіх 15.000 студэнтаў. У школах працуюць 33.000 настаўнікаў. Кожны год ВНУ і тэхнікумы выпускаюць тысячы маладых савецкіх спецыялістаў, актыўных удзельнікаў будаўніцтва соцыялізма. З моманту выдання закона аб дапамозе многадзетным выдана дзяржаўнай дапамогі 55 мільёнаў 212 тысяч рублёў.

Так з года ў год расце матэрыяльны і культурны добрабыт працоўных Савецкай Беларусі, якая стала роўнапраўнай квітнеючай рэспублікай у сузор'і адзінаццці брацкіх савецкіх соцыялістычных рэспублік.

Бюджэт Савецкага Саюза на 1938 год з'яўляецца выражэннем сілы і магутнасці нашай радзімы, выражэннем савецкай дэмакратыі, выражэннем каласальнай магутнасці, з якой абрушыцца вялікі СССР на любога, хто пасмее пасягнуць на багацці сацыялістычнай дзяржавы.

Вялікая хартыя сацыялізма—Сталінская Канстытуцыя ўзняла на небывалую вышыню прынцыпы сацыялістычнай дэмакратыі. Важнейшая дзяржаўная функцыя—правасуддзе—павінна ажыццяўляцца ў нашай краіне ў поўнай адпаведнасці са Сталінскай Канстытуцыяй.

Вось чаму з такім-жа поўным аднадушшам вырашылі дэпутаты Вярхоўнага Савета Саюза ССР важнейшае пытанне гістарычнага значэння—аб судаўстройстве СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік.

Закон аб судаўстройстве выклікаў агромны інтарэс савецкага народа. Далейшае ўмацаванне савецкага суда і рэвалюцыйнай законнасці звязана з кроўнымі інтарэсамі працоўных. І таму зацвярджэнне новага закона аб судаўстройстве выклікала велізарнае здавальненне савецкіх патрыётаў.

Правільнае вырашэнне пытанняў судаўстройства яшчэ раз прадэманстравала перад усім светам маналітнасць нашага народа, яго маральна-палітычнае адзінства, гатоўнасць да канца змагацца за сваё шчасце. Закон аб судаўстройстве паказвае, наколькі цэніцца ў нас, у СССР, правасуддзе, на якую нябачаную ва ўсім свеце вышыню ўзнімаецца наш савецкі суд у барацьбе за радаснае жыццё працоўных.

Новы закон аб судаўстройстве СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік пабудаван на аснове і ў поўнай адпаведнасці з патрабаваннямі Сталінскай Канстытуцыі. Гэты закон выходзіць з устаноўленых главой IX Сталінскай Канстытуцыі задач сацыялістычнага правасуддзя і адпавядае ўсім гістарычным асаблівасцям сталінскай эпохі.

Сталінская Канстытуцыя ўзняла савецкі суд на такую вышыню, на якой ён не стаяў ніколі і нідзе ў свеце. Наш савецкі суд—самы дэмакратычны, сапраўды народны суд, бо ён з'яўляецца магутным сродкам аховы заваяванняў сацыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян, абароны праў і інтарэсаў савецкага народа.

Зусім іншы выгляд мае суд капіталістычны. Буржуазны суд служыць інтарэсам капіталістаў і ахоўвае прыватную капіталістычную ўласнасць. Суды ў любой буржуазнай краіне служаць інтарэсам капіталістаў, банкіраў, заводчыкаў, памешчыкаў для яшчэ большага прыгнечання працоўных мас. Буржуазны суд стаіць на абароне эксплуатацыйнага супроць эксплуатаемых, на абароне багатых супроць бедных. Аб судзе царскай Расіі народ склаў прыказку: «С сильным не борись, с богатым не судись». Буржуазны суд і судзі з'яўляюцца прадстаўнікамі эксплуатацыйнага класаў, ажыццяўляюць волю пануючых у капіталістычным грамадстве класаў, ахоўваюць устоі капіталізма.

Толькі наш савецкі суд з'яўляецца адзіным у свеце дэмакратычным судом, бо толькі ў Савецкім Саюзе народы вызвалены ад эксплуатацыі і неўптва, ажыццяўляюць сапраўдную дэмакратыю, будуюць сваё цудоўнае жыццё.

Велізарныя задачы савецкага суда. На працягу свайго 20-гадовага існавання савецкі суд на справе даказаў, што ён здолён згонарам выканаць усе пастаўленыя перад ім задачы па ахове вялікіх заваяванняў Кастрычніка, па ўмацаванню рэвалюцыйнай законнасці.

На ўсіх этапах барацьбы за сацыялізм савецкі суд з'яўляўся магутнай зброяй рабочага класа па ахове дзяржаўнага ладу і грамадскай безапаснасці Краіны саветаў, па абароне палітычных, працоўных, жылёвых і іншых асабістых праў і інтарэсаў працоўных.

Сталінская Канстытуцыя значна расшырыла і ўмацавала дэмакратычныя асновы савецкай дзяржавы. Адсюль і патрабаванні да савецкага суда сталі павышанымі. Зацверджаны Сесіяй закон поўнасьцю адлюстроўвае гэтыя патрабаванні.

У аснову закона аб судаўстройстве пакладзены адзіны прынцып арганізацыйнай пабудовы суда—выбарнасць суддзяў на аснове ўсесагульнага, прамога, роўнага выбарчага права пры тайным таласаванні.

Артыкул 112 Сталінскай Канстытуцыі гаворыць, што суддзі незалежны і падпарадкоўваюцца толькі закону. Так запісана і ў законе аб судаўстройстве СССР. Гэта значыць, што прынцып незалежнасці суддзі, абвешчаны Сталінскай Канстытуцыяй і ўвасоблены ў новым законе аб судаўстройстве, ліквідуе ўсякую, нават малейшую залежнасць народнага суддзі ад мясцовых органаў улады. У рабоце савецкага суда не павінна быць ніякага адхілення ад закона. Рэволюцыйная законнасць—воў асноўнае патрабаванне, якое прад'яўляе савецкі народ да свайго суда.

Савецкі суд, выбраны народам, акружаны яго давер'ем, падпарадкаваны толькі сацыялістычнаму закону. Савецкі суд з'яўляецца магутнай зброяй у барацьбе за абарону граніц СССР, за далейшы росквіт культурнага, радаснага і заможнага жыцця працоўных нашай сацыялістычнай краіны.

Савецкі суд абараняе ад усякіх пасаганняў сацыялістычны лад і яго свяшчэнную недатыкальную аснову—сацыялістычную ўласнасць.

Бязлітасная барацьба з подлымі здраднікамі і прадажнікамі—трацкісцка-бухарынскімі, буржуазна-нацыяналістычнымі і іншымі шпіёнамі, шкоднікамі і забойцамі—была і застаецца галоўнай задачай савецкага суда. Знішчыць наймітаў фашызма, як знішчаюць гадзюк,—такава воля многамільённага савецкага народа. Выконваючы гэту волю, савецкі суд знішчаў і ў далейшым будзе сурова і бязлітасна знішчаць ворагаў народа, караць віноўных па ўсялякіх злачынствах супроць сацыялістычнай дзяржавы і грамадства.

Сваёй дзейнасцю савецкі суд заваяваў заслужаную павагу працоўных. Выносячы справядлівы суровы прыгавор бандам наёмных фашысцкіх забойц, трацкісцка-бухарынскім і буржуазна-нацыяналістычным здраднікам ралзімы, наш суд выражаў волю ўсяго савецкага народа.

Бязлітаснай і непрымірнай барацьбе з ворагамі народа, няўхільнаму правядзенню рэволюцыйнай законнасці штодзённа вучаць работнікаў савецкага суда большэвіцкая партыя, сталінскі Цэнтральны камітэт. Выдатным прыкладам для савецкіх суддзяў з'яўляецца работа слаўнай арміі савецкіх разведчыкаў, якая пад кіраўніцтвам сталінскага наркома Нікалая Іванавіча Ежова рашуча і беспамылкова выяўляе і знішчае ўсіх і ўсякіх ворагаў народа.

Закон аб судаўстройстве падкрэслівае велізарную выхавальную ролю савецкага суда. Усёй сваёй дзейнасцю наш суд выхоўвае грамадзян Саюза ССР у духу адданасці радзіме і справе сацыялізма, у духу, сацыялістычнай законнасці, беражных адносін да сацыялістычнай уласнасці, дысцыпліны працы, добрасумленых адносін да

дзяржаўнага і грамадскага доўгу, паважання правіл соцыялістычнага агульнажыцця.

Выбарнасць суддзі і народных засядацеляў, гласнасць суда,—усё гэта ўмацоўвае аўтарытэт савецкага суда сярод працоўных, яшчэ больш прыцягвае шырокія масы да выканання судовых функцый. Так на справе ажыццяўлення ўказання Леніна аб пагалоўным удзеле савецкіх грамадзян у кіраванні дзяржавай.

Закон аб судаўстройстве канкрэтна вызначае функцыі і парадак работы судовай сістэмы, набліжае савецкі суд да народных мас. Гэты закон паслужыць справе далейшага палепшання работы савецкага суда на карысць соцыялізма, на карысць квітнеючай нашай радзімы.

Савецкі народ жыве ў выключна напружанай міжнароднай абстаноўцы, калі японская ваеншчына, польскія паны і капіталісты, германскія фашысты прабуюць напасці на нашу пакуль што адзіную ў свеце соцыялістычную дзяржаву.

Таварыш Сталін папярэдзіў нас, і савецкія патрыёты гэтага ніколі не забываюць, што мы знаходзімся ў капіталістычным акружэнні, што «пакуль існуе капіталістычнае акружэнне, будуць існаваць у нас шкоднікі, шпіёны, дыверсанта і забойцы, засылаемыя ў нашы тылы агентамі замежных дзяржаў».

Закон аб грамадзянстве Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік таксама мае велізарнейшае значэнне не толькі для нашай дзяржавы, але і далёка за яе межамі. Зацвярджэнне закона аб грамадзянстве СССР, якое праходзіла з вялікім патрыятычным уздымам, сведчыць аб новым усенародным і міжнародным трыумфе савецкай дэмакратыі.

Сталінская Канстытуцыя ўзяла званне грамадзяніна СССР на небывалую вышыню. Савецкі Саюз—краіна свабоднага, добраахвотнага і роўнапраўнага супрацоўніцтва народаў. Гэтыя адзнакі соцыялістычнай дзяржавы і знайшлі сваё выражэнне ў новым законе аб грамадзянстве СССР. Кожны грамадзянін саюзнай рэспублікі ў той-жа час з'яўляецца і грамадзянінам Саюза ССР. Гэты закон гаворыць аб павазе да працоўнага чалавека, аб поўнай яго свабодзе і незалежнасці.

Дзе, у якой яшчэ краіне так высока цэнніцца чалавек, у якой краіне грамадзянін акружан такой увагай і клопатам сваёй дзяржавы?

Толькі ў нас упершыню ў гісторыі чалавецтва слова грамадзянін узнята на такую вышыню. Савецкі грамадзянін—роўнапраўны тварэц і удзельнік вялікага соцыялістычнага будаўніцтва. Сталінская Канстытуцыя гарантавала нашым грамадзянам вялікія правы на працу, асвету, адпачынак, забяспечаную старасць.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя вызваліла народы Краіны саветаў ад кабалы, жабрацтва, бяспраўя, беспрацоўя. Партыя большэвікоў, савецкі ўрад забяспечылі працоўным усе магчымасці для творчай працы, развіцця здольнасцей і талентаў, забяспечылі ўмовы для удзелу ў грандыёзным будаўніцтве камунізма.

Вялікі гонар быць грамадзянінам такой краіны, якую ўзначальвае і вядзе ад перамогі да перамогі вялікая партыя Леніна—Сталіна, якую кіруе, правадыр, друг і настаўнік працоўных усяго свету—Іосіф Вісарыёнавіч Сталін.

Правільнае вырашэнне ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі забяспечыла развіццё ўсіх народаў, малых і вялікіх, росквіт раней

адсталых, прыгнечаных нацыянальных рэспублік, дружбу паміж народамі. А дружба паміж народамі—вялікая сіла. Пакуль тэта дружба будзе існаваць, нашы народы будуць непераможны. Яны свабодны і роўнапраўны, аб'яднаны непераможнай сталінскай дружбаю.

Тэлеавіты паэт нашай эпохі Владзімір Маякоўскі пісаў: «Чытайце, завидуйте, я—гражданин Советского Союза». Мільёны працоўных капіталістычных краін хацелі-б быць такімі-ж шчаслівымі, свабоднымі, роўнапраўнымі, як працоўныя СССР, і яны змагаюцца за гэта шчасце, за сусветны саюз савецкіх сацыялістычных рэспублік.

У слове грамадзянін закладзена ўся веліч нашай радзімы. Дзе-б ні быў грамадзянін Савецкага Саюза, усюды ён адчувае падтрыманне, сілу і магутнасць мацеры-радзімы, усюды думае аб яе шчасці, аб тым, каб прынесці ёй як мага больш карысці ў інтарэсах усяго савецкага народа.

Яркім паказчыкам выканання грамадзянскага доўгу з'яўляецца гераічная экспедыцыя на Паўночны полюс чатырох адважных сталінскіх пітомцаў—Папаніна, Крэнкеля, Шыршова і Фёдарова. З думкамі аб радзіме і Сталіне лётчыкі Чкалаў, Байдукоў, Белякоў, Громаў, Юмашэў, Данілін праклалі трасу з Масквы праз Паўночны полюс у Паўночную Амерыку. З імем Сталіна—сімвалам нашых перамог—Кокінакі і Брандзінскі за адны суткі пералаяцелі з Масквы на Далёкі Усход. У імя сваёй радзімы, вялікага Сталіна савецкі народ імкнецца яшчэ вышэй узняць дастойнасць грамадзян савецкай краіны.

Ворагі народа, подлыя найміты фашызма, здраднікі сацыялістычнай радзімы спрабавалі аднавіць у нашай краіне капіталізм, каб зноў надзець ярмо эксплуатацыі на працоўныя масы, пазбавіць іх грамадзянскіх праў.

Але ворагі і здраднікі пралічыліся. Слаўныя чэкісты, кіруючыя сталінскім наркомам Нікалаем Іванавічам Ежовым, разграмілі варожыя гнёзды, забяспечылі нашай краіне далейшае мірнае развіццё.

Працоўныя СССР, як зяніцу вока, будуць берагчы і цаніць гонар савецкага грамадзяніна.

Быць грамадзянінам СССР—гэта значыць няўхільна працаваць над далейшым працвітаннем сваёй радзімы, пад кіраўніцтвам савецкага ўрада, большэвіцкай партыі і вялікага Сталіна ўпэўнена рухацца наперад, да поўнага трыумфу камунізма. Няма большай радасці і гордасці, як быць грамадзянінам вялікай краіны, дзе першым грамадзянінам з'яўляецца наш любімы друг і настаўнік таварыш Сталін.

На Другой Сесіі аднадушна зацверджан таксама закон аб парадку ратыфікацыі і дэансацыі міжнародных дагавораў СССР.

Закон аб ратыфікацыі (зацвярджэнні) і дэансацыі (страце сілы) дагавораў мае выключнае значэнне для далейшага забеспячэння мірнага жыцця нашай краіны. Прыняццем гэтага закона пацвярджаецца яшчэ раз адзіна правільная палітыка нашага ўрада, якая заключаецца ў тым, што вайны мы не хочам і будзем і ў далейшым змагацца за мір і захаванне дагавораў.

Прыняты закон вызначае, якія іменна дагаворы ратыфікуе Прэзідыум Вярхоўнага Савета, як гэтага патрабуе 49 артыкул Сталінскай Канстытуцыі. Міжнародны дагавор, падпісаны і ратыфікаваны Прэзідыумам Вярхоўнага Савета СССР, не ёсць проста кавалак паперы. Наша краіна заўсёды стаіць на пункце погляду выканання заключанага дагавора і ніколі яго не парушае.

Нашы законы непарушны, бо нашу палітыку накрэсла і наша партыя Леніна—Сталіна, бо мы з'яўляемся мірным дзяржавам, бо гэта і моцнай, і нам не патрэбны чужыя тэрыторыі.

Нашы дагаворы непарушны яшчэ і там, што мы іх нікому не дазваляем парушаць. Мы чужой зямлі не хочам, ач і сваю зямлі ніводнага вяршка не аддадзім нікому. Гэта мы даказалі на справе, даўшы дастойны адпор японскім самураям, якія прабавалі парушыць спакой нашых граніц.

Не менш важным з'яўляецца і прыняты закон аб адмене падатку на коней аднаасобных гаспадарак. Гэты закон падкрэслівае значную перавагу калгаснага гаспадарства перад аднаасобным. Прыняццё гэтага закона дамачыма да спынення выкарыстання коней аднаасобнымі гаспадаркамі ў мэтах спекулятыўнай нажывы, ён будзе садзейнічаць узмацненню дысцыпліны сярод аднаасобных гаспадарак у выкананні ўсіх дзяржаўных абавязанстваў, далейшаму змяцэнню ў калгасы ўсіх чэсных аднаасобнікаў, далейшаму арганізаваць іх гаспадарчану ўмацаванню калгасаў.

Закон аб дзяржаўным падатку на коней аднаасобных гаспадарак дапаможа яшчэ лепш паставіць рынку ў калгасах, яшчэ больш зацікавіць калгаснікаў калектыўнай працай, яшчэ вынілі ўзнікнуць сарацыбу за большэвіцкі ўраджай, за 7-8 мільярдаў пудоў зярна ў год, яшчэ больш радасным і заможным зрабіць іх жыццё.

Закон гэты сустрачае поўнае, аднадушнае адабрэнне ўсіх дэпутатаў Вярхоўнага Савета СССР і ўсёй масы калгаснікаў і калгасніц. Ён з'яўляецца лепшым довадам таго, як моцна клапаціцца аб нашых рэчах калгасны і калгасніцкая нашы савецкая дзяржава і камуністычная партыя і асабіста таварыш Сталін.

Другая Сесія Вярхоўнага Савета Саюза ССР пакінула ўсяму свету прыклад большэвіцкай арганізаванасці і дэлавітасці. Аднадушна дэпутатаў і ўсёй марквейскай і зацікаўленай дзяржавы і ўсёй дзяржавы законаў з'яўляецца адлюстраваннем аднадушна ўсяго савецкага народа, аб'яднанага вакол партыі Леніна—Сталіна, вакол савецкага ўрада.

Усе ўсіх партыйных, прафесіянальных, комсамольскіх арганізацый Беларусі—як мага больш увагі ўдзяліць зараз растлумачэнню шырокіх масам працоўных і калгасных рабавіц, Другой Сесіі Вярхоўнага Савета СССР, дзесяці да святomasці рабавіц, асабліва ўсе значэнне прынятых законаў. Для гэтага неабходна шырока скарыстаць нашых агітатароў і прапагандыстаў, асабліва вырабленых у часе падрыхтоўкі да выбараў у Вярхоўныя Саветы СССР і БССР.

Змагаючыся за ажыццяўленне вялікіх задач, паставленых сацыялістычным народам перад усёй савецкай народам, мы яшчэ больш зможам аб'яднаць і змаганне нашай радзімы, і зможам разумным перамогі на ўсіх фронтах сацыялістычнага будаўніцтва.

Над краўніцтвам партыі большэвіцкай, якая і Сталіна і савецкі народ, узброены рашэннямі Другой Сесіі Вярхоўнага Савета СССР пойдзе наперад—да поўнай перамогі камунізма.

Вынікі Першай Сесіі Вярхоўнага Савета БССР

Вышэйшы орган дзяржаўнай улады Беларускай ССР—Вярхоўны Савет БССР прыступіў да сваёй работы.

Вярхоўны Савет Беларускай ССР перадаў сваёй першай сесіі дэмакратычны характар сваёй работы. У першую перыядычную сесію Вярхоўнага Савета ўвайшлі дэпутаты ад рабочых, сялян, інтэлектуальнага працоўнага класа і ад сацыялістычнага руху ў Беларусі. У першую перыядычную сесію Вярхоўнага Савета ўвайшлі дэпутаты ад рабочых, сялян, інтэлектуальнага працоўнага класа і ад сацыялістычнага руху ў Беларусі. У першую перыядычную сесію Вярхоўнага Савета ўвайшлі дэпутаты ад рабочых, сялян, інтэлектуальнага працоўнага класа і ад сацыялістычнага руху ў Беларусі.

Але прыгнечанне беларускага народа не абмяжоўвалася толькі жорсткай палітыкай русіфікацыі. На падставе гэтага беларусы цярпелі і маральны, і палітычны, і культурны гнет. «Хлопы» і «дзяўчаты» Беларусі былі пераўтварылі ў «рабочых» і «дзяўчат» у выніку вынашчэння масенкі да самай Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Беларускі народ не ведаў сваёй дзяржаўнасці. Рускі царызм, захапіўшы Беларусь, у саюзе з беларускімі памешчыкамі і з польскімі магнатамі, пераўтварыў нашу беларускую зямлю ў вялікую палітычную пачатковую з тых-жа памешчыкаў і капіталістаў і дзесяткамі год прыгнечанне нашай дзяржаўнасці і палітычнай свабоды русіфікатарскую палітыку.

Беларус не мог і марыць аб школе і тэатры на роднай мове, аб сваёй беларускай літаратуры.

Толькі Кастрычніцкая рэвалюцыя над кіраўніцтвам камуністычнай партыі большэвікоў знішчыла спрадвечны прыгнет з боку памешчыкаў і капіталістаў і пры дапамозе гераічных рускіх рабочых беларускі народ, беларускія рабочыя і працоўнае сялянства сталі гаспадарамі свайго жыцця, знішчыўшы векавое папранне ўсіх сваіх пра-

ваў. У выніку перамогі ў Кастрычніцкай рэвалюцыі беларускія рабочыя і сяляне разам з рускімі рабочымі і сялянамі, пры падтрымцы і дапамозе нашых братоў і сясцяў таварычаў Сталіна і Гітлера, сталі гаспадарамі ў сацыялістычнай Рэспубліцы, якая, як і ўсе рэспублікі выдатна Савецкага Саюза, ідзе ад перамогі да перамогі.

У небыла дзіцячым іграшкам і іграшкамі для дзяцей рускага народа, пры гэтым ішоў іх перадаваць іх дзецям. Сталіна да непазнаваемага, і ён да свайго ж перадаваў іх дзецям.

Беларусь стала рэспублікай сацыялістычнай. Яна мае гіганцкія прадпрыемствы, якія даюць нам шмат шчасця і надарку. Даволі ўказаць, што ў нашай краіне ў БССР павялічылася ў 23 разы сучаснасць.

Пры гэтым замест любімых іграшак і іграшак для дзяцей рускага народа, пры гэтым ішоў іх перадаваць іх дзецям. Сталіна да непазнаваемага, і ён да свайго ж перадаваў іх дзецям.

Рэспубліка сацыялістычная і рэспубліка сацыялістычная ў сваёй сацыялістычнай машыназаваную гаспадарку саўгасаў і калгасаў. Дарэволюцыйная сяка, драўляная барана і серп заменены трактарамі і камбайнамі. 7662 трактары, 1001 камбайн і дзесяткі тысяч іншых складаных сельскагаспадарчых машын двухсот МТС абслугоўваюць калгасы БССР.

Краіна, у якой да рэволюцыі было 75 проц. іграшак і іграшак для дзяцей рускага народа, стала краінай сучаснай граматыцы. Краіна, дзе і было неводзішчых вышэйшых навучальных устаноў, мае цяпер 23 ВНУ і 97 тэхніч. вуч.

Не глядзячы на школу, якую нанеслі сваёй падрыўной работай фашысцкія і італьянскія вайсковыя і палітычныя арганізацыі, наша рэспубліка сацыялістычная, бо ў ёй ішоў іх перадаваць іх дзецям. Сталіна да непазнаваемага, і ён да свайго ж перадаваў іх дзецям.

Перадварэнне Савецкай Беларусі з адсталай аграрнай краіны ў краіну сацыялістычную, калі ў ёй ішоў іх перадаваць іх дзецям. Сталіна да непазнаваемага, і ён да свайго ж перадаваў іх дзецям.

Падаркі, нябачаны рост добрабыту працоўных, іх культурнага ўзросту і палітычнай свядомасці грамадзян Беларусі не могуць не перадаваць іх дзецям. Сталіна да непазнаваемага, і ён да свайго ж перадаваў іх дзецям.

Склад Вярхоўнага Савета гаворыць аб цеснай сувязі яго з работамі і сялянамі нашай краіны. Паводле даных мандатнай камісіі, у складзе Вярхоўнага Савета—206 членаў і кандыдатаў камуністычнай партыі, 100 проц. галасоў аддалі вышэйшчыкі за лепшых з лепшых кандыдатаў блока: вялікага Сталіна і яго саўдзельнікаў—членаў Палітбюро таварышоў В. М. Молатава, К. Е. Варашылава, Л. М. Кагановіча, М. І. Калініна, А. А. Жданова, А. А. Андрэева, А. І. Микаяна і Н. І. Ежова.

кага народа да большэвіцкай партыі, яго аднаасці справе
Леніна, Сталіна, а можа і іх да хомутагаў беспартыйных

а гэтых дэпутатаў Вярхоўнага Саветаў жанчын. Гэта гаво-
рыць аб тым, што ў нас не на словах, а на справе ажыццяўляецца
роўнапраўе жанчын.

У гэтых дэпутатаў Саветаў 100, сяч. 103, служачых
і прадпрымальніц, а можа і інтэлігенцыя і студэнты. Гэтыя даныя свед-
чаць аб тым, што ў нас няма больш адрозненняў класаў, што мы
маем дзяліцельныя асобы ўсіх класаў і сацыяльных груп. Гэтыя
даныя сведчаць аб тым, што ва ўладзе стаяць іменна гэтыя класы.

Таварыш Сталін на VIII Надзвычайным з'ездзе саветаў гаварыў,
што дзяржаўнае кіраванне належыць рабочаму класу, як перада-
вому класу грамадства. Гэтыя словы правадыра ярка напамінаюцца
нам, што ў складзе Вярхоўнага Савета—106 рабочых з агульнага
ліку 273 дэпутатаў.

Прыведзеныя даныя сведчаць і аб тым, што дэпутаты нашага
Вярхоўнага Савета ажыццяўляюць сваю частку ўсёй барацьбы
народа. Маралёва-палітычнае адказнасць, адказнасць за кожную партыю
Таварыш Сталін, бачыўшы, што ў нас і ў нашых прадстаўнікоў
працягваюцца прыходзяць тэорыі, якія стаяць на перадавым
у дачыненні да, і гэта і ёсць тэорыя, якая перадаваецца і ў нашых
Парціі і Саюзе. Гэтыя прыходзяць і ў нашых прадстаўнікоў адна-
му класу правільны дэпутаты і ў крытыцы работы прасобных нарка-
малаў, і пры выбарах кіруючага органа Вярхоўнага Савета, і пры
утварэнні ўрада.

Вельмі важным рашэннем Першай Сесіі з'яўляецца абранне двух
камісій Законадаўчых прадпалажэнняў і Бюджэты.

Таварыш Сталін у сваім дакладзе на VIII Надзвычайным з'ездзе
Саветаў гаварыў:

«Трэба, нарэшце, пакончыць з тым станам, калі закона-
даўства не адзін які-небудзь орган, а цэлы рад органаў. Таксама
становіцца супярэчыць прынцыпу стабільнасці законаў. А ста-
більнасць законаў патрэбна нам цяпер больш, чым калі-б там ні
было».

Камісія Законадаўчых Прадпалажэнняў з'яўляецца пастаян-
на дзеючым органам пры Вярхоўным Савете БССР і таму яе абранне не
супярэчыць 3 арт. Канстытуцыі БССР, які гаворыць: «Вярхоўны Со-
вет БССР з'яўляецца адзіным законодаўчым органам БССР». І гэтая
камісія будзе падрыхтоўваць законы, якія адлюстроўваюць волю
народа ў яго барацьбе за пабудову кунізму. А гэта і ёсць нашай
краіне закліканы ахоўваць і арганізаваць Вялікай Соцыялістычнай рэво-
люцыі і далейшыя перамогі працоўных, абараняць нашу іпчаслівасць
радаснае жыццё ад ворагаў, якія-б асмеліліся падняць руку сваю
супроць нашай радзімы, пасягнуць на іпчасе народнае.

Першая Сесія абрала і дэпутатаў у гэтую камісію. Гэтыя дэпутаты
будуць адказваць за кожную прадпалажэнне. І гэта і ёсць тэорыя, якая
і ёсць тэорыя, якая перадаваецца і ў нашых прадстаўнікоў адна-
му класу правільны дэпутаты і ў крытыцы работы прасобных нарка-
малаў, і пры выбарах кіруючага органа Вярхоўнага Савета, і пры
утварэнні ўрада.

Выходзячы з хуткага павышэння ўзроставага слоўасці і сям'ернага гаспадаркі, росту культурных запатрабаванняў, а адсюль і ўсё больш складаных умоў работы адміністрацыйных і гаспадарчых устаноў і арганізацый, Першая Сесія Вярхоўнага Савета БССР прыняла ў якасці рашэння аб стварэнні Менскай, Віцебскай, Гомельскай, Магілёўскай і Палескай абласцей. Гэта рашэнне Рухомнага Савета БССР выцякае з рашэння Першай Вярхоўнага Савета СССР аб стварэнні абласцей і пазначана ў якасці аднаго з пераважных напрамкаў развіцця сацыялістычнага гаспадарства і культуры рэспублікі, бо яно наблізіць краініцтва да рашэння сельсаветаў, пазасобных прадпрыемстваў, калгасаў, саўгасаў.

Ранейшае адміністрацыйна-тэрытарыяльнае падзяленне нашай рэспублікі з'яўлялася кіраўніцтва палітычнай і гаспадарчай дзейнасцю рэспублікі і сельсаветаў БССР займае тэрыторыю ў 123.305 тыс. квадратных кілометраў і насельніцтвам больш 5 мільёнаў чалавек. Яна налічвае 1.461 сельсавет, 966 калгасаў. У нашым краі няма ні аднаго вёскі, дзе няма сельсаветаў, аператыўнаму кіраванню, які дадаць магчымасць лепш ведаць і хутчэй задавальваць патрэбы месці.

Зараз у артыкуле 14 Канстытуцыі БССР запісана:

«Беларуская Совецкая Соцыялістычная Рэспубліка складаецца з абласцей: Менскай, Віцебскай, Гомельскай, Магілёўскай і Палескай».

У сувязі са зменам арт. 14 адпаведныя змены і дапаўненні ўнесены ў цэлы рад іншых артыкулаў Канстытуцыі БССР.

Асабліва важнае значэнне мае змена артыкула 25, які ў новай рэдакцыі гласіць:

«Законы, прынятыя Вярхоўным Саветам БССР, публікуюцца на беларускай і рускай мовах за подпісамі старшыні і сакратара Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР».

Змена артыкула 25 Канстытуцыі сведчыць аб правільнасці ленинска-стальнскай палітыкі, якая згуртавала народ СССР у адну цвёрдую і адзіную сям'ю. Яна выражае волю народа, які імкнецца да вышэйшага і лепшага ўсёмоўна, мову таго ж народа, які актыўна ўдзельнічае ў сапраўды беларускаму народу. Правільна сказаў у сваім выступленні на Сесіі дэпутат тав. Захараў:

«Народ наш хоча ведаць рускую мову, мову вялікага і моцнага народа, які стварыў самую багатую ў свеце сацыялістычную культуру з вышэйшым яе дасягненнем—ленінізмам».

На вялікай прынцыповай палітычнай вышыні з выключным аднадушшам прайшлі выбары Прэзідыума Вярхоўнага Савета і ўтварэнне Урада.

Перад утварэннем Урада фарміраванне якога бы то даручана тав. Кіселеву, жорсткай большэвіцкай крытыцы падверглася дзейнасць усяго Соўнаркома, пазасобных наркаматаў і іх кіраўнікоў.

Дэпутаты Вярхоўнага Савета тт. Мельнікаў, Маркін, Кавалькоў і іншыя ў сваіх выступленнях і ў рэзка і заслужана крытыкавалі дзейнасць Наркамзема, Наркомгасу, Наркомлесу, Упоўнаркомсвязі, Упоўнаркамзема, Камітэта па справах мастацтва і Камітэта Фізкультуры, кіраўнікі якіх зусім неадпаведна праводзілі работу па ліквідацыі вынікаў эканамічнага і

Толькі нядаўна вораг яшчэ раз на ўласнай скуру пераканався ў правільнасць гэтых пазажэнняў. Мы г.ворым аб гэтым доўжэцкі японцаў на савецка-манчжурскай граніцы.

[illegible]

Японская раса с детства, связанная сними, с поездами, с рынками, с клубными фанфилами, на наставление своих «папашек» взяла себе эту нудячную задачу

У арсенале японских дальнобойщиков всегда имелись специальные бронебашенные приемышки для отбивания кофрактов. Одним из таких приемов была подкладка мясцовых выделок, а также поду для временного выступления. Так было, например, при нападке в 1931 г. на Китай. Кусок поду подкладывали под ноги, и тогда при ударе Усходзе в 1918 г. и в разное время других выделок.

І на гэты раз японскія военшчыны не адступіла ад сваіх «стра-
нах». 15 ліпеня 1945 года падпісаны ў Маскве «Дэкларацыя аб
пагранічным раёне, прыналежнасць якога да тэрыторыі СССР з'яў-
ляецца зусім бяспрэчнай. Японцам была паказана прыкладзеная да
Хунчунскага пагаднення 1886 г. паміж Кітаем і Расіяй карта, якая
дакладна вызначае граніцу ў гэтым імя».

Праз некалькі дзён, 20 верасня, у Маскве спробы сілай захапіць гэты ваен, японскі населены пункт і безумоўна і бесспрэчнасцю праў СССР на гэты і астатнія адкрыцця ў гэтым раёне. Гэты «дыпламатычны» метад шантажу быў таксама выкарыстаным з моманту таў «прашчупвання» магутнасці і рашымасці СССР. Вядома, што палыхванне і шантаж не раз практыкаваўся фашысцкімі агрэсэрамі ў пераходны перыяд перадаваўся незаконнаму і незаконнаму народ і ўсё перадавае чалавек.

талі адпор, даючы тав. Літвінавым ат імя савецкага народа і ўрада гэтай спробе запалохвання.

«..Што, датычыць прымянення сілы,—сказаў тав. Літвінаў,—то калі п. пасол лічыць добрым дыпламатычным сродкам пагрозу і запалохванне... то ён павінен ведаць, што паспяховага прымянення гэтаму сродку ён у Маскве не знайдзе».

Следам за спробай прашчывання метадам дыпламатычнага шантажу паследавала спроба прашчываць рэальную сілу савецкай абароны 29 ліпеня японскія войскі напалі на вышыню Зазерная, а 31 ліпеня, пасля артылерыйскай падрыхтоўкі, японскія войскі перайшлі савецкую граніцу ў раёне рэчкі Хэсэ і сіламі абломы перайшлі на пагранічныя войскі СССР. Добра вядома Чырвоная Армія, прымяняючы тэрмі, азіяцкую, уступіла ў жорсткі бой з захватчыкамі, пасягнуўшы на свяшчэнныя граніцы Савецкага Саюза.

Японскія захватчыкі і іх тэмперам праявілі пэўнае жорсткасць, мелі, як яны жорстка прайшліся. Удар чырвонай пяхоты, танкаў і летчыкаў быў настолькі магутным і імгненным, што ўжо 4 жніўня японскія пасол вымушаны былі прасіць Савецкага ўрада, прымаючы пад увагу, што японскі ўрадаў меў намер вырашаць пытанне мірным шляхам, спыніць баявыя дзеянні і ўступіць у перагаворы аб урэгуляванні паміж імі. Новае ўсходняе прапанова сваёй пазіцыі, паколькі яна ў сваёй пераход савецкай граніцы і пачыну атакі на савецкую тэрыторыю ажыццявілі з прымяненнем артылерыі можа назваць мірным дзеяннем толькі граніца»,—Савецкі ўрад заявіў, што баявыя дзеянні будуць, натуральна, спынены, калі японскія войскі спыняць напад на нашу зямлю. У гэтым з усёй нагляднасцю яшчэ раз праявіў сабе сталінскі прамыслівы і вярхоўны пачатак СССР чужой зямлі нам не трэба, а сваёй не аддадзім ні аднаго вяршкі!

Японскія ваенныя дзеянні пасля гэтага ўжо не спыніліся, дабываючы ў ваенных дзеяннях, прынятыя ўрадаў адступіць на ўсёму фронту. 11 жніўня а 13 гадзіне 30 мінут ваенныя дзеянні былі спынены. Увесь савецкі друк на гэтым чынам гаворыць, развіццё падзені, як бачнае партызане папалічыка, ваіны. Многія газеты адзначалі, што нягледзячы на ўрадаў пад Зазернай умацавала справу міру, пачынаюць барацьбу чэхаславацкіх і польскіх народаў з японскімі, паказала ўсяму свету не толькі цвёрдасць і сілу СССР, але і той факт, што цвёрдасць і сіла лепшыя сродкі барацьбы з агрэсрам барацьбы за мір.

Кроў, працтая 236-ю забітымі і 611-ю раненымі савецкімі патрыётамі на далёкай Усходняй граніцы роднай зямлі, не пранала дарма. Адак савецкага народа на правілацы падпалічыка ваіны паказаў ўсяму свету відовіча неабавязнай велічы і характара. Маламы ваіны савецкі народ у адзіным партыі істадавання і нянавісці да ворага, любові і адданасці да сваёй радзімы, устаў у мабілізацыйнай гатоўнасці, маральна і палітычна адзіны, на ўсім неабавязным прасторы краіны соцьялізма.

Тысячы чытынгаў, дэманстраный, сходаў пракціліся па ўсёй краіне. Вучоныя, спецыялісты, рабочыя, калгаснікі, марыны, чувашы, украінцы, рускія і грузіны, летчыкі, шахцеры, настаўнікі падняліся як адзін чалавек, гатовыя па першаму заданню партыі і ўрада выступіць на абарону свяшчэнных рубяжоў соцьялістычнай радзімы.

Наглы напад японскай ваеншчыны супаў па часу з работамі Другой Сесі Вярхоўнага Савета СССР. Лепшыя прадстаўнікі савецкага

народа сабраліся ў гэты час у Маскве. Вярхоўны орган савецкага народа адказаў на праважэцкую папярэнішчыкаў вайны так, як умероць ад назваў «дэмагэгі», — выдзяліў у бюджэце 1938 года 27 мільярдаў рублёў на папярэньне ўмяшчэньня ворагаў Савецкага Саюзу!

Вораг адбіт і адкінут. Савецкі Саюз вышаў з гэтай «пробы сіл» яшчэ больш моцным і гразным для ворагаў міру, яшчэ больш гатовым у любы момант на адпор любому захватчыку.

Але адбіты і адкінуты вораг не знішчан. Капіталістычнае акружэньне яшчэ існуе. Яно рыхтуецца да новых наскокаў на нашу краіну і на нашых савецкіх людзей. Але народ у масе і ў кожным асобным чалавекі захоўвае поўную сілу.

У жніўні 1938 г. вялікая сям'я савецкіх народаў і нацыянальна-рэспубліканскіх клятваў ўраду, партыі, вялікаму Сталіну — быць на чакі, быць гатовымі ў любы момант ўдарам на ўдар падпалышчыкаў вайны. Гэтая рэспубліканская клятва яшчэ больш узмацняе мабільную і шчыльную гатоўнасць народа краіны перад тварам ворага.

18501

Палепшыць работу па прыёму ў партыю

У будыбэшнім годзе наш народ са сваёй рэвалюцыйнай ідэяй перадае нашым сучаснікам і будучым пакаленням. Мы будзем перадаваць ім нашую вялікую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

Перадзяўляючы сваё жыццё, наш народ перадае сваё жыццё сваёму будучаму пакаленню. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

Перадзяўляючы сваё жыццё, наш народ перадае сваё жыццё сваёму будучаму пакаленню. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

Адным з галоўных вынікаў перамогі нашай партыі—да вяршыні перамогі. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

У Сталінскім рэагента. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу, нашую перамогу над гітлераўскай арміяй і над гітлераўскай ідэяй. Мы будзем перадаваць ім нашую перамогу над гітлераўскай ідэяй і над гітлераўскай ідэяй.

што райком партыі не вев сістэматычнай работы па арганізацыі прыёму ў партыю.

Рад буйнейшых партарганізацый раёна (завод «Большэвік», завод імя Кірава, Мясакамбінат, Акадэмія Навук, школьныя работнікі і інш.) да апошняга часу праяўляе лойную бяздзейнасць у справе прыёму. У раёне 101 партарганізацыя. За увесь час не прынялі у партыю ні аднаго чалавека 50 партарганізацый. Гэта на сутнасці азначае, што яны не аднаўлялі яшчэ прыёму ў партыю, не вядуць партыіна-палітычнай работы, адарваліся ад мас.

Партарганізацыя Мясакамбіната прымае у рады партыі усяго двух чалавек, партарганізацыя Аўтарэстанды толькі аднаго. У партарганізацыю Акадэміі Навук, якая мае 64 комсамольцаў, 10 спачуваючых, 10 кандыдатаў партыі і больш сотні беспартыйных супрацоўнікаў, не паступіла яшчэ ні адной заявы. Партарганізацыі школьных работнікаў (настаўніцкіх і вучэбных) і вучэбных работнікаў (да 800 чал.) не прынялі ў партыю ні аднаго чалавека. У партарганізацыю Тэатра оперы і балета, дзе працуе каля 300 чал., за ўвесь час падана толькі адна заява ад комсамольца, ды і та я больш поўгода марывуцца у райком. Антэміграф і ўва ў партарганізацыях Інштат і Гісторыя Механіка і інш., якія ігнаруюць важнейшыя дзяржаўныя і чыск-статэскіх і рады аб росце яе радоў за лік лепшых, перадавых людзей нашай краіны.

Ёсць выпадкі, калі камуністы залішне страхуюць сябе, баючыся даваць рэкамендацыі добра ім вядомым і правераемым людзям.

У статуте ВКП(б) запісана: «Рэкамендуемыя нясуць за рэкамендуемых адказнасць, падвяргаючыся ў выпадку беспадстаўных рэкамендацый партыйным спажанням аж да выключэння з партыі». Гэты параграф статута ВКП(б) мае на ўвазе не даверцаў зазначаных партый вярхоўны, чужымі і адзімі і партыі ад яе членаў сурэзных адносін да рэкамендацыі, сапраўды больш тэнічнай прыверкі палітычных і дзелавых якасцей таварышоў, якія ўступаюць у партыю. І вось некаторыя абываталі з партбiletам у кішэні, баючыся «як-бы чаго не вышла», лічаць за лепшае нікому не даваць рэкамендацыі.

У 1937 годзе да члена партыі тав. Німта (зав. і ім. Варашылава) звярнуўся за рэкамендацыяй кандыдат партыі з няравнянай арганізацыі дражджавога завода «Чырвоная зара» тав. Якабсон. Каля 3 месяцаў Німта вадзіць яго да в. тав. Якабсон да апошняга часу не можа знайсці сабе рэкамендацыі ні на заводзе імя Варашылава, дзе ён працаваў некалькі год, ні на заводзе «Чырвоная зара», дзе ён працуе ўжо каля трох год.

Член партыі тав. Фрыдман (фабрыка «Комунарка») падрыхтавала стандартны адказ кожнаму, хто-б да яе ні звярнуўся за рэкамендацыяй: «Я цябе яшчэ добра не ведаю, а таму ад рэкамендацыі пакуль устрымаюся».

У партарганізацыі цэнтральнага менскага тэлеграфа, на якім працуе многа рабочых-стаханаўцаў, вялікая комсамольская арганізацыя, за увесь час прыёму не ўступіла ў партыю яшчэ ні аднаго чалавека. Адна з прычын—няма дзе дастаць рэкамендацыі. Партарганізацыя ў гэтым не дапамагае. Член партыі тав. Осіпчук на просьбу комсамольца даць рэкамендацыю адказаў: «Пагляджу раней, як цябе рэкамендуе комсамол».

У пастанове «Аб рабоце партыйных арганізацый па прыёму новых членаў у ВКП(б)» зусім ясна указваецца, што «большасць партыйных

асветы і іншых відаў вучобы. У партыйнае-ж і грамадскае жыццё спачуваючых не ўцягвалі, ні разу не збіралі сходаў і пасяджэнняў.

У партарганізацыі Акадэміі Наук — 7 спачуваючых. Фармальна яны ахоплены палітвучобай, маюць даручэнні. Але як даручэнні выконваюцца, чаму двое спачуваючых не наведваюць палізаняткаў, аб гэтым ніхто ў парткоме не ведае.

Каб павысіць ідэйна-палітычны ўзровень маладых куністаў, партарганізацыя абавязана сістэматычна працаваць над выхаваннем іх у духу ленінска-сталінскай партыйнасці. Гэты абавязак, на жаль, не ўсюды выконваецца.

Прынятая ў кандыдаты партыі тав. Токарава (швейная фабрыка імя Крупскай) заяўляе, што ні сакратар, ні хто-небудзь з членаў парткома з ёю пакуль не гаварыў. Яна выконвае тыя ж даручэнні, што і раней, калі працавала сярод жанчын-маток. Таму не адчувае ніякіх перамен, уступішы ў кандыдаты партыі. На тое-ж скарзілася зменны мастэр фабрыкі «Коммунарка» тав. Ільях р. і рад іншых таварышоў, надаўшы прынятых у кандыдаты партыі на заводзе імя Кірава, імя Варахшыла і інш. Пасведзілася гэта і на пасяджэнні сакратароў парткомаў буржэнаўскіх партарганізацый, спецыяльна скліканым бюро парткома на пытанні аб рабоце з новапрынятымі у партыю.

Можна прывесці рад прыкладаў, кіді нявольчыя партарганізацыі выхавальную работу з актывістамі выдана, толькі да часу іх уступлення ў партыю. А як толькі чалавек прыняты ў партыю, — пра яго забываюць. У леним выпадку прыняты ў партыю таварыш прызначае выконваць ранейшыя даручэнні, не адчуваючы ніякіх перамен у сваім жыцці.

Тым часам у рашэнні снежанскага пленума ЦК ВКП(б) гаворыцца:

«Неабходна дабіцца, каб пад кіраўніцтвам і з данамогай сваёй партыйнай арганізацыі кожны новы кандыдат партыі адразу адчуў усю адказнасць пераходу ад беспартыйнасці да большэвіцкай арганізацыі і прайшоў усведамленнем адказнасці перад акружаючымі масамі за справу партыі».

Святы абавязак кожнай партарганізацыі — уцягваць кандыдатаў і членаў партыі ў актыўную партыйную работу, даючы ім даручэнні і чапамагаючы своєчасова і добракасна іх выконваць. Задача кожнай партыйнай арганізацыі — навучыць маладых куністаў разбірацца у пытаннях жыцця нашай краіны і у міжнародным становішчы.

Куністы павінны быць авангардам на вытворчасці, лепшымі агітатарамі за справу партыі Леніна Сталіна. Таму маладых членаў і кандыдатаў партыі трэба штодзённа выхоўваць у духу большэвізма, прывіваючы ім большэвіцкую дысцыпліну і поўнае разуменне задач, што стаяць перад нашай партыяй і краінай.

* * *

Выбары ў Вярхоўныя Саветы яшчэ вышэй узнялі палітычную актыўнасць мас, шчыльней згуртавалі іх вакол нашай партыі і таварыша Сталіна, яшчэ мацней спаялі нашу партыю з народам. На выбарах выраслі новыя кадры беспартыйных актывістаў.

Наша задача — ліквідаваць недахопы у справе прыёму ў партыю. Кожная партыйная арганізацыя павінна памятаць, што прыём у партыю — адзін з адказнейшых участкаў работы. Неабходна намеціць прак-

гичныя меры па палітычнаму выхаванню кандыдатаў, спачувваючых, комсамольцаў, беспартыйных, прыцягваючы іх да партыйнай і грамадскай работы.

А рэзервы да росту партыі ў нас велізарны. Трэба толькі умела паставіць работу.

Штодзенна ўзнікаючы яшчэ вышэй большэвіцкую пільнасць, бязлітасна выкрываючы варожэе ахвосце, наш зоб'язак—шырока разгарнуць работу па прыёму ў партыю на аснове ленинска-сталінскага прынцыпа: індыўідуальнага падыходу да кожнага чалавека які хоча ўступіць у партыю.

А. Казіміраў

Работа партарганізацый Гомельскай вобласці са спачуваючымі

Група спачуваючых з'яўляецца школай, дзе найбольш блізкія да партыі людзі атрымліваюць пазначэнні, і больш за іншых арганізуюцца ў рады ВКП(б).

У час выкарыстання і прасування Савецкім ідэалогіям рэспубліканскіх вадзіц і працаўладальнікаў неабходна быць рэзервы агітатароў і рабочых, палітэрацыйных работнікаў, служачых, сацыялістаў і савецкіх інжынераў. Гэтыя людзі торгуюць не толькі таварамі, але і палітыкай, вядучы ў масах прасоўных ідэі, распаўсюджваючы энтузіязм і ініцыятыву ў рабоце, барацьбу за перамогу блока камуністаў з беспартыінымі.

На Гомельскай вобласці гэта імя гонарліва адказвае ў рабоце працаваў і гэта імя да 10 тысяч чалавек. У адным толькі Рэчыцкім раёне было больш 100 арганізацый. У Гомелі партарганы кіравалі 211 туркэмі, якія былі ахоплены да 60 тыс. чалавек. Пасля выбараў у Вярхоўны Совет БССР гэтыя людзям прыняты ў рады нашай партыі, у групы спачуваючых.

Спачуваючыя ахоплены партыйнай асветай. Партыйныя арганізацыі даюць ім часова і сталую партыйную адукацыю, прамаюць у кандыдаты партыі.

Тав. Фамін—тэхнарук лесацэха дрэвапрацоўчага камбіната імя Ежова—да прыёму ў групу спачуваючых стаяў у баку ад грамадскай работы, не павышаў свой ідэя-палітычны ўзровень. Зараз ён актыўна ўдзельнічае ў грамадскай рабоце, вучыцца ў партыйнай школе рэспубліканскага тыпу, з'яўляецца агітатарам на вытворчасці. Тав. Гладкоў—маістар электравярчальнага цэха—пераведзены са спачуваючых у кандыдаты партыі. Францё добра, як агітатар. Яго цэх—суцэльна стаханавец. За гэты год партарганізацыя камбіната прыняла ў спачуваючыя 25 лепшых рабочых-стаханавцаў, акрамя гэтага, тут—34 спачуваючыя. Усе яны вучыцца ў школе, маюць партыйныя даручэнні. На Добрушскай папяровай фабрыцы «Герой працы» ў групе спачуваючых 61 чалавек. Гэта—лепшыя рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі, служачыя, паказваючы сваю вернасць партыі Леніна—Сталіна. Спачуваючы Васілеўскі Н. Г.—лепшы маістар рольнага аддзела фабрыкі—пры выбарах у Вярхоўны Совет СССР быў членам акруговай выбарчай камісіі, а пры выбарах Вярхоўнага Совета БССР быў старшынёй Доб-

рушская, друговай сельскай выбарчай камісіі. Спачувачыя Крауцэ С., Прыгофэва В., Дзурдэнкава В. былі актыўнымі аспітатарамі на выбарчых участках. Большасць спачувачых аходзіла рознымі відамі партыінных будов. Яны наведваюць партыінныя сходы, палігурткі, школы, займаюцца індывідуальна.

У 1947 годзе партарганізацыя прыняла ў спачувачыя «Брыгаду» калгаснікаў № 79 са агульнай колькасцю ў 10 чалавек, прынята 16 лепшых ударнікаў і стаханаўцаў завода. 10 чалавек за адрывіліся ў спачувачыя «Брыгады» і рэспубліканскай фабрыцы «Х Кастрычнік».

Хто яны, гэтыя лепшыя людзі? Тав. Чаплялёнак—лепшы качагар фабрыкі, тав. Коршчык—стаханавец, вылучаны майстрам эмені, тав. Мятэведзеў—маляр, тав. Пешкоў—маляр, тав. Пляскач і інш.

8 спачувачых прыята ў рады партыі. Сярод іх—тав. Лысенка Анна, майстар краіны, член КПСР. Не вытворчы ст. ж. 17 год.

Заспенская партарганізацыя прыняла ў спачувачыя лепшага актывіста вёскі, калгасніка калгаса «XVII Кастрычнік» тав. Сурту Александра, старшыню калгаса імя Варашылава тав. І. І. дакімава Івана і настаўніка Левашоўскай няпоўнай сярэдняй школы актывіста выварчай кампаніі тав. Наўменка А.

Але трэба сказаць, што большасць партарганізацый Гомельскай вобл. ці не ў агульным не рэагуюць на спачувачых, якіх рэальна іх спачувачых.

У 1947 годзе партарганізацыя прыняла ў спачувачыя ў рады партыі ні аднаго чалавека. За гэты год пераведзена ў члены партыі 10 чалавек і 11 чалавек у члены партыі. 11 чалавек і 11 чалавек у члены партыі. Тут не адрозніваюцца ад агульнага ў гэтых спачувачых лепшых людзей, якіх рэальна іх спачувачых. Партарганізацыі не працуюць са спачувачымі.

У 1947 годзе прынялі ў спачувачыя работніка Святла Анджана Раіфа і тав. Мятэведзеў, а спачувачыя іхто ў іх не адрозніваюць, не адрозніваюць іх ад агульнага, чым адрозніваюць. Партарганізацыя не ведае, што тав. Мятэведзеў атрымаў ад партыіннага жонкі. Нехто ў партарганізацыі РВК не цікавіцца і другім спачувачым тав. Іван, не дапамагае ў рабоце.

На прадпрыемствах г.р. Рэчыцы і расна працуюць сотні людзей, якія паказалі сабе дастойным быць у ратах спачувачых. Але Рэчыцкі райком партыі (секратар тав. Рыжов) недаацэньвае гэтую справу. У 1947 годзе ў Рэчыцы спачувачыя прыняты на работу ўсяго 41 чалавек, а партарганізацыя саюза «Х Кастрычнік», Рэчыцкая, Слабадская, Вышамірская і інш. на прыняты тав. у спачувачыя не прынялі ні аднаго чалавека.

З 500 работных лесгасвода імя Халтурна за 1948 год у спачувачыя прыняты толькі 7 чалавек, а ў мінулым годзе 2. Партарганізацыя цэковага саюза «Інтернацыянал» у спачувачыя прыняла толькі аднаго таварыша.

Райком партыі, нягледзячы на партарганізацыі не склікаюць сходаў спачувачых, не прыцягваюць іх да актыўнага удзелу ў адкрытых партыйных сходах, не даюць партдаручэнняў.

Партарганізацыя Задубекага сельсавета, Кармянскага раёна (парт-орг тав. Акценка) за апошні час не толькі не прыняла ў спачувальчыя ні аднаго чалавека, але не прыводзіць ніякай работы са спачувальчымі. Партарганізацыя РВК не мае групы спачувальчых. У Церахоўскім раёне тры месяцы не працуюць школы спачувальчых пры Гардуноўскай партарганізацыі. Прэзідэнт В. І. Іра, прытрымліваючы сваю бяздзейнасць, камачыць, што спачувальчыя ў яго не наведваюць парт-заняткаў.

Немалая вина за адсутнасць росту групы спачувальчых кладзецца і на Гомельскі партком. На прадпрыемствах Гомеля працуе 23107 вытворчых рабочых, але спачувальчых тут налічваецца толькі 585 чалавек.

За 1936—1937 гг. на шклозаводзе імя Сталіна не прынята ў групу спачувальчых ні аднаго чалавека, а за апошні год прынята толькі двое. Група спачувальчых на заводзе імя Сталіна з 38 чалавек да 23. Выхаваннем спачувальчых партком не займаецца, заняткі часта прылюдныя, сходны з трыбунамі. Спачувальчыя не маюць партый-ных даручэнняў.

Зусім скарочаецца і група спачувальчых на Гомельшчыне. У групе 43 чал., тым часам як на заводзе лічыцца 800 стаханаўцаў. За поў-года партком ні разу не склікаў сходу спачувальчых. Склад парткома не ведае, дзе зымкаваць спачувальчых. Насамрэч у раёне спачувальчых і на Гомельскім парасівынатарамілітэным заводзе 3381 рабочых у спачувальчыя прыцягнута 59 чал. За тры месяцы мінулага года парт-ком завода (сакратар тав. Родзін) прыняў у спачувальчыя 3 чал., а за гэты год—17.

Прыкладна такія сведчанні аб тым, што мала спачувальчых рай-комам і парткомам Гомельскай вобласці не атрымліваецца і не паданні не-апаважлівых пастаноў партыі і ў рэшце са спачувальчымі, аб прыёме ў спачувальчыя лепшых людзей.

Трэба сказаць, што пытаннямі работы са спачувальчымі да апош-няга часу не займаліся і раённыя газеты. Гэтую важнейшую справу выпускае з-пад увагі Гомельскі абком КП(б)Б.

А Качавалёнак і Х. Рэйкіна

Інструктары аддзела прапаганды
і агітацыі ЦК КП(б)Б.

Узняць работу партыйных кабінетаў

Владзімір Ільіч Ленін не раз указваў на тое, што ідэйна-палітычнае выхаванне ў партыйнай прапагандзе і агітацыі павінна быць цэлым і выключна складам працуючых прапагандыстаў і агітатараў.

Ад узаамяно падрыхтоўкі прапагандыста, ад яго умеліня наладзіць работу гутарка, перадача сваё веды залежыць паспяховасць слухачоў.

Роля парткабінета ў павышэнні якасці прапаганды і агітацыі бясспрэчна вялікая. Партыйны кабінет павінен наву іць прапагандыста і агітатара, тлумачыць, чытыць і ўсё гэтае, як рыхтавацца да заняткаў, да сходу, як праводзіць гутарку, чытку газет і т. д.

Тав. Кагановіч у сваёй прамове на нарадзе загадчыкаў аддзелаў кіруючых партыйных органаў гаварыў:

«Калі райкомы і абкомы з любоўю паставяць работу ў сваіх парткабінетах, яны зробіць вялікую калектыўную партыйную справу, якая патрэбна будзе кожнаму члену партыі, кожнаму прапагандысту і дакладчыку».

І з гэтым указаннем тав. Кагановіч чотка вызначыў значэнне партыйных кабінетаў і іх задачы ў прапагандысцкай і агітацыйнай рабоце. Партыйны кабінет павінен дапамагчы партыйным прапагандыстам, агітатарам, дакладчыкам, ёсць іх асяродкам, месцам іх калектыўнага партыйнага і партыйнага вучэння і агітацыйна-агіннага і рэвалюцыйнага ідэалагічнага і тлумачэння. — тэарэтычным, метадычным, пэдагагічным вучэбных і інш. матэрыялаў сістэматычнага і справачнага характару.

Там, дзе парткомы, райкомы і абкомы партыі сур'ёзна адносяцца да кіравання работай парткабінетаў, мы маем становячыя вынікі. Узняць, напрыклад, Ас-сэс парткабінет. Ён мае, праўда, рад не дахопаў, але ўсе-ж пры індэлізі дапаможа райкому партыі праводзіць вялікую карысную работу. Райком партыі запасецца я о кваліфікаванымі работнікамі, добрым памяшканнем, зацвердзіў план работы. У парткабінце праводзіцца заняткі семінараў, даюцца кансультацыі. Для заняткаў і кансультацый падбіраюцца па кожнай тэме наглядныя дапаможнікі. Прапагандыст і агітатар заўсёды могуць атрымаць тут адказ і дапамогу, прачытаць літаратуру па любым пытанню. Бібліятэка добра ўкамплектавана марксісцка-ленінскай літаратурай, ёсць багаты аддзел літаратуры мастацкай.

Парткабінет пры фабрыцы «Сняг індустрыялізацыі» таксама многа дапамагае прапагандыстам і агітатарам у падрыхтоўцы да заняткаў.

водзіцца спецыяльны раздзел «У дапамогу вывучэнню гісторыі ВКП(б)», дзе сістэматычна друкуюцца спісы літаратуры, якая рэкамендуецца для прапрацоўкі паасобных тэм. Не ўсе прапагандысты і агітатары ведаюць аб гэтым, не заўсёды умеюць адшукаць патрэбны матэрыял. Партыйны кабінет павінен ім дапамагчы. Яго задача — умела падбраць па тэмах патрэбны друкаваны матэрыял. Карысна завесці для гэтага асобую картатэку. А зрабіць гэта не цяжка. На картачцы, якая звычайна ўжывасца ў бібліятэках, робіцца паметка: да якога раздзелу адносіцца занесены на яе матэрыял, прозвішча аўтара, назва артыкула, у якім журнале або газеце артыкул змешчаны. Картатэку па пытаннях міжнароднага становішча карысна разбіць па асобных краінах (Іспанія, Кітай, Чэхаславакія і т. д.). Для выразак з газет і журналаў можна завесці спецыяльныя папкі. Напрыклад, па такім пытанню, як «Быт і права ў капіталістычных краінах». На гэтых тэм можна збіраць матэрыял у нашых журналах і газетах. «Правіла», «Нарэсція», «Звязда», «Совetskая Беларуссия» і інш.

Прапагандысты і агітатары часта скардзяцца на тое, што ў парткабінетах цудоўна пазіцыя маюць патрэбныя тэмы. Тав. Дзюдан прадуе інжынерам па фізіцы і хіміі Кітэвіча ў Віцебск і адначасова кіруе тым жа па ланішчым і агітсэмінарам Яна гаворыць, што не паспявае сабраць за ўсё перадавыя тэматычныя, бо вельмі заняты, а парткабінет павінен абраць прапагандысцкі матэрыял не займаюцца. Тав. Чыгім, кімат кінёзнаўчых артыкулаў збіраюцца не выкарыстанымі ў прапагандыскай рабоце.

Парткабінеты павінны таксама клапаціцца і аб падборы наглядных дапаможкаў (альбомы па гісторыі партыі, карты, дыяграмы, плакаты, гоміцкія дапаможкі і т. д.). Трэба ўмець выкарыстаць для гэтага і мясцовы матэрыял. Падбіраць яркія факты, якія асвятляюць жыццё нашага рэста, горада, дзяржавы, каліса да рэвалюцыі і пры савецкай уладзе, поспехі сацыялістычнага будаўніцтва, работу партыйных і каммунальных арганізацый. Усе гэта дасць магчымасць прапагандыстам і агітатарам лепш справіцца з ускладненымі на іх задачамі.

У гэтан галіне ўзорна паставіў сваю работу Гомельскі парткабінет, які а'яўляецца цэнтрам усёй партыйна-масавай работы. Тут ужо збіраецца багаты лічбавы матэрыял, які характарызуе рост сацыялістычнай гаспадаркі па Саюзу, па Беларусі, па Гомелю. Тут ёсць геаграфічныя карты ўсіх саюзных рэспублік. На гэтых картах можна наглядна бачыць разгортванне сацыялістычнага будаўніцтва на несяжыхх прасторах нашай вялікай радзімы. Ёсць альбом і падрабязны матэрыял аб міжнародным і ўнутраным становішчы нашай краіны. Тут можна дастаць багаты фактычны матэрыял да кожнай тэмы па гісторыі ВКП(б), па бягучых палітычных і гаспадарчых пытаннях, па пытаннях антырэлігійнай прапаганды. У 1938 годзе парткабінет сістэматычна наладжваў выставкі на тэмы: «14 год без Леніна пад кіравніцтвам таварыша Сталіна», «20 год савецкай улады», «20 год Чырвонай Арміі», «Міжнародны жаночы дзень». Былі арганізаваны спецыяльныя выставкі «Аб рэвалюцыйнай дзейнасці таварыша Сталіна ў Закаўказзі», «Аб гераічнай барацьбе іспанскага народа», «Аб Сталінскай Канстытуцыі», «Аб творчасці М. Горкага», «Аб творчасці А. Пушкіна». Рад ілюстрацыйных матэрыялаў быв прысвечан рэвалюцыйнай дзейнасці С. М. Кірава, Серго Орджанікідзе. Да кожнай

палітычнай кампаніі падбіраецца для дакладчыкаў неабходная літаратура. Не шырока скарыстоўваюць прапагандысты і агітатары.

У рабоце партыйных кабінетаў вялікае значэнне мае сістэматычная настаноўка лекцый. Добра праведзеная лекцыя на міжнародную тэму узвозіць прапагандыстаў і агітатараў і ўвесь партыйны актыв у курсе міжнародных падзен. Лекцыі спецыяльнага прызначэння па пытаннях навукі і тэхнікі, культуры і мастацтва, на тэмы з гісторыі нашай партыі замацоўваюць набытыя веды і прыводзяць іх у стройную сістэму.

Многа увагі парткабінет павінен ўзяць у рабоце сваёй бібліятэкі. Яна павінна мець у іх зборнікі калекцыі творы Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна, класіфікацыю і сучасную мастацкую літаратуру, энцыклапедыі, словнікі, журналы, газеты, брашуры. Бібліятэка павінна ведаць строгіх атак выданыя кнігі, каб пазбегнуць іх прапажы, што нярэдка здарасца з-за халатных адносін бібліятэкара да сваёй справы.

Узор таго, як не трэба працаваць, падае бібліятэка партыйнага кабінета пры Чырвонасцягоўскім райкоме партыі. Паспрабуйце зайсці ў бібліятэку і вы сустрэнеце тут пэлы хаос. Вы ніяк не здолееце разабрацца ў тым, дзе і што тут захоўваюцца кнігі, журналы, газеты, якія ўважліва падаюцца пад сталамі, крэсламі, на вяртках. Бібліятэкарыш тав. Баташкевіч пачаў ініцыяваць кнігачыню ў маі месяцы, але і дагэтуль не скончыў. Бібліятэка вельмі чыста бывае на імкуні. Калі вам патрэбна яка-небудзь кніга, то перш на-перш вам павалася аднакуні бібліятэкаршу, а гэта не заўсёды ўласціва. У разьвіццё бібліятэкі вінаваты ў першую чаргу культпрот райкома тав. Баташкевіч. Райком першы пазначыў пэўныя рэчышчы меры, каб паддзіць работу бібліятэкі, а таксама і ўсяго парткабінета, бо справа там пастаўлена не лепш.

Работа бібліятэкі закочана не толькі ў тым, каб вытываць і сэрмаць кнігі. Бібліятэкар павінен ведаць кнігу, каб павулярызаваць яе, павуляць сваю чытаю, каб ведаць, якую кнігу можна ім парткабінетаваць.

Парткабінет павінен мець свае пэўныя калекцыі і распарадкаваць іх, бо пэўны часта сродкі, якія апускаюцца для парткабінета, павіны захоўвацца ўсё не па прызначэнню. У Каленскім райкоме парткабінет устанавіўся школьнай тэатрава-сродкаў парткабінета вырочыць крэўнік сродкаў райкома. Ад яго залежыць адпаведна парткабінету ці не апусціць некалькі рублёў на аглядны знакі парткабінета прыкладнае пэўнае сродкаў, каб выпрацаваць у райком парткабінета і трыва. Некаторыя месяцы ў парткабінете не пратывіцца, бо райком адмовіцца пачынаць з яго. Крэўнік райкома збывае, відаць, аб тым, што сродкі для парткабінета адпаведна павіны і што яна ад яе разе не дазволіць расіраваць імі не па прызначэнню.

Значна і ў партыйнай рабоце парткабінета павіны асабліва радзі работніку парткабінета. Гэтыя сродкі складаюцца пріабіамах, гарадах і райкомах партыі. Работнікі парткабінета абміркоўваюць тут сваю работу, аменьваюцца дэльным вопытам, аменьваюць прыктычныя меры для павышэння недахопаў.

У гэтым павіны многа можа грабаць і наш друк. Трэба устанавіць, каб расійскія, абласныя і цэнтральныя газеты сістэматычна асвятлялі на сваіх старонках лепшыя ўзоры работы партыйных кабінетаў.

нстау, падвяргаючы крытыцы дрэнную работу Партыіны і комсамольскі актыў павінен таксама кіпацца аб падсвятленні работы партыйных каалянтаў. Толькі агульным намаганнем можна падняць іх работу на такую вышыню, як гэтага патрабуе Цэнтральны Камітэт ВКП(б).

Добра наладжаная работа парткабінетаў ва многім падсвятляе партыйную зучоў, партыйную арганізацыю ў масах, дасць магчымасць узняць дэмакратычны ўзровень кожнага камуніста, кожнага працоўнага, яшчэ больш павысіць рэволюцыйную пачынаць мас, узровень іх для канчатковага перамогі верою, народа трацкісцка-бухарынскіх і нацыянал-фашысцкіх агентаў, мабілізуе на выкананне гаспадарча-палітычных задач.

В. Кудраеў

Яшчэ раз аб партыйнай гаспадарцы

Правільная і агульная ідэя партыйнай гаспадарцы з'явілася ў нашай партыі ў першы раз у 1935 годзе.

ЦК ВКП(б) і ЦК БКП(б) у 1935 годзе ўхвалілі рэзалюцыю аб неабходнасці правесці ў нашай партыі першую партыйную пераверку.

Снежаньскі (1935) у пільным ЦК ВКП(б), сакратар партыі, правяраў партыйных членаў, у тым ліку і ў нашай партыі.

Увесь вопыт праверкі партыйных дакументаў паказаў, на жаль, невялікае значэнне ўказанняў партыі аб тым, што класавы вораг, па меры росту нашых поспехаў, прыбягае да найбольш хітрых метадаў барацьбы, выкарыстоўвае для гэтага ў першую чаргу апартуністычнае багадушша і рагазейства камуністаў.

У нашай партыі ў першы раз у 1935 годзе ўвядзены ў дзеянне першыя партыйныя дакументы, якія ўдзялялі ўвагу правярцы партыйных дакументаў.

Да канца ўсёй гэтай ўрокі і палажыць канец агіднасцям, якія былі выяўлены ў ходзе праверкі партыйных дакументаў. Толькі ў нашай партыі ў 1935 годзе ўвядзены ў дзеянне першыя партыйныя дакументы, якія ўдзялялі ўвагу правярцы партыйных дакументаў. ЦК ВКП(б) аб усямерным павышэнні рэвалюцыйнай большэвіцкай пільнасці і неабходнасці «ўзняць узровень нашай арганізацыйнай работы да ўзроўню палітычнага кіраўніцтва», партарганізацыі змогуць да канца выкарчаваць корні апартуністычнага багадушша, завастрыць большэвіцкую пільнасць членаў партыі, выхаваць партыйны апарат у духу большэвіцкай астраты і непрымірымасці і дэбінца таго, што статут партыі стане сапраўды нерушымай асновай яе ўнутранага жыцця.

Створыўшы партыйную гаспадарку ў некаторых партарганізацыях, партыя пачала ўважліва ставіцца да яе, аб'явіўшы аб неабходнасці пільнага ўважання да партыйных дакументаў. Партыйны ўчот запущан, партдакументы афармляюцца неадпаведна, партыйны архіў не ўдзяляе ўвагі да захавання партархіва.

Нездэвальняюча пастаўлена партыйная гаспадарка ў многіх партарганізацыях Палескай вобласці, асабліва ў Мазырскім, Гомельскім, Даманавіцкім райкомах партыі.

У Гомельскім райкоме партыі ад многіх партарганізацый несвоечасова паступаюць звесткі аб зменах ва ўчотных даных камуністаў.

магараў і не пазней 10 мая прадставіць на зацверджанне Гаркома, праз месяц заслухаць даклады 4—6 парткомаў і г. д. Прыняўшы гэту пастанову, Гарком, аднак, нічога не зрабіў, каб правесці яе ў жыццё. У Гомельскім абкоме партыі на працягу амаль усяго чэрвеня не афармляліся пратаколы аб прыёме ў партыю, у сувязі з гэтым райкомы своечасова не атрымалі вышсак з пратаколаў аб прыёме ў партыю 156 чалавек.

У перыяд партарганізацыі Церахаўскага РВК (сакратар парткома тав. Швстаў) у жніўні яшчэ не былі аформлены пратаколы партсходаў за сакавік-красавік месяцы, у тым лку пратакол справаздачна-выбарчага сходу ад 20 красавіка. Зусім не практыкуецца праверка выканання прымаемых рашэнняў ЦК і абласных, а таксама іншых пытанняў на партсходах справаздачна-выбарчых вынікаў абмяжоўваецца выдзяленнем камісіі для выпрацоўкі рэзалюцыі Камісія, як правіла, забывае аб даручэнні, а партком тым больш не ўспамінае пра яго.

У пачатку жніўня меў месца характэрны факт, які сведчыць аб аслабленні палітычнай плыні і ў сакратарата і ў райкоме тав. Швстава. Варта было яму пачуць, што з ім гаворыць работнік ЦК КПС(б), як Швстаў, не праглядаўшы дакументы і дагледжана таварыша, дапусціў яго азнаёміцца са становішчам партыйнай гаспадаркі і дазволіў прагледзець усе партыйныя дакументы.

У Мехавскім райкоме партыі (Відзская вобласць) ітэтычныя бескампанісцкія аслабкія вяліка. Бываюць выпадкі, што работнікі райкома, выходзячы з памяшкання, пакідаюць яго з усім адкрытым. Гэта не так даўно было выяўлена работнікам ЦК КПС(б). Значыцца ў райком, ён не знайшоў там ні аднаго з работнікаў, але затое ўбачыў раскіданымі на сталах розныя партыйныя дакументы.

У Варашылаўскім райкоме партыі (Менск), як паказала праверка, пратаколамі перыядычных партарганізацый нічога не знімаецца, іх нават не чытаюць і не рэгіструюць. Частка пратаколаў раскідана па яшчыках. К пачатку ліпеня 1938 года ад раду перыядычных партарганізацый не паступіла ні аднаго пратакола (друкарня імя Сталіна, першая мех. пякарня, арцель імя Крупскай і інш.). Некалькі работнікі райкома пратаколаў не чытаюць, яны, натуральна, і не рэагуюць на няправільныя рашэнні перыядычных партарганізацый. Пратаколы існуюць у райком неаформленыя, а некаторыя нават і не падпісаны.

Асабліва безадказна адносіцца Варашылаўскі райком партыі да рэагавання на заявы. Лес многіх заяў, паступіўшых у райком, невядомы, бо няма кантролю за іх працоўнасцю. Грамадзянка Банецкая падала заяву 5 мая, аднак толькі 7 чэрвеня сакратар назажыў рэзалюцыю: «Накір ваць у перыядычную партарганізацыю для прыняцця меры». На зыхве тав. Эрэнбург ад 5 мая аб няправільным зняцці яго з работы красуецца такая рэзалюцыя: «Інструктару даведацца, чым сцэна, чаго хоча тав. Эрэнбург». Яшчэ 10 студзеня падаў заяву т. Адасьеў, але да чэрвеня яна не была расследавана і знаходзілася ў інструктара. Так бяздушна адносіцца райком партыі да заяў і скарг працоўных. Ні адной нарады сакратароў парткомаў і парторганаў па пытанню партыйнай гаспадаркі райком не правёў, тым часам як інструкцыя ЦК ВКП(б) аб выдзяленні ўчоту камуністаў часта перушэецца як у перыядычных партарганізацыях, так і ў самім райкоме партыі.

Многія райкомы партыі не надаюць належнага значэння афар-

мленню партыйных дакументаў, у прыватнасці пратаколаў. Сакратары райкомаў не толькі не вывучаюць пратаколаў першых парт-арганізацый, але часта перадавяраюць тэхнічным работнікам афармленне пратаколаў паседжанняў самаго райкома партыі. У выніку партыйны дакумент пакрываецца памылкамі, якія нярэдка скажакчэ сэнс вырашанага пытання.

Можна прывесці хоць-бы такі прыклад:

Смалявіцкі райком партыі, слухаючы 14 мая г.г. пытанне аб тав. І., які, будучы парторгам, дапусціў грубасць і нецаласць аб аднаўленні выключаных з партыі тт. З. і Ф., вынес такую пастанову: «Падвердзіць рашэнне вышэйшай партарганізацыі за мелшыя грубасці на рабоце Дзякоўскага і торфазвода «Красное знамя» да аднаўленых куністаў тт. З. і Ф., аб'явіць т. І. вымову без занясення ў аб'явістую справу».

Падобныя прыклады, а іх вельмі многа, гавораць аб тым, што партарганізацыі часта нецаласць аб'яўляюць чыткі і прадстаўляюць партыйна-гаспадарскі, а не партыйны аб'ект часта за гэты важнейшы ўчастак арганізацыйнай работы.

Тав. Жданав на сходзе Ленінградскага партыйнага з'езда 30 снежня 1935 г., гаворачы аб выніках пленума ЦК ВКП(б), указваў:

«У партрабоце галоўнае дзяйсненне зараз у тым, каб, захоўваючы, як зяліцу вока, і аберагаючы нашу партыю, павышэннем палітычнага членаў партыі, у будуючы свое вялікім вучэннем Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна, аўладаць дасцінала арганізацыйным і тэхнічным бокам справы, памятаючы, што авалоданне тэхнікай партыйнай работы—справа не менш, а больш складаная, чым авалоданне тэхнікай вытворчасці. Праверка партдакументаў наглядна паказала, як на практыцы, партрб і партарганы арганізуюць работу па хадзе палітычнага кіраўніцтва і як шкодна занушчанае і адставанне арганізацыйна-тэхнічнай работы».

Пытанні партарганізацыі партрб не ставіць свайго ўвагі на ўсіх партарганізацый. Трэба памятаць, што гэта палітычна, а не тэхнічнае, самагаспадарства, а не партрб, а партрб і партарганы, якія ставяць свае заданні аспасці нашу увагу да партыйна-гаспадарскі.

Партарганізацыі абавязаны прыняць усё веры, каб партыйная гаспадарка ва ўсіх зв'язках партрб і партарганаў была прыведзена ў такое становішча, якое-б цалкам адпавядала неаднаразовым указанням ЦК ВКП(б) і вышэйшых інстанцый, а на чолі таварыша Сталіна.

Б. Шпiтальник

Больш увагі палітычнаму выхаванню рабселькораў

Вялікая партыя Леніна і Сталіна вяртае нашым калатам аб рабселькорах. Магучы рост і развіццё рабселькорскага руху ў нашай краіне ёсць рэзультат найвялікшай увагі і пастаяннага кіраўніцтва ім нашай большэвіцкай партыі.

Арганізатары і кіраўнікі большэвіцкага друку—Ленін і Сталін заўсёды надавалі велізарнае значэнне рабочым і сялянскім карэспандэнтам.

Гаварыў Сталін гаварыў аб рабселькорах:

«Гэта людзі ўражлівыя, якія гараць іскраю праўды, жадаюць выкрываць, перагібаюць часам палку, якія жадаюць выправіць ва што-б там ні стала нашы недахопы, людзі, якія не баяцца куваль, — вось гэтыя людзі, па-мойму, павінны скласці адзін з асноўных рычагоў у справе выяўлення нашых недахопаў і выправлення нашых партыяй і савецкай будаўнічай працы на месцах» *).

На фабрыках і заводах, у шахтах і на транспарце, у школах і ўстановах на ўсіх участках нашай вялікай савецкай будаўнічай арміі існуюць рабселькорскія групы і індывідуальныя арганізацыі, якія здзіць агромную работу. Сотні тысяч насценных газет упарта змагаюцца за своєчасовае выкананне промфінпланаў, за яшчэ большае развіццё савецкага руху, за развіццё савецкай культуры і сацыялістычных паях, за культурнае і зяможнае жыццё.

Наша партыя ўдзяляе сур'ёзную ўвагу камуністычнаму выхаванню рабселькораў, іх палітычнаму росту. Яшчэ ў пачатках XIII сесіі партыі (1924 г.) ухваліла на неабходнае ўзмацненне камуністычнага выхавання рабскараў, арганізаванай і адказнай работы сесіі (1924 г.) і ўхваліла, каб у кожнай партыйнай групе, у кожнай партыйнай і аказання данамогі рабскарам у павышэнні іх рабскараўскай кваліфікацыі.

«Крестыянскай і савецкай будаўнічай некалькі год праведзена велізарная работа па арганізаванай сістэматычнай вучэбнай сельскараў. Бучэбны камбінат «Крестыянскай газеты» рэгулярна высылае сельскарам-завочкам друкаваныя затынны-склады па пытаннях газетнай работы, па роднай мове, геаграфіі.

На раснах БССР завочнай вучэбнай ахоплена 1700 сельскараў і гэтае сказана, сельскараўская вучэбная праца пачаў ішчы з кожным годам.

І. В. Сталін. З прамовы на пасяджэнні Оргбюро ЦК ВКП(б) 2-га студзеня 1925 года

Яна значна дапамагае завочнікам у іх агульным і палітычным росце, у палепшэнні работы нязавога друку. З часу арганізацыі завочнай селькорускай вучобы вырасла нямала людзей, якія з радавых селькораў сталі рэдактарамі насценных газет і агработнікамі раенных газет. У адным толькі Жлобінскім раёне ў 1938 годзе з ліку лепшых селькору-завочнікаў вылучаны адзін-інструктарам раённай газеты, адзін — у раёны аддзел радыевышчання, адзін — загадчыкам дома соцкультуры.

Як жа арганізавана селькоруская вучоба у раёнах, якую ўвагу ўдзяляюць рэдакцыі раенных газет і партыйныя арганізацыі кіраўніцтву гэтым важным участкам работы? Трэба проста сказаць, што ў радзе раёнаў рэдактары газет і райкомы партыі надавалі гэтай важнішай работы. Чым, напрыклад, тлумачыць, што ў Менскім (сельскім), Пleshчанскім, Пытанскім, Расонскім, Сматвіцкім, Шуміцкім, Барысаўскім, Крупскім і Грэцкім раёнах вучоба селькору сістэматычна зрываецца, кансультацыі з завочнікамі амаль не праводзяцца? Гэта можна тлумачыць толькі недастатковай работай па выхаванню селькораў, слабай увагай рэдакцыі раенных газет да работы нязавога друку.

У жніўні ў радзе раёнаў былі праведзены з завочнікамі кансультацыі па тэму «Работа рэдакцый насценных газет».

Вопыт паказвае, што кансультацыі дапамагаюць селькорам не толькі добра засвоіць тое ці іншае заданне, але з'яўляюцца таксама важнейшым сродкам перадачы і распаўсюджання лепшага вопыту работы рэдкалегій насценных газет.

Вось як, напрыклад, прайшла кансультацыя, арганізаваная для завочнікаў рэдакцыяй аршанскай газеты «Ленінскі прыпыток». Пасля ўступнага слова кансультанта-рэдактара газеты тав. Зянідкіна — з дакладам аб рабоце рэдкалегій насценнага газеты «Калгаснік» выступіў яе рэдактар тав. Белкин. Ён расказаў селькорам аб вопыце работы рэдкалегій, аб тым, як канкрэтна размеркаваны паміж членам рэдкалегій участкі работы: адзін прымацоўвае да малочна-таварнай фермы, другі — да кузні, трэці — да палыводчай брыгады, чацвёрты — да старэйшага мансгэрні, пяты — правіць наступваючыя заметкі; аб тым, як рэдкалегія змагаецца за дзеяснасць зменчаных у насценнага матэрыялаў. Пасля даклада пачаўся абмен вопытам работы. Закончылася кансультацыя тым, што завочнікі склалі, усебакова абмеркаваўшы, планы бліжэйшых нумароў насценных газет.

На такому, прыблізна, метадзе былі праведзены кансультацыі ў Бабрунскім, Жлобінскім, Буда-Кашалевскім, Менскім раёнах.

На кансультацыі ў Гомелі прысутнічалі завочнікі з Рэчыцкага, Добрушскага, Журавіцкага Гомельскага і Лоеўскага раёнаў Гомельскай вобласці. Селькоры-завочнікі Журавіцкага раёна расказалі аб тым, што рэдакцыя раённай газеты сістэматычна з імі працуе кожны месяц праводзяцца кансультацыі, работнікі рэдакцыі чіста робяць агляды насценных газет, выяўляюць у кантэксце і сельсоветах і дапамагаюць рэдкалегіям насценных газет складаць планы работы, і т. д.

Зусім іншае гаварылі селькоры-завочнікі Гомельскага раёна. Яны расказалі аб адсутнасці сістэматычнай работы з селькорамі-завочнікамі і наогул селькорамі, аб слабой сувязі рэдакцыі з селькорамі. Атрымалася так, што ў Гомелі, дзе ёсць і абласная і раённая газеты, работа з селькорамі паставлена горш, чым у Журавіцкім раёне, які знаходзіцца далёка ад абласнога цэнтру і мае менш кваліфікаваных газетных работнікаў.

У радзе раёнаў (Орша, Бабруйск, Жлобін, Журавічы, Рэчыца, Талачын і інш.) удзяляецца сур'езная увага камуністычнаму выхаванню сельгаспадарства. Партыйныя арганізацыі і рэдакцыі газет гэтых раёнаў правільна зразумелі і выконваюць указанне нашай партыі аб тым, што рабсельгасамі трэба кіраваць, што іх трэба выхоўваць і сістэматычна дасцігаць у рабоце. Партыйныя арганізацыі і рэдакцыі газет гэтых раёнаў правільна зразумелі пастанову ЦК ВКП(б) «Аб сельскім раснім і нізавым друкам», дзе ўказана, што «нізавым друкам расна і работан сярод рабсельгасоў павінны кіраваць райпарткомы, прыцягваючы да актыўнага удзелу партыйчэны і рэдакцыі раённых газет».

Зусім зразумела, што ў тых раёнах, дзе слаба пастаўлена работа па камуністычнаму выхаванню рабселькорэў, там слаба прац і нізавы друк, там горані народна імгунда выкарыстань яго для барацьбы супроць меркаўнасцяў партыі і ўрада. Задача кожнага раёчна партыі, кожнай пераўчальнай арганізацыі і рэдакцыі газеты кіраваць рабселькорэўскім рухам, вырашчыць і дабра і выдучыць рабселькорэў — хіма дзіра, іростарская грамадская думка (Сталін), сістэматычна кіраваць нізавым друкам.

У білжэнцаў час у радзе абласных рэспублікі дамітаецца прадэсі абласныя партыі-камуністаў і сёння раў-замоцнак. Трэба, каб і гэты нарада зраўна-важам і прыкабавіх м'язу адгэтай друку аб'ёму. КПС(Б), абласных газет, расных партыіных арганізацыі і рэдакцый расных газет да сістэматычнага кіравання рабэс-накормі і рабэтай нізавога друку.

С. Топаз.

Строго захоўваць правілы соцыялістычнага агульнажыцця

I

У выніку перамогі соцыялізму ў СССР, заваяваны палк кіравання партыі Леніна. Сталіна ў жорсткай барацьбе з ворагамі народа, уцвердзіліся і сталіся, сацыялістычныя правілы агульнажыцця.

Працэс рэволюцыйнай барацьбы за камунізм пераўтварае працоўныя масы, збаўляе іх ад дробнабуржуазных уплываў, ад мяшчынскіх сацыяльных, якія буржуазнае грамадства прывівае і пачуе. Вынікам нашай соцыялістычнай рэволюцыі з'яўляецца маральны і ідэяльны ўзровень савецкага народа, выхаванне высокіх ідэяльных і маральных якасцей чалавека.

У стаханаўскім руху, у творчым уздыме народных мас, у культурным і адукацыйным руху, у ініцыятыўным і творчым удзеле ў будаўніцтве дзяржавы, у масе ўсёй пераўтвараецца і сама ідэя сацыялістычнага грамадства і т. д. і т. п. відаць новыя грамадскія адносіны, нямыслімыя пры капіталістычным ладзе. Соцыялізм стварыў найглыбейшы пераварот у грамадскім і асабістым жыцці савецкіх грамадзян. Усе бакі грамадскага і асабістага жыцця тружанікаў нашага соцыялістычнага грамадства ў ходзе барацьбы за камунізм перабудаваліся і пераўтвараюцца перабудовы і перабудовы пачынаюцца. Сацыялізм ідэяльна і сабытоўна найглыбейшы пераварот не толькі ва ўсім ладзе грамадскага жыцця, але і ў індывідуальным жыцці людзей, у іх будаўніцтве і адносінах да грамадскіх аб'ектаў, у іх ініцыятыўных пачынацтвах і дзяляльнай, у адносінах да дзяцей і т. д.

Наша соцыялістычная рэчаіснасць цалкам і поўнасьцю пацвярджае і пацвярджае Леніна аб тым, што перамога соцыялістычнай рэволюцыі стварае высокі маральны і ідэяльны узровень народа, камуністычную мараль, бо

«Пасля звяржэння цароў, памешчыкаў і капіталістаў упершыню толькі ачышчаецца поле для сапраўднай будоўлі соцыялізму, для выпрацоўкі новай грамадскай сувязі новай дысцыпліны агульнай працы, новага сусветна-гістарычнага ўкладу ўсёй народнай, а затым і міжнароднай гаспадаркі. Гэта справа перапрацоўкі саміх праваў, наогула загалжанах, папсаваных пракатам прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці, а разам з ёю ўсёй той атмасферай грызні і недавер'я, —варожасці, раздробленасці, узаемападседжвання, якая немінуча выра-

джаецца і пастаянна адраджаецца зноў дробнай, адасобленай гаспадаркай, гаспадаркай уласнікаў пры вольным абмене паміж імі» *).

Правілы агульнажыцця, мараль вызначаюцца характарам грамадскага ладу, г. зн. вытворчымі адносінамі. Маркс, Энгельс, Ленін і Сталін паказалі, што сукупнасць вытворчых адносін з'яўляецца матэрыяльнай асновай грамадскага жыцця, яго зместам. Усё астатняе — дзяржаўнае ўстройства, пануючыя ў даным грамадстве становішчы, разумовы і маральны стан грамадства ёсць надбудава над эканамічным базісам. У сувязі з гэтым — «са зменай эканамічнай асновы больш ці менш хутка адбываецца пераўтварэнне ва ўсёй ведачнай і культурнай будове» (Маркс). Таму правілы агульнажыцця, мараль у буржуазным грамадстве вызначаюцца тым, што ў гэтым грамадстве пануюць буржуазныя вытворчыя адносіны, а гэта — эканамічнае грамадства. Вось чаму пануючая ў капіталістычным грамадстве мараль, у аснове якой ляжыць прынцып аховы прыватнай уласнасці, прапаведвае павягу да прыватнай уласнасці на прылады і сродкі вытворчасці, прапаганда ідэю класовага міру паміж рабочымі і капіталістамі, г. зн. ідэю саагаворачнага падпарадкавання пролетарыята буржуазіі, мае сваёй мэтай увекавечыць эксплуатацыю чалавека чалавекам. Правілы агульнажыцця пры буржуазным ладзе закліканы захоўваць, уцвярджаць, ідэя і маральна апраўдваць існуючы эксплуатаатарскі лад у цэлым.

Сапраўдным носбітам перадавой маралі з'яўляецца рабочы клас. Яшчэ ў буржуазным грамадстве рабочы клас, кіруемы камуністычнай партыяй, у барацьбе супраць капіталізму выпрацоўвае асновы пролетарскай соцыялістычнай маралі, вышнім прынцыпам якой з'яўляецца служэнне вялікаму справе вызвалення чалавецтва ад капіталістычнага прыгнету, служэнне рэвалюцыйнаму трыумфу камунізму. Ленінізм вучыць, што гэтыя прынцыпы маралі, гэтыя правілы агульнажыцця перадае савецкі лад, лад пераможнага пралетарыята, лад, які ўменне прызываць і т. п. выхоўваюцца ў рабочым класе і ў партыі, выхаваннем і выхаваннем камуністычнай партыі доўгай і упэўненай барацьбой з буржуазіяй.

«Вытрыманасць, настойлівасць, гатоўнасць, рашымасць і ўменне сотні раз выпрабаваць, сотні раз выправіць і ва што-б там ні стала дабіцца мэты, — гэтыя якасці пролетарыят выпрацоўваў сабе 10, 15, 20 год да Кастрычніцкай рэвалюцыі, ён выпрацоўваў іх на працягу двух год пасля гэтай рэвалюцыі, пераносячы нябачаныя лішэнні, голад, разарэнне, бядоты. Гэтыя якасці пролетарыята — паруча, што пролетарыят пераможа» **).

Пасля перамогі пролетарскай соцыялістычнай рэвалюцыі, у ходзе яе, у грамадзянскай вайне, у барацьбе за аднаўленне народнай гаспадаркі, за соцыялістычную перапрацоўку сельскай гаспадаркі, за

*) Ленін, Творы, т. XXV, стар. 23.

**) Ленін, Творы, т. XXV, стар. 151-152.

ажыццяўленне сталінскіх пяц годак, у барацьбе з рэшткамі эксплуатацыйнага класаў ствараліся новыя, сацыялістычныя парадкі чалавечага агульнажыцця, выхоўваліся новыя людзі сталінскай эпохі, здольныя на справе ўмацоўваць і развіваць сацыялістычныя парадкі нашага агульнажыцця, гатовыя да канца змагацца за справу камунізму, ствараліся камуністычныя маралі, у аснове якой ляжыць барацьба за ўмацаванне і завяршэнне камунізму.

У СССР перамог сацыялізм.

«Наша савецкая грамадства дабілася таго, што яно ўжо ажыццявіла ў асноўным сацыялізм, стварыла сацыялістычны лад, г. зн. ажыццявіла тое, што ў марксістаў называецца фазай першай або ніжэйшай фазай камунізму» *).

Гэтым вызначаецца аснова і характар правіл сацыялістычнага агульнажыцця і камуністычнай маралі.

Уцверджаныя ў нас правы і сацыялістычнага агульнажыцця, камуністычная мараль (да правіл агульнажыцця адносяцца грамадскія парадкі, устаноўленыя рэвалюцыяй, і ад жыцця грамадства, характар арганізацыі грамадзян, правілы паводзі людзей, якія ўключаюць з умоў жыцця сацыялістычнай дзяржавы і г. д.) служаць вялікай справе выхавання чалавека ў духу камунізму. Таму найстражэйшае захаванне правіл сацыялістычнага агульнажыцця, камуністычнай маралі з'яўляецца абавязкам і гонаром абавязкам усіх тружавікаў сацыялістычнага грамадства.

IV

Правілы сацыялістычнага агульнажыцця, камуністычная мараль былі вучэннем Маркса, Энгельса, Леніна і Сталіна, Сталінскай Канстытуцыі і законамі, выцягнутымі з Канстытуцыі і інтарэсаў далейшага развіцця нашага сацыялістычнага ладу.

Савецкі народ прысвучыў першым рывам паловаў да ворагаў народа, і ён з найвялікшай радасцю і гордасцю аказвае ўсямерную дапамогу органам НКВД у справе выкарчоўвання і разгрому ворагаў. Далейшае ўзмацненне выхавання савецкага народа ў гэтым духу — адзін з важнейшых праблемных камуністычнай маралі, памятаючы, што барацьба з ворагамі, рэвалюцыйная паловаў гэта адзін з важнейшых законаў сацыялістычнага будаўніцтва. Задачаю для нас будаўніцтва будучыні — звысці на ідэяў і ідэяў нашых і звысці на ідэяў з выхавання адной з важнейшых умоў з хавання і ўмацавання правіл сацыялістычнага агульнажыцця.

Ахова сацыялістычнай уласнасці, барацьба супроць ворагаў, якія спрабуюць нанесці шкоду нашаму сацыялістычнаму гаспадарству, барацьба супроць зладзеяў, спекулянтаў і растратчыкаў з'яўляецца адным з важнейшых і адных з першых задач агульнажыцця, складае адзін з важнейшых абавязкаў грамадзян СССР. Бо сацыялістычная уласнасць з'яўляецца асновай і індэкальнай асновай нашага сацыялістычнага ладу, крыніцай багатага і магутнага, нашым радзімы, крыніцай зямлі і культуры жыцця усіх працоўных. Вось чаму ворагі народа усіх масцей стараюцца накіраваць свае злыя жаданні, свае удары супроць сацыялістычнай уласнасці, спрабуюць

* Сталін, Аб праекце Канстытуцыі Саюза ССР.

уперад, ламаючы застарэлыя тэхнічныя нормы і ствараючы новыя, больш высокія... гэта людзі, якія ў пэўнай меры даладалі тэхнічнай сваёй справы і умсцю выцскаць з тэхнікі максімум таго, што можна было выцскаць. Сёння стыхаў іх галас, але хто можа сумнявацца, што заўтра іх будзе ўдзесьцера больш? Хіба не ясна, што стаханаўцы з'яўляюцца наватарамі ў нашай прамысловасці, што стаханаўскі рух прадстаўляе будучыню нашай індустрыі, што ён змяшчае ў сабе зерне будучага ўздыма тэхнічнага ўздыму рабочага класа, што ён адкрывае нам новыя шляхі, на якіх толькі і можна дабіцца тых рэзультатаў, якія чужакам прадукцыі насці прашаюць, якія неабходны для пераходу ад соцыялізма к камунізму, якія неабходны для пераходу ад пераходнага пераходу к працы і працаўфізічнасці).

3 моманты ўсталявання стаханаўскага руху пазнішло каля 1900 год. Цалкам збыліся прарочыя словы правадыра народаў таварыша Сталіна аб стаханаўцах: «хто можа сумнявацца, што заўтра іх будзе ўдзесьцера больш?». За гэты час стаханаўскі рух вырас і распаўсюдзіўся ўсё больш і больш. Ён пераходзіць ад пераходнага пераходу к працы і працаўфізічнасці, з няозначанай хуткасцю вхатуе ўсе галіны народнай гаспадаркі, зламаў старыя тэхнічныя нормы.

Калі ў час Першай нарады стаханаўцаў (лістапад 1935 г.) у Данбасе было толькі першыя сотні стаханаўцаў, якія перавышлі ў 1935 г. 5 тысяч шахцёраў Данбаса сістэматычна даюць па дзве і больш норм выпрацоўкі і сотні тысяч гарнякоў перавышваюць нормы. На заводзе «Мартын» у Івано-Франківску ў пачатку 1936 г. стаханаўцаў было ўсяго пара соцень, а цяпер іх ужо больш 5 тысяч. На заводзе «Тизприбор» больш паловы ўсіх рабочых сістэматычна перавышваюць нормы выпрацоўкі на 150—200 процантаў. На перадавых прадпрыемствах у сталінісцкім будаўніцтве перавышваюць нормы перавышваюць нормы выпрацоўкі іх перавышваюць, можна прысудзіць тысячы.

Стаханаўскі рух, які імкнецца ўперад развіццё соцыялістычных вытворчых сіл, пераходзіць у радзе выпадкаў перавышсць прадукцыі насць працы перадавых капіталістычных краін. У цэлым радзе выпадкаў лепшыя нашы стаханаўцы перавышваюць сусветныя рэкорды. Даволі ўспомніць фрэзероўшчыка тав. Гудава, які выконвае план на 7—9 тысяч процантаў, тав. Сметаніна і многіх іншых.

У БССР стаханавец тав. Сушко, рамшчык Бабруйскага дрэваапрацоўчага камбіната, на раме сістэмы «Боліндэр» выпрацоўвае 560 кубічных метраў дэслісправы ў змену, г. зн. перавышае амаль 4 разы выпрацоўку перадавых прадпрыемстваў на машынах гэтага сістэмы. Стаханавец тав. Скабло на перацяжнай машыне выпрацоўвае 2.100 абутку ў змену, перавышаючы найбольшую норму выпрацоўкі перадавых абутковых прадпрыемстваў Чэхаславакіі, і т. д. і т. д.

Разам з колькасным ростам стаханаўцаў адбывалася і якасная змена метадаў стаханаўскай работы: аўладанне ведамі і вопытам, ўключэнне ў стаханаўскі рух дзясяткаў тэхнічных і рабочых, а значыць, руху правільна зразумеўшымі яго гаспадарнікамі, і т. д. З радых саміх стаханаўцаў вырастаюць тысячы здольных гаспадарчых кіраўнікоў. Мно

1 Сталін, з прамовы на першай нарадзе стаханаўцаў у лістападзе 1935 г.

гія стаханавцы ўзначалілі адказныя ўчасткі народнай гаспадаркі, сталі кіраўнікамі трэстаў, дарог, дырэктарамі прадпрыемстваў.

Многія стаханавцы—героі працы заслужылі ўсенароднае давер'е і абраны дэпутатамі Вярхоўных Саветаў СССР, саюжных і аўтаномных рэспублік. У разгортванні стаханавскага руху адлюстроўваецца найвялікшы клопат нашай партыі і правадыра народа, таварыша Сталіна аб сацыялістычным перавыхаванні людзей нашай радзімы, аб імклівым уздыме сацыялістычнай культуры сярод рабочым класе і калгасным сялянстве, аб развіцці і ўмацаванні правільнага сацыялістычнага культурнага, камуністычнага маралі. Праца ў нас становіцца не толькі сродкам да існавання, а першай і натуральнай патрэбнасцю, якая дастаўляе радасць працоўнаму чалавеку.

Далейшае развіццё стаханавскага руху з'яўляецца драцкім нашаму працы стварэнне новых магчымасцей для яшчэ больш хуткага уздыму культурнага ўзроўню і дасягнення маралі, для сацыялістычнага перавыхавання мас у пачатковых ранніх маштабах, што адкрывае перад імі перспектывы яшчэ больш шырокага развіцця. Гэтым далейшае ўзмацненне развіцця стаханавскага руху, умацаванне сацыялістычнай дысцыпліны павінна, барацьба з пачынаючымі і дэмаггагізмам, барацьба з ворагамі, якія тармозяць стаханавскі рух, з'яўляецца важнейшым абавязкам кожнага свядомага грамадзяніна СССР, рэальным фактарам развіцця і ўмацавання форм сацыялістычнага культурнага, камуністычнага маралі. Справа чэсці партыйных і непартыйных большавікоў—на прыкладзе работы за станком, у калгасе, установе і т. д. выходзяць сацыялістычныя навукі ў працы.

У адрозненне ад буржуазнага маралі, якая выхоўвае людзей у духу інтэр'ю і эгоізму, па прынцыпу «кожны за сябе», наша сацыялістычная мараль выхоўвае людзей у духу калектывізму, па прынцыпу «усе за аднаго і адзін за ўсіх». Сацыялістычная мараль вучыць свядомым адносінам да абавязкаў грамадзяніна, адданасці справе Леніна—Сталіна, справе камунізму. Савецкі народ з найвялікшай радасцю і гонарам выконвае свой доўг па ахове і абароне граніц Савецкага Саюза.

Наша слаўная Чырвоная Армія, нашы пагранічнікі, якія з дня ў дзень зорка ахоўваюць сваю сацыялістычную радзіму, абкружаны выключна добрай і шчырым асяродкам савецкага народа. Гэта, дзякуючы добраму выказаў калгаснік з сяла Сакоўе Іван Герасімавіч Форсік:

«Сяло наша—пагранічнае, але мы даўно ўжо перасталі баяцца, што да нас могуць перайсці бандыты. Мы ўсталявалі сваіх пагранічнікаў. Яны не дадуць ворагу пранікнуць на нашу зямлю!

Пагранічнікі—гэта нашы вочы і абарона. Днём і ноччу, у дождж і буру, сцюжу і завею—заўсёды яны на сваім пасту. Ідзеш лясам раз зімою ў такі мароз, што дрэвы трашчаць, а пагранічнік стаіць—не зварухнецца, беражэ нашу працу. Глядзіш на яго, і на душы цёпла робіцца.

Пагранічнікі не толькі добра ахоўваюць, але і да нас у калгас часта дапамагаць прыходзяць. Яны—нашы жаданыя, дарагія госці. За дабрата і душэўнасць, за тое, што ласкавы да нас сясыны, за тое, што бясстрашны і бязлітасны да ворага, мы іх любім. Наша граніца замкнута на тысячы замкоў, і калі толькі хто пасмее сунуцца да нас, я сам і ўсе калгаснікі устанем разам з пагранічнікамі НКВД і раздушым ворагаў, як чарвякоў».

Наша савецкая рэчаіснасць багатая фактамі, калі, поўныя пачуцця высокага патрыятызма, пагранічныя калгаснікі, іх дзеці актыўна дапамагаюць затрымліваць шпіёнаў і дыверсантаў, якіх засылаюць да нас капіталістычныя краіны. Кожны дзень прыносіць нам шматлікія доказы высокага патрыятызма савецкіх людзей, іх бямежнай любові і адданасці радзіме, камуністычнай партыі, правадыру і нахніцелю перамог сацыялізма—таварышу Сталіну.

Савецкі народ ні на мінуту не забывае аб капіталістычным акружэнні, аб неаходнасці быць у мабілізацыі і гатоўнасці. І неважна, абы яны сустракаліся ў СССР перадміжнемі аб'ектамі вывадкаў японскіх самураяў на Далёкім Усходзе. На шматлікіх митынгавых, якія прайшлі па ўсёй краіне, працоўныя аднадушна заяўлялі аб сваёй мабілізацыйнай гатоўнасці, аб несакрышчальнасці, аб жаданні абараняць недатыкальнасць свяшчэнных граніц сацыялізму. Рабочыя, работніцы, інжынеры і служачыя Трохгорскай мануфактуры імя Дзержынскага напісалі ў сваёй рэзалюцыі:

«Няхай ведаюць фашысты, што ім не паздаровіцца, калі яны нападуць на нас. Таму што за непераможнай Чырвонай Арміяй на абарону сваёй цудоўнай радзімы ўзнімецца увесь наш народ. Няхай усё фашысцкія падпальшчыкі вайны ўлічаць урок, які атрымае японская захватчыкі ад нашых пагранічнікаў і байцоў Чырвонасцяжнага Далёкаўсходняга фронту».

І гэта гучыць усёго мануфактурнага савецкага народа, гучыць гучна і вялікім непераможным сцягам партыі Леніна і Сталіна. Далейшае ўсямернае выхаванне грамадзян у духу выканання свайго доўгу па ахове і абароне граніц СССР адно з асноўных правілаў сацыялістычнага агульнажыцця. Справа чэсці партыйных і непартыйных большэвікоў, кожнага працоўнага нашай краіны—берагчы нашу сацыялістычную радзіму ад пранікнення шпіёнаў, шкоднікаў, дыверсантаў, забойцаў.

Адзін з асноўных прынцыпаў камуністычнай маралі—ўсямерны клопат аб магутнасці і доблесті Чырвонай Арміі, якая з'яўляецца аплотам мірнай працы, ~~заможнасці~~ і культурнага жыцця савецкага народа. І гэты прынцып глыбока пранік у свядомасць савецкага народа. Таварыш Сталін гаворыць:

«Нідзе ў свеце няма такіх любючых і клапацілівых адносін боку народу да арміі, як у нас. У нас армію любяць, яе паважаюць, аб ёй клапацяцца. Чаму? Таму, што ўпершыню ў свеце рабочыя і сяляне стварылі сваю ўласную армію, якая служыць не гаспадарам, а былым рабам, цяпер вызваленным рабочым і сялянам».

Выражаючы сваё глыбокае абурэнне па поведзе пранікнення японскіх захватчыкаў на савецкую тэрыторыю, рабочыя і работніцы Петравадскай лыжнай фабрыкі напісалі ў сваёй рэзалюцыі:

«... Мы запэўніваем партыю, урад і любімага правадыра і дуча працоўных таварыша Сталіна, што будзем усімі сіламі ~~амацоўваць~~ Чырвоную Армію, Чырвоны Флот, Чырвоную Авіяцыю, Асававічым, каб фашысцкім ~~зладзеям~~ непавадна было ~~сваё~~ сваё свіное рыла ў наш савецкі агарод».

Священны абавязак кожнага грамадзянина СССР — далейшае ўсямернае падтрыманне Чырвонай Арміі, якая ахоўвае нашу сацыялістычную дзяржаву супраць нападу на яе капіталістычных, фашысцкіх драпежнікаў.

Абавязковай умовай аховы і ўмацавання правіл сацыялістычнага агульнажыцця, камуністычнай маралі з'яўляецца выхаванне працоўных у духу настрэжэння да захавання вялікай Сталінскай Канстытуцыі, якая з'яўляецца вынікам перамогі сацыялізма, магутным рэвалюцыйнізуючым фактарам у справе заваявання новых перамог камунізма. Неабходна выхоўваць працоўных у духу павялі да законаў сацыялістычнай дзяржавы, якія, выражаючы волю працоўных мас, абараняючы ўгодныя і выгадныя саветскаму народу парадкі з'яўляюцца магутным сродкам умацавання і развіцця сацыялістычнага ладу.

Адным з асноўных правіл сацыялістычнага агульнажыцця, адным з важнейшых прыняццяў камуністычнай маралі з'яўляецца максімальнае ўмацаванне дзяржавы дыктатуры рабочага класа, «незыходнае для таго, каб дзяржаўныя органы і арганізацыі абарону супраць капіталістычнага акружэння, якое даўка яшчэ не знішчана і не хутка яшчэ будзе знішчана» *).

Выхаванне грамадзян сацыялістычнага грамадства ў ленінска-сталінскім духу, і гэта, каб яны былі яснымі, пэўнымі, бясстрашнымі і смелымі, бязлітаснымі да ворагаў, самааданымі ад усякага напаўнення паникі ў мінуту небяспекі, мудрымі пры вырашэнні пытанняў, правдыстымі, чэснымі, беззаветна любячымі свой народ і сваю сацыялістычную радзіму, з'яўляецца рашаючай умовай ўмацавання і развіцця правіл сацыялістычнага агульнажыцця і камуністычнай маралі.

Бараньба за вытокае ідэінае і маральнае аблічча працоўнага, бязлітаснае выкарчаванне элементаў бытавога разлажэння, як п'янства, распусці, маральнага нячэсціцтва, цынзму, хуліганства і іншыя адрыжкі капіталістычнага свінства, што захаваліся яшчэ сярод часткі людзей, з'яўляецца важнейшай палітычнай справай, састаўной часткай барацьбы за справу камунізма, гэта ўмацаванне камуністычнай маралі. Трэба мець на ўвазе, што ворагі народа будуць і ў далейшым імкнуцца ўносіць бытавое разлажэнне, каб уцягнуць малаўстойлівых людзей у свае гнусныя, каварныя, фашысцкія справы.

Па пытанню аб камуністычнай маралі Ленін гаварыў:

«Ці існуе камуністычная мараль? Вядома, так... У аснове камуністычнай маралі ляжыць барацьба за ўмацаванне і завяршэнне камунізма» **).

Само сабою зразумела, што барацьба за захаванне камуністычнай маралі, правіл сацыялістычнага агульнажыцця набылае выключнае значэнне, бо гэта ёсць барацьба за «ўмацаванне і завяршэнне камунізма».

Нязмерныя нашы перамогі ва ўсіх галінах Велізарная работа партыі, пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна, па выхаванню працоўных, па стварэнню сацыялістычнага грамадства дала свае вынікі. Сацыялізм, правілы сацыялістычнага агульнажыцця, камуністычная мараль глыбока ўвайшлі ў штодзённае жыццё, у быт саветскага народа. Яшчэ

*) Сталін, «Пытанні ленінізма», стар. 509.

**) Ленін, Творы, т. XXV, стар. 390 і 394.

таму довад выдатная перамога сталінскага блока камуністаў і беспартыйных на выбарах у Вярхоўны Совет СССР і Вярхоўныя Саветы саюзных і аўтаномных рэспублік, што з'яўляецца выражэннем высокага палітычнага і маральнага адзінства савецкага народа.

Не гледзячы на тое, што матэрыяльныя ўмовы жыцця ўжо сталі у нас соцыялістычнымі, усё ж перажыткі капіталізма ў свядомасці значнай часткі людзей прадаўжаюць яшчэ праяўляцца ў розных формах. Бесклапотныя, а часам рвацкія адносіны да грамадскай уласнасці, імкненне ўраці, пабольшаць, паставіць свае дзействы і г. рэсы вышэй інтарэсаў савецкай дзяржавы, шкурніцтва, ашуканства, спекуляцыя, грубыя адносіны да жанчыны і дзяцей, розныя хуліганскія выхадкі ў адносінах да акружаючых і т. п.—усе гэта «радзімыя плямы» капіталізма, якія павінны быць знішчаны.

Таварыш Сталін, гаворачы на XVII з'ездзе партыі аб перажытках капіталізма ў свядомасці людзей, адзначыў:

«Нельга сказаць, што мы перамаглі перажыткі капіталізма ў свядомасці людзей. Нельга гэтага сказаць не толькі таму, што свядомасць людзей у яе развіцці адстае ад іх эканамічнага становішча, але і таму, што ўсё яшчэ існуе капіталістычнае акружэнне, якое стараецца ажыўляць і падтрымліваць перажыткі капіталізма ў эканоміцы і свядомасці людзей у СССР і супроць якога мы, большэвікі—павінны ўвесь час трымаць порах сыхіма»^{*)}

Вось чаму барацьба за пераадоленне перажыткаў капіталізма ў свядомасці людзей, за ўмацаванне і развіццё правіл соцыялістычнага агульнажыцця, камуністычнай маралі з'яўляецца адной з нашых важнейшых задач.

^{*)} Сталін, „Пытанні ленынізма“, стар. 580.

Г. Мараў

Германскі фашызм — падпальшчык новай сусветнай вайны

Германскі фашызм з першага ж дня прыхату да ўвагі паднята-ліў падрыхтоўцы та баівае ўсе пачаткі імпульсу, сцвярд-ня і заахвочвання мёрцёрнага і па-законнага Гітлера ўста, разак-дытыя калі і сучасна імі зьяўляюцца істотныя задачы: падаўленне ўсякага супраціўлення рабочага класа і разгром рабочых арганізацый, на-першае, і ўвядзенне падрыхтоўкі сусветнай вайны для новага перадзелу свету, 'па-другое. Авантурыстычныя планы германскага фашызма вельмі шырокі. Яны разлічаны на устанаўленне панавання фашысцкай Германіі ва ўсёй Еўропе. Мэ-тай германскага фашызма з'яўляецца і з'яўленне Францыі да роў-трэццускай дзяржавы, раз'езд Чэхаславакіі, устанавленне герман-скага панавання ў Паднява-Заходняй Еўропе, Польшчы, Прыбал-тыцы і Скандынавіі і падрыхтоўка так м'ялым шляхам для на-паду на Савецкі Саюз з мэтай паражэння багатае частак савецкай тэрыторыі: Сав. Украіны, Даніі, Кавказ, Закаўказзія і частат Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік. Германскі фашызм таксама выдзяляе і патрабаваннямі новага перадзелу каланіяльнага свету.

Такім чынам, планы германскага фашызма пакідаюць далёка за сабой пачат брэскаўска-ахвастаўскай прарыву імперыі катані Гер-маніі часу Вільгельма II, пацярпеўшую крах у выніку ваеннага разгрому Германіі.

Імкнучыся поўнаасцю развязаць рукі для захватніцкіх ваенных аван-тур, Германія, як і Японія, а затым і Італія, з'явіла з Лігі нацыяў. Аднаўленне ўсеагульнай банкоў і пачатасці і падоўжанне тэрміну службы ў германскай арміі з аднаго года да двух год паказала яшчэ больш вырашчанае імпульсаванне пачатку германскага фашызма на ўсямернае развязванне вайны.

7 сакавіка 1936 года Германія ўвядзе войскі ў Рэйнскую дэмілі-трызаваную зону і гэтым разрывае Парыжскі дагавор, заключаны ў 1919 годзе паміж Германіяй і Заходне-Еўрапейскімі дзяржавамі, з мэтай устанавлення стаўлення (самоцята станаўлення) у гэтым сек-тары Еўропы.

Побач з гэтым германскі фашызм пасля атрымання ўлады з та-хаманкавай паспешнасцю шукае саюзнікаў сярод фашысцкіх дзяр-жаў, старбуючыся скласці аграбны блок дзяржаў і сваім кара-пцтвам. Гэтак, сярод гэтых германскіх фашызм прадаўшы пад фэатім дзякан антысавецкай кампаніі. Часова адсудваючы вырашэнне супа-

гэчаснае паміж Германіяй і іншымі, фашыстскімі краінамі, германскі фашызм заключыў у 1934 годзе пагадненне з Польшчай, устанаўлівае цесны кантакт з фашыскай Італіяй, вядомы пад назвай «асі Рым—Берлін». 20 лістапада 1936 года Германія падпісвае праслаўны «антыкампінісцкі пакт» з імператарскім вярхоўствам Японіяй, да якога падпісана і Італія. Гэты берлінскі пакт з'яўляецца ваенным саюзам трох фашыстскіх краін: Германіі, Японіі і Італіі, у гэтым германскім саюзі адтрымае кіруючую ролю. Дэкларацыяйнімі заявамі аб «кампінісцкай небяспецы», аб «выратаванні цывілізацыі ад большэвізму» фашыстскія агрэсары прабуюць замаскаваць свае захватніцкія планы ў адносінах СССР, Францыі, Англіі, Італіі, Італіі, Фінляндыі і іншых краін.

Аўстрыйскі народ, які ў 1938 годзе перадаў сваю незалежнасць у рукі германскага фашызму, можа ўспамінаць і вольны пераход ад аўстрыйскага імператарскага дэспатызму да аўстрыйскага рэспубліканства, які адбыўся ў 1918 годзе. Аўстрыйскі народ, які ў 1938 годзе перадаў сваю незалежнасць у рукі германскага фашызму, можа ўспамінаць і вольны пераход ад аўстрыйскага імператарскага дэспатызму да аўстрыйскага рэспубліканства, які адбыўся ў 1918 годзе.

Пакінуты ў гэтым годзе аўстрыйскі народ, гадзіна абараняючы дэмакратычную рэспубліку і сваю незалежнасць, абараняе справу ўсяго перадавога і праслаўнага чэхацтва» (Сталін).

20 лютага гэтага года Гітлер, выступаючы ў германскім рэйхстагу, які вымяняе напамінае аб рэспубліцы і аб яе перадавым і праслаўным чэхацтве, заявіў аб поўным падтрыманні свайго незадачливага японскага саюзніка Імперыі Японіі. Германія абяцае сваёй японскай саюзніцы ўскладненні, у якіх-бы кутках свету яны ні адбываліся, абяцае японскаму імперыялізму сваю дапамогу ў барацьбе супроць гераічнага 450-мільённага кітайскага народа.

Карыстаючыся папушчэнствам з боку Францыі і заручыўшыся падтрымкай рэакцыйнага ўрада Англіі, стаўшага на шлях звароту да агрэсарамі, германскі фашызм у сакавіку гэтага года ажыццявіў свае даўняныя імкненні да аўстрыйскай Аўстрыі. Самастойная і незалежная краіна ў Цэнтральнай Еўропе ператворана германскім фашызмам у канцэнтрацыйны лагер.

Кіраўнікі цяперашняй Германіі адкрыта заяўляюць, што яны разглядаюць захват Аўстрыі толькі як этап на шляху далейшай агрэсіі германскага фашызма ў Цэнтральнай і Паўднёва-Усходняй Еўропе. Гаспадарчы дыктатар Германіі Герынг у адной са сваіх прамов у Вене заявіў, што «Аўстрыя гэта пераходная для Германіі адчыненымі дзвярыма на ўсход і паўднёвы захад Еўропы».

Майскае спатканне двух фашыстскіх дыктатараў у Рыме скончылася, як вядома, раздзелам Цэнтральнай і Паўднёва-Усходняй Еўропы на «асі Рым—Берлін». Мусаліні, які ў гэтым годзе ўзяў у сваіх руках кіраванне Італіяй, і пасля гэтага заняў яна залежнае становішча ў праслаўнай «асі Рым—Берлін», «шчодрэй» рукою прадставіў сваю вольнаўладарную Гітлеру ў Чэхаславакіі. З гэтага моманту асабліва ўзмацнілася канцэнтрацыя германскіх войск на чэхаславацкай граніцы. Борзапісцы з ведаства Гебеляса, атрымаўшы занадта высока, адкрылі кампанію цынічнага цкавання чэхаславацкага народа і паклепу на чэхаславацкі народ. Прыметна аживілася і генеральская партыя—

адкрытая агентура германскага фашызма ў Чэхаславакіі, імкнучыся ўзарваць рэспубліку знутры. Польская і венгерская урадавая прэса, чэрпаючы інфармацыю з гебелеўскіх крыніц і стараючыся не адстаць ад свайго гаспадара, адкрыта заклікае да сумеснага выступлення трох краін супроць Чэхаславакіі. Вядома, што Гітлер рыхтаваў у 20-х чыслах мая напад на Чэхаславакію па аўстрыйскаму ўзору. Рашылася чэхаславацкага народа абараніць сваю незалежнасць і цвёрдая нацыянальная ўлада, якая выразілася ў правядзенні рады абаронных мерапрыемстваў, прымушана адступіць на час абнаглеўшага агрэсара.

Нагроза нападу на Чэхаславакію не знята. Палітыка човару з фашысцкімі краінамі, якая прадбывае Англіяй, і ў даным выпадку акрыляе Гітлера на новы разбойнічы акт.

Прыбывшы ў Прагу са спецыяльным даручэннем Чэмпберлена, былы англійскі міністр гандлю бавіны бавкір і суднаўладальнік лорд Рэнсімен сваю миссю пачаў у тым, каб штурхаць Чэхаславакію ў адчыненую пастку германскага фашызма і цаною страты незалежнасці Чэхаславацкай дзяржавы дабіцца збліжэння з гітлераўскай Германіяй.

Раздзіраемы ўнутранымі супярэчнасцямі германскі фашызм шукае ныхаду ў знешнепалітычных авантюрах. Метадамі шантажу і правакацыйі фашысцкая Германія ўсяляк імкнецца выклікаць ваенны пажар у Еўропе.

У сучасны момант уся Германія знаходзіцца пад уражаннем ваенных маневраў, якія праводзяцца ў краіне, ініцыруючы самую сапраўдную мабілізацыю. Урад прызвуч 750 тысяч рэзервістаў у армію. На адні немца на ўзросце да 60 год не мае права выехаць з межаў Германіі. Медычны персанал—урачы, сёстры—атрымліваюць прадастаўленыя баяны наборы, каб у любы момант быць выкліку з'явіцца ў часці. У ахвотных і неахвотных амаць спянен дубоўшны рух, паколькі большасць аўтобусаў, роўна як і грузавых аўтамабіляў, перададана ваеннаму ўладу. Адменены водпускі чыгуначным служачым. На ўсіх чыгунках Германіі гудзі пая ды, перапоўненыя ваеннымі. У вёсках раскватэроўваюцца войскі, праводзяцца рэквізіцыі харчавання.

Уся абстаноўка ў краіне такая, нібы Германія ўжо ваюе, а не проста праводзіць «обычэйныя» маневры, як зб'ётным саяудам фашысцкі друк.

Не падзяляю сумнення, што ваенныя падрыхтаванні, якія праводзіць Германія, маюць дэкаўную мэту. З аднаго боку, яны разлічаны на тое, каб зрабіць уражанне на захоча не-сучасныя дзяржавы і прымусяць іх беспярэчна выконваць валяны патрабаванні германскага фашызма. З другога боку, яны пелаксуюць такія асады супроць Чэхаславакіі, якой ге, маюць, фашызм у сваіх атрэсцуных планах адводзіць такое пачэснае месца. Звычайна добра асведамлёная аб намерах германскага фашызма газета англійскіх кансерватараў «Таймс» гэтымі днямі пелала: «У нацыяналіст-соцыялістычных колах віркуюць, што падобная мабілізацыя пераканае Чэхаславакію, а ў асаблівасці Анлію, што Германія гатова дзеінічаць рашуча».

Выступаючы нацыяналістам новай сусветнай боіны, фашызм ужо зараз давеу Германію да поўнага эканамічнага расстроіства і голаду. Ваенныя расходы Германіі, якія ў 1933 годзе вылічваліся ў 3 мільярды марак, складуць на 1938 год крутую суму ў 18 мільярдаў. Унутраная запазычаласць Германіі перавысыла 40 мільярдаў марак.

За апошнія гады рэзка павялічыўся увоз у краіну з-за граніцы нафты, жалезнай руды, каляровых металаў, сярпага калчадана, каучуку, адыходаў бавоўны і т. д. Гэта для патрэб ваенных заводаў. Ніколі Германія не імпартавала такой вялікай колькасці ваенна-стратэгічнай сыравіны, як цяпер. І ў той-жа час яшчэ ні разу за апошнія 15 год не перажывала такога голаду па гэтых-жа відах сыравіны, як зараз. Гэта адзіўляючая на першы погляд з'ява лёгка тлумачыцца тым, што 70 проц. прадукцыі германскай прамысловасці прызначана для патрэб вайны. Галіны-ж прамысловасці, якая вытварае прадметы шырокага спажывання, літаральна задыхаюцца ад адсутнасці неабходнай сыравіны.

Самахваляныя заявы кіраўнікоў цяперашняй Германіі аб «сыравінавай незалежнасці» рашуча абвергнуты рэчаіснасцю. У вытворчасці ўласнай сыравіны Германія не дабілася колькі-небудзь прыметных рэзультатаў. Ні па жалезу, ні па каляровых металах шырока рэкламаваныя змненне не прадданы і працягваюцца і чарговы блеф фашызма—стварэнне «імперскіх заводаў Германа Германіі» для эксплуатацыі айчыннай руды ў Баварыі і ГанOVERы. Германія працягвае па сутнасці заставацца ў моцнай залежнасці ад рэду краін. Спробы Германіі ліквідаваць гэту залежнасць патрабуюць поўным збыдненнем, без таго мізэрных германскіх рудных запасаў.

Марныя спробы фашызма вызваліцца ад імпарту і іншых відаў сыравіны вельмі дорага адыхоўваюцца германскаму народу. Нерэцыйнае выкарыстанне уважання і арыгінальнай сыравіны, з аднаго боку, вытворчасць тарах і мала прадукцыйных штучных замяніцеляў, з другога, трагедыя ў дэкаманцы і спусташэнні народную гаспадарку Германіі.

Так, напрыклад, штучны каучук, які вытвараецца ў Германіі, амаль у 10 раз каштуе даражэй, чым натуральны. Літр штучнага алейнага адыходаўна ў 22 пфенінгі, тады як цана ўвознага не пераходзіць 6 пфенінгаў. Базовыя на сусветным рынку каштуе 90 пфенінгаў кілограм, а замяніцель адыходаўна «адыходаўна» прадаецца ў Германіі па цане ў 2 маркі.

Кіраўнікі фашызма тлумачыць сваё імкненне дабуда незалежнасці сыравінавым пытанні немагчымаасцю атрымаць неабходныя матэрыялы на зменным рынку. Гэта, з дазволу кажуць, «тэорыя» выдуманая іх іх для ўнутранага ўжытку і мэта і самага бессаромнага абману мас. Шаленыя ваенныя гаспадаркі Германіі і імкненне стварыць значныя рэзервы на перыяд вайны з'яўляюцца сапраўднымі прычынамі сыравінных цяжкасцей краіны.

Германія, якая ўвазіла да прыходу Гітлера да ўлады каля 25 проц. хлеба, мяса, малочных вырабаў і звыш 50 проц. тлушчаў і адыходаўна патрэбнасці краіны ў гэтых прадуктах, у апошнія гады і да мінімуму гэты увоз. Фашызм аслабіў такім шляхам неабходныя сродкі для закупкі за граніцай ваенна-стратэгічнай сыравіны. Праўда, за апошні час Германія ўзмацніла імпартуе зярыно. Адыходаўна павялічэнне ўважання хлеба, што ні ў якім рэзе не мае мэты адыходаўна павялічэнне ўважання хлеба і адыходаўна, а ставіць задачу стварэння значных запасаў хлеба на выпадак вайны.

Вальтэр Дарэ—міністр харчавання і сельскай гаспадаркі «Трэціі імперыі» не так даўно пісаў у адной са сваіх кніг: «Вайна паказала нам, што ўстойлівасць народа яшчэ ў большай ступені можа быць

надарвана харчовымі цяжкасцямі, чым ваеннымі дзеяннямі. Тон-жа Дарэ для абгрунтавання праславаган тэорыі «харчовыя дэтаркні» у брашурцы «Нацыяналі-соцыялісцкая аграрная палітыка» даказваў, што «на працягу аднаго года можна было-б забяспечыць харчаванне германскага народа прадуктамі сваёй уласнай зямлі». Для вырашэння гэтай задачы германскія фашысты абяцалі ліквідаваць буйныя маенкі, перадаць зямлю сялянства, забараніць арэнду зямлі, скараціць падатковы цяжар і т. д.

Ні адно з гэтых абяцанняў германскія фашысты за пяць год прабывання ва ўладзе не выканалі. Усе гэтыя абяцанні былі адназначна грубымі дэмагогіямі, разлічанымі выключна на зомненне гарадскіх мас. Соцыяльная структура германскай сельскай гаспадаркі застаецца без змены і не дазваляе пашырыць колькасць праметна вытворчасць харчавання ў краіне.

Абмежаванне ў харчовым імпарце сказваецца і ў зніжэнні ўвозу харчовых кармоў. Але тут фашызм, акрамя агульнага сродку на пахунку сыравіны для вавны, праследваў і другую мэту — зніжэнне на ўнутраным рынку велькіх цен на кармоў, у чым былі зацікаўлены нямецкія памешчыкі. Калі ў 1932 годзе было ўвезена 3,7 мільёна тон харчовых кармоў, то ў 1937 г. гэты ўвоз склаў толькі 0,3 мільёна тон і выхрыскавае скора нават гэтыя невялікія. Недахоп кармоў, а таксама змена іх часта не заўсёды карыснымі для жывёлы сурогатамі прыводзіць да сістэматычнага захворвання жывёлы. Няма ніякага сумніву ў тым, што гэтыя зніжэнні акалічаць з'яўлення адной з умов развіцця яшчурна ў Германіі, які яшчурна ўжо больш 200 тысяч галоў жывёлы і гэтыя жывёлы для больш пашырае свой згубны ўплыў.

Бясспрэчна, што Германія знаходзіцца напярэдадні вострага мяснотаго галаду. Ужо зараз адчуваецца недахоп мяса ў краіне. Тым не менш у вялікім хадзе ў Германіі тэорыя аб скарочэнні пагалоўнасці свінней на 40 проц. Аўтары гэтай дзікай «тэорыі» лічаць, што мяса можна будзе захаваць на перыяд вавны ў закарэзерваваным выглядзе, а кармы (вотрубі, знятае малако і т. д.) асаблівасць гэта харчавання людзей. Цікава, што гэты брэд «тэарэтыкаў» германскага міністэрства харчавання ператвараецца ўжо ў жывасць, наколькі зніжэнне пагалоўнасці скарацілася ў 1937 годзе на 11,5 проц. супраць 1936 года.

Рэзка пагоршылася харчаванне асноўных мас германскага народа, знізілася спажыванне хлеба, мяса, тлушчаў, яек.

У пачатку 1938 года міністэрствам харчавання было абгрунтаван спецыяльны цыркуляр, які прапанаваў насельніцтву харчаванне галоўным чынам бульбай, бруквамі, дурэякамі, гарохам, тлушчам мяса і т. д., расліннымі-ж масламі, тлушчамі, свінца і т. д. занесены ў рубрыку прадуктаў, спажыванне якіх падлягае дакладнаму абмежаванню.

Нядаўна ў Дрэздене адкрылася гарадская выстаўка, адрэзачная праблеме вырашчвання здаровага чалавека. На гэтай выстаўцы фашысцкія марабесы з міністэрства Гебеляса з дэпамотан «гэты харчавання» і розных «экспанатаў» з вучошым вынікам паказвалі шкоду празмернага спажывання бедлага хлеба, мяса і наогул прадуктаў... чужаземнай вытворчасці.

Фашысцкі рэжым ускладніў соцыяльныя супярэчнасці сучаснай Германіі. У краіне фактычна налічваецца звыш 2-х мільёнаў беспрацоўных. Але і працуючым фашызм не можа забяспечыць зноснага

існавання. Нават «Ангрыф» вымушан прызнаць, што «з 32-х мільёнаў самадзейнага насельніцтва Германіі, 12 мільёнаў чалавек зарабляюць менш ста марак у месяц». Як правіла, каля 30 проц. з гэтай мізэрнай зарплаты адлічваецца на рознастайныя ўтрыманні. Работнікі сучаснай Германіі ў сваіх прамовах адкрыта патрабуюць ўзмацнення эксплуатацыі рабочага класа. Герынг, выступаючы ў Эсене, заявіў: «Рынак і харчовае становішча краіны патрабуюць таго, каб рабочыя вытваралі больш, а зарплата засталася-б на ранейшым узроўні». Не так даўно «Фелькішэр Беобахтэр» са здавальняючым пісала, што «працягласць рабочага часу ў прамысловасці за 1937 г. павялічылася супраць 1936 г. на 20 проц.»

Рабаўнічая палітыка фашызма ў адносінах рабочага класа асабліва паказальна на прыкладзе з укладанні для страхавання ад беспрацоўя. «Узносы гэтая вельмі вялікія, ніякія, чым у 1932—33 гг.», адзначае газета «Дэйчэ Фольксцэйтунг». «Калі сума адлічэнняў на беспрацоўе ў 1932—33 гг. складала 992 мільёны марак, то ў 1936—37 гг. яна ўзрасла да 1539 мільёнаў марак. У 1932—33 гг. адно затрачана на дапамогу беспрацоўным 31,9 мільёнаў марак, а ў 1936—37 гг. толькі 700 мільёнаў марак». Такім чынам застаецца ў 1936—37 гг. нявыкарыстаных звыш 800 мільёнаў марак. Гэты фонд ідзе на ваенныя патрэбы. Так пад вылікам адлічэнняў на беспрацоўе фашызм грабіць рабочых

Умовы работы на прадпрыемствах рэзка пагоршыліся. Паводле даных «Дэйчэ Фольксцэйтунг», на адной шахце ў Германіі за 9 месяцаў 1937 г. было адзначана 3884 розных няшчасных выпадкаў. На гэтай шахце занята ўсяго толькі 2230 рабочых. Такім чынам на кожнага рабочага прыпадае ў сярэднім больш чым два няшчасных выпадкаў.

У выключна цяжкіх умовах знаходзяцца сельскія працаўладальнікі і рабочыя ў Германіі. Адзін з адказных чыноўнікаў міністэрства сельскай і сельскай гаспадаркі апублікаваў справаздачу, у якой вымушан быў указаць, што сельскагаспадарчыя рабочыя атрымлівае 23 пфенінгі за гадзіну і працуе 300 гадзін у месяц.

Орган Гебельса «Ангрыф» у адным са сваіх нумароў прызнае, што рабочыя «жывуць у такіх умовах, якія неспрыемныя нават для жывёлы».

Становішча сялянскай гаспадаркі ў фашысцкай Германіі рэзка пагоршылася. На падставе спецыяльных законаў фашысцкай дзяржавы селянін абавязан здаваць па цвёрдых цэнах увесь хлеб, мяса, яйкі і т. д., пакідаючы сабе з гэтых прадуктаў толькі мінімальную норму. Звыш 1 мільёна га зямлі адабраны ў сялян фашысцкімі ўладамі для мэт ваеннага будаўніцтва. Даходы селянства за апошнія пяцігоддзе знізіліся больш чым на 55 проц. У той жа час даходы германскіх памешчыкаў за перыяд прызначна павялічыліся на 50 проц. Каласальна ўзраслі. Так, калі ў 1932—33 г. яны выразіліся ў 6,1 мільярда марак, то ў 1936—37 г. яны склалі 8,9 мільярда марак, што дае павелічэнне на 39 процантаў. Гэтыя даныя можна запісаць толькі ў перамяненні, паколькі ўзяты яны з афіцыйных мэта-рыялаў фашысцкай статыстыкі.

Вельмі паказальна, што селянін у Германіі вымушан плаціць 15 проц. за ссуды, у той час, як для памешчыкаў гэты ссуд за процанта ўстаноўлена ўсяго толькі ў 4,5 проц. Фашызм замест абяца-

нага унизвалення сялянства ад «процэнтнага рабства» прадае «дальні» землі і мае масу немаемых сялян-даўжнікоў у прымусовым прадаж з таргоў. Пры гэтым тэмні продажы сялянскіх гаспадарак, малатка ўзмацняюцца. Як паведамаў антыфашысцкі журнал «Дзініне Вэльтбюне», у 1934 годзе было продана 3 малатка 1009 гаспадарак, а за адну толькі першую палову 1936 года было продана 10018 гаспадарак і звыш 4000 сялянскіх гаспадарак былі на чарзе ў продаж. У 1937 і 1938 гадах продаж сялянскіх гаспадарак з малатка і адстараненне сялян ад кіравання сваёй гаспадаркай набылі масавыя размеры. Аб гэтым сведчаць безлічныя працэсы над сялянамі, што ўтваряюцца фашыстамі па ўсёй Германіі. У апошні час міністэрства прапаганды Гебеляса забараніла фашысцкай прэсе якую-небудзь публікацыю аб гэтых працэсах, спадзеючыся скрыць гэтым ад германскага народа і сусветнай грамадскай думкі фашысцкае сваявольства, якое творыцца ў германскай вёсцы.

Вельмі плачэўна і становіцца дробнай буржуазіі ў горадзе «Антрэф» піша, што «больш 25 проц. усіх гандляроў маюць месячны даход не звыш 120 марак». Дробныя гандляры і рамеснікі стогнуць пад цяжарам непамерных падаткаў і разараюцца. На працягу аднаго толькі 1937 года ліквідаваліся 132 тысячы дробных вытворчасцей. **Прычына—непасильныя падаткі і адсутнасць сыравіны.**

Стварыўшы нязноснае становішча для шырокіх слаёў насельніцтва, фашызм усё часцей сутыкаецца з праявай адкрытай незадаволенасці шырокіх народных мас.

Германскі фашызм з дапамогай самага лютага тэрору і фізічнага знішчэння лепшых прадстаўнікоў германскага народа прабуе ператварыць працоўныя масы ў паслухмяную зорку сваёй агрэсіўнай, рабаўнічай палітыкі.

Мабілізаваны ўсе сродкі, каб даказаць, што германскі народ нібыта падтрымлівае гітлераўскую праграму вайны. Але кажуцьчыя прамоў «фіюрэра» і яго памочнікаў, старанні фашысцкіх борзанісцаў, патрыятычныя фільмы і п'есы, незлічоныя ваенныя парады, заклікання дэманстраваць ваенную магутнасць Германіі, выклікаюць сярод германскіх працоўных пачуцці і настроі, адваротныя тым, якія-б хацелі бачыць фашысты. Германскі народ застаецца непрымлівым праціўкам гітлераўскай праграмы вайны. Ён добра разумее сапраўдныя прычыны імперыялістычнай боіні 1914—1918 гг. і ўжо адчувае на сваіх плячах увесь цяжар будучай вайны.

Застаючыся хаткасю свайго тылу найбольш экстрэмісцкія элементы германскага фашызма, якія пасля падзей 4-га лютага ўзмацнілі свой уплыў, імкнуцца паскорыць развіццё вайны. У германскага фашызма гарыць глеба пад нагамі, і ён у вайне прабуе знайсці свой уласны ратунак.

Працоўныя масы Германіі дасканалы разумеюць гэта. Антыфашысцкая прэса неаднаразова пісала, што «мір для Гітлера смяротны».

Адсюль барацьба за мір і супроць ненавіснага фашызма з'яўляюцца тымі лозунгамі, якія яднаюць шырокія народныя масы Германіі.

Характэрным для антыфашысцкай барацьбы ў Германіі ў апошні час з'яўляецца арганізаванасць выступленняў рабочага класа. Калі да 1937 года ў Германіі нагляталася супраціўленне фашызму ў форме выступленняў пасобных людзей або груп, то цяпер падобныя

выступленні часадзёкам ахопліваюць поўнасцю прадпрыемствы і нават цэлыя раёны Германіі.

Адкрытае праяўленне ўзрастаючай нездаволенасці сярод рабочага класа ў Германіі і арганізаванасць выступленняў у значнай меры абумоўляе ўзростаючую актыўнасцю падпольнай камуністычнай партыі на прадпрыемствах.

На цэлым ратэ фабрык і заводаў арганізаваны камітэты адзінаства дзеянняў камуністычных, соцыял-дэмакратычных і каталіцкіх рабочых.

Ідэя стварэння адзінага народнага фронту ў Германіі знаходзіць самы жывы водгук сярод рабочых. Соцыял-дэмакратычны рабочы з металургічнага завода Паўночнай Германіі ў сваім пісьме ў рэдакцыю «Дэйчэ Фольксцайтунг» пісаў: «Ужо два гады існуе ў нас на заводзе камітэт адзінства дзеянняў паміж соцыял-дэмакратамі і камуністамі. Кожнаму з нас ясна, што толькі адзіны фронт барацьбы рабочага класа можа звергнуць гітлераўскую диктатуру».

Рабочыя суднабудавальнай верфі ў Гамбургу наведвалі: «Мы, соцыял-дэмакраты, заключылі з камуністамі саюз і стварылі гэты камітэт адзінага фронту. Камітэт мае ў цэхах рад давераных асоб, якія і праводзяць усю антыфашысцкую работу на нашай верфі».

Такіх прыкладаў антыфашысцкай дзяржавы прыводзіць сотні. Але гэта шчэ далека не ўсе.

Адзінства дзеянняў рабочага класа ў цэлым радзе буйнейшых прамысловых цэнтраў Германіі выйшаў за межы нацыянальных прадпрыемстваў і ахоплівае цэлыя гарады.

У пісьме з буйнага горада на Рэйн наведваюцца, што паміж соцыял-дэмакратамі і камуністамі заключана пагадненне аб адзіным фронце барацьбы супроць фашызма. Пісьмо заканчваецца словамі: «У якасці агульнай воляі фашызм і диктатура могуць барацьба дэмакратычная рэспубліка ў Германіі».

З буйнага горада ў Саксоніі пішуць: «У нас ёсць цвёрды саюз соцыял-дэмакратаў і камуністаў. Установа адзінства дзеянняў не абмяжоўвае прадпрыемстваў горада. Рабочыя нашай горада ўсе без выключэння выказваюцца за адзіны фронт».

З прамысловага горада ў Рэйна-Вестфаленскім вобласці наведваюць таксама аб адзінстве дзеянняў камуністаў і соцыял-дэмакратаў: «Мы намагаемся сумесна пераадолець, на гэтых аб'яднаных пытаннях, звязаныя з распаўсюджваннем сярод насельніцтва праблемы аб падзеях у Іспаніі. Тут жа намагаемся і дасягнуць нашых мэтаў праз прапаганды шэптам».

Камітэты адзінаства дзеянняў праводзілі значную работу ў час перахода «плебіцыту» ў Аўстрыі і «выбару» ў Рэйхстаг. Уся гэта ў гэтыя дні была пераўтварэна антыфашысцкім лозунгамі, скіраванымі ў форме лозунгаў.

Сялянства Германіі, абрабаванае фашызмам, са свайго боку ўключаецца актыўна ў барацьбу супроць фашысцкага рэжыму. Яшчэ восені 1937 года функцыяніруюць у германскай вёсцы сялянскія саветы, якія напярэдажжы перабліжэнне фашысцкіх чыноўнікаў і прапарав. Адзначана, як м. інш. для з'яўлення гэтых кантралёраў сялянамі.

У Германіі ёсць такія сельскія раёны, у якіх фашысты не аднажываюцца з'яўляюцца ў форме, як аб гэтым наведваюцца «Дзі нэйс Вэльтбюн».

У германскай весцы шырока распаўсюджваюцца антыфашысцкія лістоўкі ў форме так званых «сялянскіх пісем». Гэтыя лістоўкі арганізуюць сялянскія выступленні і робяць іх барацьбу палітычна насычанай.

«Дэйчэ Фольксцэйтунг» у нумары ад 15 мая гэтага года паведамляла, што ў адным толькі Гамбургу за апошнія два месяцы арыштавана 150 чалавек з асяродка гарадскіх рамесніцкіх і інтэлігенцкіх. Гэтыя арышты з'яўляюцца фактам шырокага распаўсюджвання ў горадзе лістовак народнага фронту.

Гэты факт вельмі ярка характарызуе антыфашысцкія настроі сярод гарадской дробнай буржуазіі.

Гераічная кампартыя Германіі, не гледзячы на жорсткі тэрор, ва умовах глыбокага падполля паспяхова згуртоўвае германскі народ на барацьбу з ненавісным фашызмам.

КАНСУЛЬТАЦЫЯ

Дваццацігоддзе комсамола

У гэтым годзе спаўняецца дваццаць год з дня арганізацыі саюзнага ленінскага камуністычнага саюза моладзі. Першы комсамола, які аформіў стварэнне камуністычнага саюза моладзі, адбыўся ў Маскве 29 кастрычніка—4 лістапада 1918 года. Перад гэтым годам саюзнае лідарства арганізацыянай і прапагандыскай работы саюзнай моладзі сярод моладзі і дасягнула яе да актыўнай, рэволюцыйнай барацьбы.

Большэвіцкая партыя і яе вялікія прадстаўнікі Ленін і Сталін даслаі і змяшчалі ў сваю партыю ўсё рэволюцыйнае выхаванне працоўнай моладзі. Ужо ў перадкастрычніцкія дні «Правда» на сваіх старонках вядзе шырокую прапаганду і агітацыю сярод моладзі і мяркуючы пытанні яе арганізацыі. Партыя своечасова разбіла спробы меншавікоў, аўтацэпных маладых лідараў і аднапартыйнага жыцця краіны.

З дапамогай і на ініцыятыве мясцовых партыйных арганізацый пачынаючы з сакавіка—красавіка 1917 года ствараюцца першыя спольныя рабочыя моладзі ў Ленінградзе і ў Маскве. Колькасць лідарскіх арганізацый хутка расце і ў іншых прамысловых цэнтрах.

VI з'езд партыі, які праходзіў пад непасрэдным кіраўніцтвам таварыша Сталіна, накіраваў партыю на перадавыя паступкі, да сацыялістычнай рэволюцыі. Гэты з'езд вынес рашэнне, якое адыграла велізарную ролю ў стварэнні і развіцці ленінска-сталінскага комсамола. У рэзалюцыі з'езда гаворыцца:

«Партыя пролетарыята, у сваю чаргу, аддае сабе адка, у тым велізарным значэнні, якое рабочая моладзь мае для рабочага руху ў цэлым.

З'езд пачынае там, не бачачым, каб партыйныя арганізацыі на месцах звярнулі самую сурэзную увагу на справу арганізацыі моладзі... У сучасны момант, калі барацьба рабочага класа пераходзіць у фазу непасрэднай барацьбы за сацыялізм, з адлічыць садзейнаць (стварэнню) класавых сацыялістычных арганізацый рабочай моладзі адною з неадкладных задач моманту і ўмяняе партыю маладзёвым рухам у адпаведнасці з гэтай маючайся максімум увагі» *).

На аснове рашэнняў VI з'езда партыі саюзнае лідарства шырока разгарнулі сваю работу. Разам з ростам рэволюцыйнага руху ў краіне расла і актыўнасць маладога пакалення рабочых.

*), ВКП(б) у рэзалюцыях». Ч. 1-я, стар. 268.

В. І. Ленін, намячаючы план узброенага паўстання ў кастрычніку 1917 года, паставіў такую задачу:

«Выдзеліць самыя рашучыя элементы (нашых «ударнікаў» і рабочую моладзь, а роўна лепшых матросаў) у невялікія атрады для заняцця імі ўсіх важнейшых пунктаў і для ўдзелу іх усюды, ва ўсіх важных аперацыях...» *).

Гэту задачу рабочая моладзь выканала з чэсцю. У Кастрычніцкую рэвалюцыю рады Чырвонай Гвардыі ў зніжаны меры былі запішаны маладымі пратэтарамі. Моладзь бралася з выключальным гераізмам на ўсіх важнейшых участках барацьбы за перамогу сацыялістычнай рэвалюцыі.

У асабліва шырокі размах рух моладзі набывае пасля перамогі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Юнацкія арганізацыі ствараюцца ва многіх гарадах краіны, расце колькасць іх і ў вёсцы.

Ужо на I з'ездзе РКСМ 176 дэлегатаў прадставілі 22.100 чалавек арганізаванай моладзі. Гэты з'езд падтрымаў і арганізацыйна аформіў маладзёжны рух, стварыўшы Расійскі камуністычны Саюз моладзі і паставіўшы яго мэтай раснаўсюджэнне ідэй камунізму сярод моладзі і ўцягненне яе ў актыўнае будаўніцтва Савецкай краіны.

Работа I з'езда комсамола праходзіла пад кіраванствам бальшавіцкай партыі. Дэлегацыйны з'езд меў гутарку з В. І. Леніным аб задачых саюза. Па сканчэнні з'езда Цэнтральны камітэт партыі разаслаў усім партыйным арганізацыям ліст, у якое абавязвала іх прыкладзе ўсе намаганні, не парушаючы самадзейнасці моладзі, каб РКСМ мог развіць шырокую і паспяховую дзейнасць.

Конкрэтнае і чоткае кіраўніцтва партыі маладзёжнымі арганізацыямі з'явілася залогам паспяховага росту комсамола, ўцягнення ў яго рады лепшай часткі моладзі.

Комсамол адыграў выдатную ролю ў абароне маладоў Савецкай рэспублікі ад нашествія белавардзёнскіх банд і імпэрыяльных інтэрвентаў. У трэція дні 1919 года, калі вогненнае катло блізка ад усіх бакоў спясала нашу сацыялістычную радзіму, была праведзена першая ўсерасійская мабілізацыя комсамольцаў на усходні фронт, супроць Калчака. Тры тысячы комсамольцаў сталі гродзімі на абарону заваяў Кастрычніка.

Другая ўсерасійская мабілізацыя комсамольцаў дала паўднёваму фронту 10 тысяч чалавек. Трэцяя супроць Пясуўскага дала заходніму фронту 3 тысячы чалавек.

Акцыя трох ўсерасійскіх мабілізацый была праведзена і рад частковых мабілізацый. Пасобныя арганізацыі комсамола цалкам ішлі на фронт. Дзесяткі тысяч комсамольцаў бралі ўдзел на ўсіх фронтах, гераічна абараняючы сваю сацыялістычную бацькаўшчыну. Так, у гарнізе грамадзянскай вайны, у абстаноўцы велізарнага напружання ўсіх сіл краіны для разгрому інтэрвентаў, выкоўваўся ленінска-сталінскі комсамол.

* В. І. Ленін, Збор твораў, Т. XXI, стар. 320.

Геранчая работа комсамола ў перыяд грамадзянскай вайны была на заслугах ацэнена савецкім урадам. У азнаменаванне баявых заслуг на фронтах грамадзянскай вайны ў перыяд 1919—1920 гадоў ленинска-сталінскі комсамол быў узнагароджан ордэнам Чырвонага сцягу.

Незадоўга да сканчэння грамадзянскай вайны, у кастрычніку 1920 года, адбыўся III з'езд РКСМ. За перыяд паміж I і III зездамі комсамол вырас да 400 тысяч чалавек. Гэты з'езд меў велізарнае значэнне для ўсяго дачынення да развіцця маладзёжнага камуністычнага руху. На III з'ездзе выступіў з прамоваю В. І. Ленін, які сфармуляваў галоўныя задачы, што стаялі перад комсамолам. Владимир Ільіч указаў:

«... Задачы моладзі наогул і саюзаў камуністычнай моладзі і ўсякіх іншых арганізацый у прыватнасці, можна было-б выразіць адным словам: задача заключаецца ў тым, каб вычысціцца» *).

Далей, Ільіч падкрэсліў:

«Быць членамі саюза моладзі значыць весці справу так, каб аддаваць сваю работу, свае сілы на агульную справу. Вось у гэтым заключаецца камуністычнае выхаванне. Толькі ў такой рабоце ператвараецца малады чалавек або дзяўчына ў сапраўднага камуніста. Толькі ў тым выпадку, калі яны гэтай работай здолелі дасягнуць практычных поспехаў, яны становяцца камуністамі» **).

Гэта прамова В. І. Леніна з'яўляецца і зараз нязменнаю зоркай на ўсім жыцці і рабоце ленинскага комсамола.

На III зездзе былі кінчатакова разгромлены анарха-сіндыкалісцкі ўхіл унутры комсамола (група Дзюрэўскага) і ўкраінская апазіцыя (так званыя «класавікі»). «Класавікі» прапанавалі сіндыкалісцкі прым у саюз вучнёўскай моладзі і наогул маладой савецкай інтэлігенцыі, стварыць у горадзе і вёсцы побач з комсамолам беспартыйныя калектывы рабочай і сялянскай моладзі.

Грамадзянская вайна закончана. Чырвоная Армія пры падтрымцы ўсяго савецкага народа атрымала бліскучую перамогу на ўсіх фронтах.

X з'езд партыі па дакладу В. І. Леніна прыняў рэзалюцыю аб пераходзе да новай эканамічнай палітыкі. З'езд разграміў анарха-сіндыкалісцкі ўхіл у партыі («рабочую апазіцыю»), выкрыў трацкісцкую платформу па пытанню аб профсаюзах і прыняў рэзалюцыю аб ахове адзінства партыі.

X з'езд партыі ўдзяліў вялікую ўвагу рабоце сярод моладзі. У рэзалюцыі аб партыйным будаўніцтве адзначана важнасць уцягнення комсамола ў партыйнае жыццё, а таксама ў савецкае і гаспадарчае будаўніцтва. Па дакладу аб профсаюзах з'езд падкрэсліў метаггоднасць ўзмацнення удзелу моладзі ў штодзённай дзейнасці

* В. І. Ленін, І. В. Сталін «Аб моладзі», стар. 133—134. Партвыдат 1936

** Там-жа, стар. 148.

профсаюзаў, лічачы неабходным прыцягненне прадстаўнікоў комсамола ва ўсе профсаюзныя звенні.

У ажыццяўленне рашэнняў X з'езда партыі аб цеснай сувязі і сумеснай рабоце партыі з комсамолам быў праведзены тыдзень збліжэння паміж РКП і РКСМ. У задачу гэтага тыдня ўваходзіла:

«Устанаўленне моцнай арганічнай сувязі паміж РКП і РКСМ, арганізацыя ідэйнай і матэрыяльнай дапамогі саюзу з боку партыі, правядзенне фактычнай адказнасці арганізацыі РКП за работу арганізацый РКСМ».

У сувязі з пераходам краіны да новай эканамічнай палітыкі перад комсамолам ва ўсю шырыню павсталі пытанні арганізацыйнага ўмацавання свых радоў і прыпасабоднення для работы ў новых умовах. На першы план высулаліся пытанні працы, быту і асветы моладзі.

Аднак саюз не здолеў адразу перабудавацца ў адпаведнасці з новай абстаноўкай. Рэзка знізілася колькасць членаў комсамола — з 415 тысяч у 1921 годзе да 260 тысяч к канцу 1922 года. Адначасова аслаб уплыў РКСМ на рабочае юнацтва.

Вось чаму пытанне аб комсамоле заняло вядучае месца ў рабоце XI з'езда партыі, які адбыўся ў красавіку 1922 года. На гэтым з'ездзе Ленін паставіў перад партыяй задачу разгарнуць барацьбу за перамаганне капіталістычных элементаў у народнай гаспадарцы, за ўмацаванне саюза рабочага класа з працоўным сялянствам, за арганізацыю змычкі паміж соцыялістычнай прамысловасцю і сельскай гаспадаркай.

Па пытанню аб РКСМ XI з'езд партыі даў ясную ўстаноўку і практычныя ўказанні аб перабудове работы саюза. У яго рашэннях гаворыцца:

«РКСМ, які з'яўляецца масавай арганізацыяй куніістычнага выхавання, служыць для партыі магутнаю зброяй куніістычнага ўздзеяння і уплыву на шырокія слаі рабочай і сялянскай моладзі. РКСМ у той-жа час, выходзячы ў сваіх радах найбольш свядомую і рэвалюцыйную частку рабочай моладзі, забяспечвае партыі яе здаровы і безупынны рост за лік актыўнейшай праслойкі пролетарыята рабочай моладзі, якая ўступае цераз саюз у партыю ўжо падрыхтаванай да практычнай рэвалюцыйнай работы» *).

XI з'езд партыі ўстанавіў, што «уся моладзь да 20 год уключна ўступае ў партыю толькі праз РКСМ, за выключэннем чырвонаармейцаў». З'езд прыняў таксама рашэнне аб забраніраванні на прадпрыемствах нармальнага процанта рабочых падлеткаў, аб стварэнні ўмоў, неабходных для прымянення ўсіх норм аховы іх працы, аб рэарганізацыі працы рабочай моладзі, падпарадкаваўшы яе мэтам адукацыі і кваліфікацыі.

Раздзігаючае дзеянне дробнабуржуазнай стыхіі і спробы контр-рэвалюцыйных падпольных груп набываць уплыў сярод моладзі на-столькі паграбавалі ад комсамола рашучы бараньбы з варожымі элементамі і энергічнай кутурнай палітыкай і работы, прыстасаванай да запросаў моладзі. Узброены рашэннямі XI з'езда партыі,

*) ВКП(б) у рэзалюцыях». Ч. 1-я, стар. 452.

комсамол пад кіраўніцтвам партарганізацый аправіўся, уцягнуў свае рэчы і скаротав іх, каб не перашкодзіць працы партарганізацый.

Абнаўленне амаль напалову складу членаў саюза паставіла новыя задачы перад комсамотам. Гэта было не проста абнаўленне, гэта было пераабнаўленне. Комсамотам трэба было пераабнавіць і арганізацыю, і выхаванне, і актыўнасць, і разгорнутасць масава-палітычнай і культурнай работы сярод моладзі. Распрацоўка гэтых пытанняў заняўся V з'езд РКСМ, які адбыўся ў кастрычніку 1922 года. V перэзак адзін з гэтых быў дасягненне пытанне аб камуністычным выхаванні моладзі ва ўмовах новай эканамічнай палітыкі, аб рабоце ў вёсцы і аб асвете рабочай моладзі.

V з'езд комсамола паклаў пачатак дзіцячаму камуністычнаму руху, аформіў арганізацыю юных піонераў. На гэтым жа з'ездзе было прынята шэраг рэзалюцый і рэкамендацый.

У прывітанні V з'езду РКСМ Владзімір Ільіч пісаў:

Дарагія прыяцелі! Вельмі шкаду, што не магу асабіста вітаць вас. Жадаю работам вашага V з'езда ўсякага поспеху. Упэўнен, што моладзь здолее развівацца так паспяхова, каб к часу наспявання наступнага моманту сусветнай рэвалюцыі акадзіцца ўнаўне на вышэйні задачы» *).

Гэта было апошняе прывітанне Леніна комсамолу.

Пасля гэтага прывітання пачаўся V з'езд РКСМ. У першы дзень з'езда пастала задача падрыхтоўкі новага камуністычнага пакалення кваліфікаваных кадраў сацыяльна-рэвалюцыйнага будаўніцтва Савецкай рэспублікі сялян» **).

Каласальнае значэнне работы партыі сярод моладзі адзначыў тады Іосіф Сталін у спецыяльным докладзе ЦК РКП(б) на V з'ездзе РКСМ. Сталін гаварыў:

«...Трэці прыводны рэмень, які злучае клас з партыяй, гэта саюзы моладзі. Наўрад ці патрэбна даказваць усё каласальнае значэнне саюза моладзі і наогул моладзі ў справе развіцця нашай партыі. Лічбы, якія ёсць у нас, аўраць аб тым, што ў мінулым годзе, к ХІ з'езду, лічылася ў нас у складзе саюза моладзі не менш 400.000 членаў. Потым, у сярэдзіне 1922 года, калі пайшло скарачэнне штатаў калі броня была яшчэ недастаткова ажыццёўлена, калі саюз моладзі яшчэ не быў у стане прыстасавання да новых умоў, лік членаў упав да 200.000. Цяпер, асабліва з восені мінулага года, мы маем каласальны рост саюза моладзі: у складзе саюза налічваецца не менш 400.000 членаў. Самае ўцешнае—гэта тое, што саюзы моладзі растуць і першую чаргу за лік рабочай моладзі. Рост іх падае перш за ўсё на расны, дзе ў нас узнімаецца прамысловасць» ***).

Але гэта не ўсё. У гэтым годзе пачаўся пераход ад партработы сярод моладзі. Сур'езная

В. І. Ленін. І. В. Сталін. АС

Г. І. Сталін.

первичны новаму пакаленню, сабыла класі ўспяна вонкава рэво-
люцыяна барадбы і лшым партыя. У рэспубліцы з'езд саборнага.

«Перад партыяй перш за ўсё стаіць задача—перадаць новаму маладняку ўвесь вопыт рэвалюцыйнай барацьбы і старанна яго азнаёміць з мінулым партыі. Надзвычай важна ў мэтах рэвалюцыйнага выхавання моладзі знаёміць яе з класаван барацьбай і суадносінамі ў капіталістычным грамадстве, лічыцца з тым, што цяперашняе пакаленне рабочага юнацтва пачало свае свядомае жыццё ўжо ва ўмовах савецкага быту і мала знаёма з абстаноўкаю капіталізма; разам з тым, важна не хазяйніцкіх, а ідэальных, адукацыйных, мастацкіх і культурных, а змацнення інфармацыі аб міжнародным рабочым руху і т. д. Партыя павінна звярнуць сур'ёзнейшую ўвагу на стварэнне дастаткова сеткі партійных, партыяных, партыяна-прадасва-с усе члены саюза моладзі. Гэтай-жа мэце павінен быць падпарадкаваны комсамольскі друк, на падтрыманне якога матэрыяльнымі сродкамі і літаратурнымі сіламі павінны звярнуць увагу партарганізацыі» *).

З'езд поставив таксама перед РКСМ задачу—узманиць роботу сярод жаночай пролетарскай і сялянскай моладі.

[illegible]

Тоды барыны за атыуныны ыропан таштыкы кыргыи кра-
ныны аты постом. Мы анык пел атыу абырдыгы барыны
сыны. 3 атыуны атыу атыуныны атыуныны атыуныны
чала молдды.

Аднак вынікі разрухі давалі сябе яшчэ адчувань. З гаспадарчых зацудоваў быў скіраваны трон і ў гэтым нахале і адхіленні ад правды расхістань партыйную дысцыпліну і згартаваньне партыі. Трацкісты хацелі разрушыць партыю, процістаяць партыйную масу партапарату, а моладзь—старым кадрам большэвікоў. Каб завадаць вучнёўскаю моладзь, ёсць адныя трэскі і дэстабілізацыя, называючы яе «вирнейшым барометрам партыі».

Партия дала адпор гнусным спробам трацкістаў і цясней згуртавалася вакол Ленінска-Сталінскага ЦК. Мы такія яшчэ б'ліва загартавалася у барацьбе супроць контрэволюцыйнага трацкізма, за генеральную лінію партыі.

Въ условиях борьбы в колхозах, особенно с теми, кто имеет больше влияния на власть и печать, и даже на партийных органах, молчаливое, а равно и открытое сопротивление и трагическая борьба с партией.

*) «ВКП(б) у резолюциях». Ч. 1-я, стар. 533.

**) И. Сталин „Аб комсамолде“, стар. 14. „Молодая гвардия“, 1937

Комсомолу необхідно було наладити систематичне вивчення гісторії партії, її програми, стратегії і тактики, її організаційних принципів. Перед комсомолом була поставлена задача вивести молодішню спадщину з наслідків розколу партії Леніним. Комсомол зобов'язаний вести боротьбу партії з апартунізмом, у сутичках з яким вона виросла і загартувалася.

Смаадланні робота робочих і селян, хірургічна комуністична партія, принесла свої плоди. У 1924—1925 роках були отримані нові блискучі перемоги на всенародних фронтах Вертів заветам ленінсько-сталинської партії, мобілізувати її на перемогу в боротьбі з барикадами і в боротьбі з економічними мушкетерами Союзу.

Курс партії на індустріалізацію країни зустріли шаленою супротивністю з боку капіталістичних елементів і всіх ворогів соціалізму. Трагічні і героїчні бої вів комсомол від партії. У період підготовки до XIV з'їзду, які відбулися 18—31 грудня 1925 року, трагістично-зіноуєвська зброя хвилювала використати ленінградську комсомольську організацію для боротьби супротив партії. Партія і комсомол довели до перемоги трагістично-зіноуєвську боротьбу проти барикад і мушкетерів.

XIV з'їзд партії розграв нову велику битву. З'їзд виніс рішення про індустріалізацію СРСР. З'їзд у своїй резолюції записав:

«У галіні економічного будівництва з'їзд виходить з того, що наша країна, країна диктатури пролетаріяту, має «усе необхідне для побудови нового соціалістичного громадянства» (Ленін). З'їзд лічить, що боротьба за перемогу соціалістичного будівництва в СРСР з'являється основною задачею нашої партії» *).

У рядах комсомола к 1926 року вже було 1750 тисяч членів союзу. За час з VI по VII з'їзд комсомола було прийнято більше мільйона нових членів. Значно збільшилася кількість союзників селянської молоді.

Напередодні VII з'їзду комсомола товариш Сталін зробіть ряд указань до роботи союзу молоді. Адакуючи на питання, задані редакцією «Комсомольської правди», товариш Сталін каже:

«Комсомол з'являється формальною непартійною організацією. Але він є разом з тим організацією комуністичною. Гэта значить, що, з'являючись формальною непартійною організацією робочих і селян, Комсомол повинен разом з тим працювати під керівництвом нашої партії. Забезпечити довіру молоді до нашої партії, забезпечити керівництво нашої партії в Комсомолі—такава задача. Комсомолец повинен пам'ятати, що забезпечення керівництва партії є найважливішим і самим важливим в усій роботі Комсомола. Комсомолец повинен пам'ятати, що без такого керівництва Комсомол не може виконати свою основну задачу—виховання робочо-селянської молоді у духу диктатури пролетаріяту і комунізму» **).

У цьому ж указі товариш Сталін дає найважливіші указання до міжнародних задач комсомола. Товариш Сталін каже:

«Інтернаціоналізм з'являється основною ідеєю, яка пранімає

*) ВКП(б) у р. 1925—1926 рр. 17 грудня 1925 р.

**) В. І. Ленін, І. В. Сталін, «Вопросы строительства коммунистического общества», 17 грудня 1925 р.

работу Комсомола. У гэтым яго сіла. У гэтым яго магутнасць. Патрэбна, каб дух інтэрнацыяналізма лунаў заўсёды над Комсолом» *).

Наш слаўны, комсомол свята выконвае гэта ўказанне таварыша Сталіна, злучаючыся з гэтаю скарбніцаю Коммуністычнай моладзі.

У студзені 1926 года таварыш Сталін даў вычарпальнае вызначэнне ролі і значэння комсомола ў сістэме дыктатуры пролетарыята

«Гэта ёсць масавая арганізацыя рабочай і сялянскай моладзі, арганізацыя не партыйная, але прымыкаючая да партыі. Яна мае сваёй задачай дапамогу партыі ў справе выхавання маладога пакалення ў духу сацыялізма. Яна дае маладзю рэзервы для ўсіх астатніх масавых арганізацый пролетарыята па ўсіх галінах кіравання. Сюз моладзі набывае асабае значэнне пасля ўмацавання дыктатуры пролетарыята, у перыяд шырокай культурнай і выхаваўчай работы пролетарыята» **).

Кіруючыся гэтымі ўказаннямі таварыша Сталіна, комсомол разгарнуў сваю работу ў вёсках і гарадах, у школах і сацыялістычным інстытутах, у заводах і фабрыках. Маладзёжкія дружбы на прапархавых і шахтах былі застрэльшчыкамі сацыялістычных метадаў працы, тавалі ўзоры высокай прадукцыйнасці.

Значна вырасла роля комсомола на вёсцы. VIII з'езд ВЛКСМ, які адбыўся 5—16 мая 1928 года, у сваіх рашэннях адзначыў, што асноўнай задачай комсомольскіх арганізацый на вёсцы з'яўляецца актыўны ўдзел іх у калгасным будаўніцтве, у сацыялістычнай перабудове сельскай гаспадаркі.

На VIII з'ездзе комсомола прысутнічала 1084 дэлегаты, якія прадставілі 100 сельскагаспадарчых раёнаў і 100 фабрык і заводаў ВЛКСМ велізарна. На гэтым з'ездзе з прамовай аб задачах комсомола выступіў таварыш Сталін.

Ва ўсю шырыню на з'ездзе было пастаўлена пытанне аб стварэнні новых кадраў сацыялістычнага будаўніцтва. Таварыш Сталін у сваёй прамове ўказаў:

«Каб будаваць, трэба ведаць, трэба авалодаць навукай, а каб ведаць, трэба вучыцца. Вучыцца ўпарта, цяплява. Вучыцца ва ўсіх—і ў ворагаў, і ў прыяцеляў, асабліва ў ворагаў. Вучыцца, сцягнуўшы зубы, не баючыся, што ворагі будуць смяяцца над намі, над нашым невуцтвам, над нашай адсталасцю. Навука—гэта крыніца ведаў. Навука—гэта крэпасць, навукай з яе шматлікімі галінамі ведаў. Гэту крэпасць мы павінны ўзяць ва што-б там ні стала. Гэту крэпасць павінна ўзяць моладзь, калі яна хоча быць будаўніком новага жыцця, калі яна хоча стаць сапраўднаю зменай старога твардзі» *).

Датей, таварыш Сталін падкрэсліў:

«Авалодаць навукай, выкаваць новыя кадры большэвікоў-спецыялістаў па ўсіх галінах ведаў, вучыцца, вучыцца, вучыцца самым упартым чынам—таківа цяпер задача. Наход рэво-

люційнай моладзі ў навуку—вось што нам патрэбна цяпер, таварышы» *).

У тым-жа. 1928 годзе споўнілася 10-годдзе комсамола. У прывітанні комсамолу таварыш Сталін пісаў, што ленинскі комсамол быў і застаецца малым рэзервам пролетарскай рэвалюцыі: «Дзесяткі і сотні тысяч лепшых прадстаўнікоў маладога рабоча-сялянскага пакалення выхаваліся ў радах комсамола, атрымалі рэвалюцыйную агітароўку і ўліліся ў нашу партыю, у нашы саветы, у нашы профсаюзы, у нашу Чырвоную армію, у наш Чырвоны флот, у нашу каларавую, у нашы культурныя і навуковыя установы і ў нашы ўніверсітэты». Комсамолу ўдавалася гэта цяжкая задача таму, што ён вёў сваю работу пад кіраўніцтвам партыі...» **).

Указанні таварыша Сталіна—баявая праграма работы ўсёй савецкай моладзі.

У 1929 годзе ў нашай краіне пачалася барацьба за выкананне пяцігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі. Разгарнулася наступленне сацыялізма на капіталістычныя элементы горада і вёскі. Сустраўі жорсткае супрацьстаяння калектывізацыі і пераходнага рашучую барацьбу, выкрыла і разграміла прыхільнасць рэстаўратараў капіталізма, стаўных затым разам з тройчы прэзэрванымі трацкістамі наёмнымі агентамі фашысцкіх разведак, шпіёнамі, дыверсантамі і шкодніцтвамі.

Комсамол пад кіраўніцтвам партыі прыме актыўны ўдзел у ажыццяўленні сталінскай пяцігодкі. На пачыну комсамола і друку ў краіне шырока разгарнулася сацыялістычнае спаборніцтва і ўдарніцтва. XVI партыйная канферэнцыя ў эвароце да ўсіх рабочых і прачых людзей краіны абвясціла аб пачатку новага пераходнага перыяду ў гэтым годзе на пачыну ленинскага комсамола і друку сацыялістычнае спаборніцтва ўсе больш ператвараецца ў магутны масавы рух».

К 1930 году краіна ўступіла ў новы этап сацыялістычнага будаўніцтва. У дакладзе на XVI з'ездзе партыі таварыш Сталін таварыш

«Асноўная ўстаноўка партыі ў даны момант заключаецца ў пераходзе ад наступлення сацыялізма на падсобных участках гаспадарчага фронту да наступлення на ўсяму фронту і ў галіне прамысловасці, і ў галіне сельскай гаспадаркі. XIV з'езд быў, пераважна, з'ездам індустрыялізацыі. XV з'езд, быў, пераважна, з'ездам калектывізацыі... У адзнаку ад пройдзеных этапаў перыяд перад XVI з'ездам з'яўляецца перыядам агульнага наступлення сацыялізма на ўсяму фронту, перыядам ўзмацнення сацыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва ў галіне сельскай гаспадаркі. XVI з'езд ёсць з'езд разгорнутага наступлення сацыялізма на ўсяму фронту, з'езд пачатку ўдарнага перыяду ў будаўніцтве новага сацыялістычнага ўласнага класа і правядзення ў жыццё суцэльнай калектывізацыі» ***).

У эпоху разгорнутага наступлення сацыялізма на ўсяму фронту комсамол адыграў вялікую ролю. Моладзь была ў перадавых радах

*) В. І. Ленін, І. В. Сталін «Аб моладзі», стар. 203. Партыдаз. 1930.

**) І. Сталін «Аб комсамоле», стар. 151—152.

***) І. Сталін «Пятае ленинства», стар. 10. 10.

ворагаў сілу непераможнага Чырвонага Армію і дэбесны Ваенна-Марскі Флот.

Перад комсамолам паўсталі новыя і яшчэ больш складаныя задачы выхаванне маладых кадраў. На X з'ездзе тав. Косарэў адзначыў:

«Цэнтральнай задачай комсамола зараз з'яўляецца выхаванне кадраў, не толькі адданных савецкай уладзе, але і граматычных, адукаваных, тэхнічна падрыхтаваных, спецыялістаў сваёй справы, якія могуць спалучаць рэволюцыйны размах з большэвіцкай дзелавітасцю» *).

Каб актывізаваць будовы камуністычнага грамадства, парэбна было па сур'ёзнаму арганізаваць вучобу моладзі, без комчванства і зазнавання, уперта звывучаць півукі, набываць асвету і культурнасць. Наш комсамол пакінуў справу аднаго з гэтых задачамі. У красавіку 1936 года X з'езд ЦК ВЛКСМ прыняў новую праграму, якая вызначае сутнасць і ролю ВЛКСМ:

«Усесаюзнаы ленінскі камуністычны саюз моладзі з'яўляецца масовай беспартыйнай арганізацыяй, якая прамакне да ВКП(б), яднае ў сваіх радах шырокія слаі перадавой, палітычна граматычна прадонай моладзі горада і вёскі. ВЛКСМ мае сваю задачу дапамогу камуністычнай партыі (большэвікоў) у справе выхавання моладзі і дзяцей у духу камунізма. Спачуваючы праграме ВКП(б), ВЛКСМ дапамагае партыі болей эфектыўна і савецкаму ўраду ў выкананні вялікай гістарычнай заданай будаўніцтва камуністычнага грамадства.

ВЛКСМ з'яўляецца памочнікам ВКП(б) і яе рэзервам» **).

З дакладам аб камуністычным выхаванні моладзі і задачах комсамола на з'ездзе выступіў сакратар ЦК ВКП(б) і партыі А. А. Андрэеў. У яго дакладзе пераглед ВЛКСМ і яго партыя раіў выкарыстаць задачы над вырашэннем якіх абавязан працаваць комсамол.

Да свайго ступеня 20-годовай камсамольнай прыгодзі ўмброўны белізарным вопытам барацьбы за соцыялізм, з'яўляецца выхаванне савецкай моладзі. З гэтага ж перагледу камсамол павінен выконваць работу па з'яўленню савецкай моладзі ў якасці сацыялістычнай буржуазна-дэмакратычнай моладзі, фэліцэма, шалюна і ў персантау.

Знамянальная галавна ленінска-сталінскага комсамола—гэта радзіма свайго сацыялістычнага будаўніцтва, гэта дзяціна і за Савецкай краіны—гэта дзе моладзь А ССР будаўніцтва дзесяці мільёнаў юнакоў і дзяўчат комсамольскага ўзросту. Комсамол—арганізацыя перадавой савецкай моладзі. Комсамол абавязан вяртаць гэту слаўную армію маладых будаўнікоў соцыялізма.

«Самая галоўная наша задача,—гаварыў тав. Косарэў на нарадзе моладзі савецкай краіны,—гэта з'яўляецца павышэнне грамадскіх дзеячоў ленінскага тыпу, людзей, аб якіх гаварыў

*) А. Косарэў. Справаздача ЦК ВЛКСМ X усесаюзнаму з'езду ленінскага комсамола, стар. 41. Партвыдат. 1936.

**) «Праграма і статут ВЛКСМ», стар. 19—20. «Молодая гвардия», 1938.

гаварыш **Сталін** у сваёй прамове перад выбаршчыкамі Сталінскай акругі. Гэта людзі ленінска-сталінскага тыпу, людзі, якія вызначаюцца бяспрашнасцю ў баі і бяспітнасцю да ворагаў народа, людзі, вольныя ад усякай панікі ў цяжкія мінулы, людзі, якія ўмеюць усебакова і цвяроза ўлічваць абстаноўку, людзі, якія адметны праўдзівасцю, чэснасцю, беззаветна любячыя свой народ. Калі мы будзем выходзіць такіх людзей, людзей ленінска-сталінскага тыпу, тады мы паспяхова справімся з усімі нашымі задачамі» *).

Наша савецкая моладзь бязмежна аддана большавіцкай партыі і любімаму другу і настаўніку таварышу **Сталіну**. Сталінская Канстытуцыя пераможнага сацыялізма дала працоўнай моладзі сацыялістычнай радзімы права на працу, адпачынак і асвету. Савецкая моладзь, абараняючы сваю бацькаўшчыну ад усялякіх прошакаў ворагаў, павінна заўсёды памятаць указанні таварыша **Сталіна** аб пагрозе ваеннай небяспекі. У адказе на пісьмо комсамольца Іванова таварыш **Сталін** пісаў:

«Трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць нашу Чырвоную армію, Чырвоны Флот, Чырвоную авіяцыю, Асавіяхім. Трэба ўвесь наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад гварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніякая «выпадковасць» і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас зняпачку...»

Кожнаму комсамольцу неабходна памятаць і ажыццяўляць статут ВЛКСМ, які абавязвае членаў комсомола «вывучаць ваенную справу, быць беззаветна адданым вялікай сацыялістычнай радзіме і быць гатовым ацпаць для яе ўсе свае сілы, а калі спатрэбіцца—і жыццё».

Задача ўсіх партыйных арганізацый заключаецца ў тым, каб дапамагчы комсамольцам адназначна і бодна пераадолюць перашкоды да дню яго 20-гадовага юбілея.

«Партыйное строительство»

*) А. Косарэў «Аб задачах комсомола ў сталінскім руху», стар. 22. 1938

Прыкладны план работы гуртка па вывучэнню матэрыялаў „Аб Другой Сесіі Вярхоўнага Совета СССР“

ПЕРШЫ ЗАНЯТАК

Аб адзіным дзяржаўным бюджэце СССР на 1938 г.

Народная гаспадарка Савецкага Саюза на новым уздыме. Рост
успехаў СССР на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва. Быстры
рост у руках пераможцаў гуртка ўчэбцаў асноўным і галоўным рэсурсам
мабілізацыі сродкаў і размеркавання іх паміж асноўнымі галінамі гас-
падаркі і культуры.

Быстры рост бюджэта магчымы толькі ў нас ва ўмовах планаван
соцыялістычнай гаспадаркі, якая не ведае крызісаў і патрасенняў.
Капіталістычны свет пачынае трэсці новая ліхаманка крызісу. У аснове
нашага бюджэта—рост прамысловасці, транспарту, гандлю, сельскай
гаспадаркі, рост накіравання сацыялістычных прадпрыемстваў і га-
спадарчых арганізацый.

Увагу ўважліва сектар народнай гаспадаркі дае звыш 90 проц. усіх
даходаў нашага бюджэта. Вынікі выканання бюджэта за 1936 год.
Даходы бюджэта на 1938 год. Фінансавыя работнікі павінны выліч-
гаць і збіраць налогі з насельніцтва, строга захоўваючы савецкія
законы і няўхільна праводзячы ў жыццё фінансавую палітыку нашай
партыі і савецкай улады. Выпушчаная 1 ліпеня 1938 г. пазыка 3-й
пяцігодкі была сустрэнутая працоўнымі нашай краіны з небывалым
уздымам. Трэба па-дзяржаўнаму, па-гаспадарску накіраваць асін-
ванні на найбольш важныя мерапрыемствы. Фінансаванне абароны
Савецкага Саюза ў размеры 27 мільярдаў рублёў. Няўхільна права-
дзіма ў нашай гаспадарцы і сельскай гаспадарцы. Пры гэтым павінны
магчымасць усім нацрэспублікам хутка перамагчы тую глыбокую гас-
падарчую і культурную няроўнасць, адсталасць, якая перанялі ў
спадчыну ад царскага ладу. Не гледзячы на прошукі падлых вора-
ў і паліцэйскіх агентаў, якіх мы перамаглі ў вайну і ў будучыню. А-
лістычнай зграі нямецкіх і польскіх шпіёнаў і дыверсантаў. Беларусь
і сельскай гаспадаркай.

Запраектаваныя па бюджэту 1938 г. выдаткі на развіццё прамыс-
лава-сельскай гаспадаркі і іншыя галіны народнай гаспадаркі СССР
у суме 1.167.210 тысяч рублёў даюць магчымасць дасягнуць новых
успехаў і яшчэ больш умацаваць пагранічную рэспубліку.

ЛІТАРАТУРА:

- ЛЕНІН В. І. IV Кангрэс Комуністычнага Інтэрнацыянала § 3
Пяць год расійскай рэвалюцыі і перспектывы сусветнай
рэвалюцыі г. XXVII, стар. 342—355.
- СТАЛІН І. В. Даклад на VIII Надзвычайным з'ездзе Совецкага, галава
II-я Канстытуцыі СССР, галава I-я, грамадскае ўстрой-
ства.
- ЗВЕРАЎ А. Г. Даклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Савета СССР. „Правда“
ад 11/VIII 1938 г.
- СІДАРАЎ І. І. Садаклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
„Правда“ ад 12/VIII 1938 г.
- ХАХЛОЎ І. С. Садаклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
„Правда“ ад 12/VIII 1938 г.
- НАТАЛЕВІЧ Н. Я. Прамова на 2-й Сесіі Вярхоўнага Савета СССР. „Прав-
да“ ад 14/VIII 1938 г.
Перадавы—Бюджэт сацыялістычнай дзяржавы, „Правда“
ад 11/VIII 1938 г.
Закон аб адзіным дзяржаўным бюджэце СССР на 1938 г.
„Правда“ ад 24/VIII 1938 г.

ДРУГІ ЗАНЯТАК

Закон аб судаўстройстве СССР, саюзных
і аўтаномных рэспублік

Савецкая Канстытуцыя узнімае на пачатковую ў гісторыі чала-
вечага грамадства вышнюю суд, як асобную дзяржаўную функцыю, і
суд, як орган дзяржавы, закліканы ажыццяўляць правасуддзе.

Буржуазны суд з'яўляецца органам дзяржавы, зброй прэстэжы і эксплуатацыі працоўных, зброй падтрымкі меншасці
над большасцю. Падтрымка і ахвяра ў руках буржуазных клясак разбурае
ананічнае ўстае буржуазнага закона. Замест законасці ў фа-
шысцкіх краінах пануе сваявольства і паліцэйскі разгук.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя разбурыла
царскі суд, даныяму і прычына ўстае буржуазна-капіталістычнай судовай
сістэмы.

Асноўныя прынцыпы савецкага судаўстройства—гэбарнасць, удзел
у адпраўленні працы і ўдзел самых працоўных у судовай і публічнасць
судавярэння, забеспячэнне праваў і свабоды і адкрытасць і
свабоду прадстаўлення судовых доказаў, строгае захаванне савецкіх
законаў, якія стаяць на варце ісціны і справядлівасці. Савецкі суд
на сваіх задачах, прынцыпах арганізацыі, форме і сутнасці ўсёй
сваёй дзейнасці прыніпова адметны ад буржуазнага суда. Асноўныя
прынцыпы новага закона аб судаўстройстве. Савецкі суд, пры-
мяняючы меры крымінальнага пакарання, не толькі карае зла-
чынцаў, але таксама мае сваёй мэтай выпраўленне і перавыхованне
злачынцаў. Новае законнае судаўстройстве ўносіць змены ў
арганізацыйную пабудову, структуру і функцыі судаў СССР. Асноўнае
Вярхоўнае суды СССР. Асноўнае судовае існаванне і перадавых
змяненняў ад іх абавязкаў дапускаецца не інакш, як па водзвы
выбаршчыкаў.

ЛІТАРАТУРА:

- ЛЕНІН В. І. Нарыс артыкула „Чарговыя задачы Савецкай улады“,
галава XIII, том XXII, стар. 424—425.
- СТАЛІН І. В. Даклад на VIII Надзвычайным з'ездзе саветаў, галава V.
Канстытуцыя СССР, Галавы IX і X.

- РЫЧКОЎ Н. М. Доклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 16/VIII 1938 г.
- ШАГІМАРДЗІНАЎ. Садоклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 16/VIII 1938 г.
- ТЮРКІН П. А. Садоклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 16/VIII 1938 г.
- ВЫШЫНСКІ А. Я. Прамова на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 17/VIII 1938 г.
- П. Я. „Советскі суд“, „Правда“ ад 16/VIII 1938 г.
- Закон аб судаўстройстве СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік. „Правда“ ад 24/VIII 1938 г.

ТРАЦІ ЗАНЯТАК

I. Закон аб грамадзянстве СССР

Высокае і пачэснае званне грамадзянін СССР і грамадзяніна СССР належыць правы і абавязкі, прыстае чыну яму адзін у свеце саграды дэмакратычнага і сацыялістычнага будаўніцтва. Закон аб грамадзянстве вызначае прыналежнасць асобы да дзяржавы, вызначае прававое палажэнне асобы не толькі ўнутры дзяржавы, але і па адносінах міжнародных адносінах.

У саюзных дзяржавах дэмакратычнага тыпу дзяржаўны фармальную роўнасць правоў грамадзян, але адны з іх як былі, так і застаюцца эксплуатаемымі і прыгнечанымі, а другія—эксплаататарамі і прыгнечальнікамі народа.

Праект новага закона аб грамадзянстве СССР зыходзіць з структуры, пабудовы СССР. Асноўныя палажэнні закона аб грамадзянстве СССР. Грамадзянамі СССР з'яўляюцца ўсе, якія былі да 1 лістапада 1917 года падданымі імперыі Расійскай імперыі і існуюць у савецкага грамадзянства. Асобы, якія набылі савецкае грамадзянства па устаноўленым законам парадку.

ЛІТАРАТУРА:

- СТАЛІН І. В. Доклад на VIII Надзвычайным з'ездзе саветаў, тл. 3-я. „Асноўныя асаблівасці праекта Канстытуцыі“. Канстытуцыя СССР. М., 1938 г.
- БУЛГАНІН Н. А. Доклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 18/VIII 1938 г.
- Пераказы—„Высокае і пачэснае званне—грамадзянін СССР“. „Правда“ ад 20/VIII 1938 г.
- Закон аб грамадзянстве СССР. „Правда“ ад 24/VIII 1938 г.

II. Закон аб парадку ратыфікацыі і дэансацыі міжнародных дагавораў СССР

Ратыфікацыя—акт, які надае канчатковую сілу дагавору, распрацаванаму і падпісанаму ўпаўнаважанымі дзяржаў.

Дэансацыя—акт аб'яўлення дагавора страціўшым яго сілу.

Фашысцкія агрэсіўныя ўрады груба парушаюць і разрываюць міжнародныя дагаворы.

СССР ніколі не парушаў заключаныя міжнародныя дагаворы.

Ратыфікацыя і дэансацыя міжнародных дагавораў утвараецца Вярхоўным Советам СССР.

ЛІТАРАТУРА.

Констытуцыя СССР гл. III

ШІМІДТ О. Ю. Доклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Савета СССР. „Правда“ ад 21 VIII 1938 г.

Закон аб парадку ратыфікацыі і дэансацыі міжнародных дагавораў СССР. „Правда“ ад 24/VIII 1938 г.

III. Закон аб дзяржаўным падатку на коней аднаасобных гаспадарак

Шлях калгасаў—адзіна правільны шлях. Комуністычная партыя і савецкі ўрад прымаюць усе меры для далейшага ўмацавання і палепшання жыцця калгасных мас. Пастанова СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад 19 IV-38 г. «Аб забароне выключэння калгаснікаў з калгасаў, аб няправільным размеркаванні даходаў у калгасах, аб падатках і іншых абавязанцельствах у адносінах аднаасобных гаспадарак». Спекуляцыйныя збыткі становяцца аднаасобнікамі коней. Закон аб дзяржаўным падатку на коней аднаасобных гаспадарак. Аднясенне саюзных рэспублік да двух груп. Дзве ступкі ўнутры кожнай рэспублікі і воласці. Продаж коней пасля апублікавання закона не аслабленне ад уплаты падатку за бягучы год. Аслабленне ад уплаты дзяржаўнага падатку на коней тых аднаасобных гаспадарак, якія да 15 X-38 г. аступілі ў калгасы. Парадак размеркавання падатку і іншых аднаасобных дзяржаўнага падатку на коней на бюджэтах.

ЛІТАРАТУРА:

СТАЛІН І. В. Прамова на I Усесаюзным з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў. „Питання ленинизма“, стар. 5.
Пастанова СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад 19 IV-38 г. «Аб забароне выключэння калгаснікаў з калгасаў, аб няправільным размеркаванні даходаў у калгасах, аб падатках і іншых абавязанцельствах у адносінах аднаасобных гаспадарак».

УГАРАУ А. І. Доклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Савета СССР. „Правда“ ад 21 VIII 1938 г.
Закон аб дзяржаўным падатку на коней аднаасобных гаспадарак. „Правда“ ад 24 VIII 1938 г.

ЧАЦВЕРТЫ ЗАНЯТАК

I. Закон аб Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы

Чым тымчасова да Кастрычніцкай рэвалюцыі і чым яна стала цяпер? У барацьбе за сталінскія 7—8 мільярдаў пудоў хлеба ўзняліся новыя кадры з сялян-калгаснікаў, рабочых саўгасаў і МТС.

Наша выстаўка—гэта не замежныя выстаўкі, дзе ўдзельнічаюць наасобныя гаспадаркі, наасобныя капіталісты, памешчыкі і кулакі. Да нашай выстаўкі рыхтуюцца мільёны калгаснікаў і калгасніц, рабочых і работніц саўгасаў і МТС. Наша выстаўка павінна паказаць самую буйную ў свеце механізаваную сацыялістычную сельскую гаспадарку.

Наркамзем і Наркомсаўгасаў СССР нездавальняюча кіравалі будаванцтвам Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі і адборам кандыдатаў на выстаўку. Усесаюзная сельскагаспадарчая выстаўка назначана на 1 жніўня 1939 года.

ЛІТАРАТУРА:

- СТАЛІН І. В. Промова на нарадзе камбайнераў і камбайніц, 1938 г.
- ХРУШЧОВ Н. С. Доклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 22 VIII 1938 г.
- МАРКІН Д. Ф. Промова на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 22 VIII 1938 г.
- Перадавы — „Агляд перамоі соцыялістычнага робства“. „Правда“ ад 23 VIII 1938 г.
- Закон аб Усеагульнай сельскагаспадарчай працы. „Правда“ ад 24 VIII 1938 г.

II. Аб указах прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР, прынятых паміж Першай і Другой Сесіямі і зацверджаных Вярхоўным Советам СССР

Зацверджанне ўказа Прэзідыума Вярхоўнага Совета аб узнагародзе ордэнамі СССР каманднага і начальствуючага складу у азнаменаванне заслуг у вайне РСЧА і Ваенна-Марскага Флота. Указ аб узначаленні абласцей. Зацверджанне ўказаў аб аслабленні ад пасады пасобных народных камісараў СССР і прызначэнні новых. Прызначэнне намеснікам старшыні СНК СССР Л. М. Кагановіча.

ЛІТАРАТУРА:

Констытуцыя СССР гл. III.

- ГОРКІН А. Ф. Доклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 24 VIII 1938 г.

III. Вынікі Другой Сесіі Вярхоўнага Совета СССР

Другая Сесія Вярхоўнага Совета СССР вырашыла рад пытанняў, якія маюць велізарнае значэнне для дзяржавы, для ўсяго савецкага народа. Адной з галоўных задач была абарона і развіццё СССР. На высокім узроўні, з вялікай скорасцю і ў адпаведнасці з патрабаваннямі Вярхоўнага Совета прасекта «Палажэння аб судах у Рэспубліках СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік». З вялікім аўтарытэтам і мяркуючы і зацвердзілі прасекта закона «Аб грамадзянстве СССР». Сесія таксама зацвердзіла Закон аб паратку ратыфікацыі міжнародных дагавораў СССР. Зацверджан закон аб дзяржаўным будаўніцтве і абароне. Усе гэтыя законы і рашэнні Сесіі прыняты і выстаўкай.

Зацверджаны ўказы Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР і прыняты паміж Першай і Другой Сесіямі. Другая Сесія Совета СССР паказала перад усім светам прыклад бальшавіцкай арганізацыі і дзеяння. Работа Вярхоўнага Совета СССР была вельмі плыўнай і выніковай.

ЛІТАРАТУРА:

- Перадавы — Другая Сесія Вярхоўнага Совета СССР. 1938 г.
- Перадавы — Арганізацыя і дзеянне Вярхоўнага Совета СССР. 1938 г.
- СТАЛІН І. В. Промова на нарадзе камбайнераў і камбайніц, 1938 г.
- ХРУШЧОВ Н. С. Доклад на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 22 VIII 1938 г.
- МАРКІН Д. Ф. Промова на 2-й Сесіі Вярхоўнага Совета СССР. „Правда“ ад 22 VIII 1938 г.
- Перадавы — „Агляд перамоі соцыялістычнага робства“. „Правда“ ад 23 VIII 1938 г.
- Закон аб Усеагульнай сельскагаспадарчай працы. „Правда“ ад 24 VIII 1938 г.

Закон аб адзіным дзяржаўным бюджэце Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік на 1938 год

Вярхоўны Совет Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастанаўляе:

1. Зацвердзіць прадстаўлены Советам Народных Камісараў СССР адзіны дзяржаўны бюджэт СССР на 1938 год з прынятымі па да-
дзячым Бюджэтных Камісій Совета Саюза і Совета Нацыянальнасцей
мажорытэтных нацыянальнасцей СССР даходамі—131.137.993 тыс. руб. і на
расходах—131.137.993 тыс. руб. з перавышэннем даходаў над расхо-
дамі ў суме—1.500.000 тыс. руб.

2. Зацвердзіць з артыкулам 1-м гэтага закона зацвердзіць
даходы і расходы саюзнага бюджэта па даходах у суме—97.878.963 тыс.
руб. і па расходах у суме—96.378.963 тыс. руб. з перавышэннем да-
ходаў над расходамі ў суме 1.500.000 тыс. руб.

3. Зацвердзіць даходы і расходы саюзнага бюджэта па нацыянальных рэспубліках на 1938 год
у наступных сумах:

	Па даходах (у тыс. руб.)	Па расходах (у тыс. руб.)
Расійская Савецкая Федэратыўная Сацыялістыч- ная Рэспубліка	21.406.731	21.406.731
З іх:		
Рэспубліканскі бю- Мясцовыя бюджэты	15.18.	3.844.894
Украінская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка	5.977.218	5.977.218
З іх:		
Рэспубліканскі бюджэт	4.462.583	1.451.792
Мясцовыя бюджэты	1.514.635	4.525.426
Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка	1.167.210	1.167.210
З іх:		
Рэспубліканскі бюджэт	1.022.220	460.827
Мясцовыя бюджэты	144.990	706.383
Азербайджанская Савецкая Сацыялістычная Рэ- спубліка	915.723	915.723
З іх:		
Рэспубліканскі бюджэт	762.496	356.207
Мясцовыя бюджэты	153.227	559.516
Грузінская Савецкая Сацыялістычная Рэ- спубліка	1.088.637	1.088.637
З іх:		
Рэспубліканскі бюджэт	914.588	460.711
Мясцовыя бюджэты	154.069	601.926
Армянская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка	388.427	388.427

3 ix:		
Республиканский бюджет .	18 246	82 861
Мясцовые бюджеты	17 211	20 506
Туркменская Советская Социалистическая Республика	411 211	411 211
3 ix:		
Республиканский бюджет .	38 606	905 437
Мясцовые бюджеты	1 678	1 877
Узбекская Советская Социалистическая Республика	1 113	1 14 003
3 ix:		
Республиканский бюджет .	1 100 402	1 2 100
Мясцовые бюджеты	24 201	2 10 008
Таджикская Советская Социалистическая Республика	118 008	118 008
3 ix:		
Республиканский бюджет .	9 118	2 1 80
Мясцовые бюджеты	1 80	2 1 80
Казахская Советская Социалистическая Республика	1 820 2	1 1 802
3 ix:		
Республиканский бюджет	1 52 000	1 1 000
Мясцовые бюджеты	1 4 000	8 000
Киргизская Советская Социалистическая Республика	1 1 000	1 1 000
3 ix:		
Республиканский бюджет	1 2 80	1 1 80
Мясцовые бюджеты	1 7 00	1 1 80
Разам на дзяржаўных бюджетах	1 1 1 000	1 1 1 000
3 ix:		
Республиканские бюджеты	1 1 1 000	1 1 1 000
Мясцовые бюджеты	8 406 668	8 415 000

4. Законом о бюджете на 1938 год республиканских бюджетов и мясцовых советов у наступных сумм:

	У тис. руб.
Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика	11-635.182
Украинская Советская Социалистическая Республика	3 010.791
Беларуская Советская Социалистическая Республика	561 300
Азербайджанская Советская Социалистическая Республика	100 000
Грузинская Советская Социалистическая Республика	14 000
Армянская Советская Социалистическая Республика	100 000
Туркменская Советская Социалистическая Республика	1 1 000
Узбекская Советская Социалистическая Республика	180 000
Таджикская Советская Социалистическая Республика	195 862
Казахская Советская Социалистическая Республика	691.434
Киргизская Советская Социалистическая Республика	159 047
РАЗАМ	17.937.326

5. Установить на 1938 год адличэнні ад агульнасаюзных дзяржаўных падаткаў і мясцовых і мясцовых бюджеты у наступных размерах:

а) ад збораў на патрэбы адукацыі і культурна-бытавога будаўніцтва па РСФСР, Украінскай ССР, Беларускай ССР, Азербайджанскай ССР, Грузінскай ССР, Армянскай ССР і Узбекскай ССР 50 проц. і па астатніх саюзных рэспубліках—100 проц.

б) ад збору на патрэбы жыллёвага і культурна-бытавога будаўніцтва ў сельскіх мясцовасцях па ўсіх саюзных рэспубліках—100 проц.;

в) ад паступленняў па падаходнаму падатку з калгасаў і сельскагаспадарчыму падатку з калгаснікаў і аднаасобных ут. РСФСР, УССР і БССР—75 процантаў і па астатніх рэспубліках—100 проц.

6. Даручыць Совету Народных Камісараў СССР у адпаведнасці з зацверджанымі Вярхоўным Советам СССР сумамі адлічэнняў саюзным рэспублікам ад падатку з абароту ўстанавіць на кожнай саюзнай рэспубліцы процанты адлічэнняў ад гэтага падатку.

7. Адзначыць недавальняючую арганізацыю спягання Наркамфінам СССР і яго мясцовымі органамі устаноўленых законам сельскіх падаткаў і збораў у 1937 годзе.

Убавязаць Наркамфін СССР і мясцовыя савецкія органы прыняць меры да паляпшэння работы фінансавых органаў.

8. Прапанаваць Совету Народных Камісараў СССР унесці на разгляд і прыняццё Вярхоўнага Совета СССР праект закона аб адзіным дзяржаўным бюджэце СССР, які прадугледжвае ўстанавленне больш устойлівых крыніц даходаў па рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтах.

9. Даручыць Совету Народных Камісараў СССР прадставіць у Вярхоўны Совет СССР не пазней 15 снежня 1938 года праект адзінага дзяржаўнага бюджэта СССР на 1939 год.

10. Кансерваваць справаздачу аб выкананні дзяржаўнага бюджэта СССР за 1936 год па даходах—83.760.252.898 руб. і па расходах 81.827.108.678 руб., з перавышэннем даходаў над расходамі ў суме 1.933.144.220 рублёў.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. Калінін.

Секратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. Горкін.

Масква, Крэмль.

14 жніўня 1938 г.

Закон аб судаўстройстве СССР, саюзных і аўтаномных рэспублік

I

Агульнае палажэнне

Артыкул 1. У адпаведнасці з арт. 102 Канстытуцыі СССР права-аддзел у СССР ажыццяўляецца ў Верхнім Судом СССР, Бярхоў-нымі Судамі саюзных рэспублік, краёвымі і абласнымі судамі, судамі аўтаномных рэспублік і аўтаномных абласцей, акруговымі судамі, спецыяльнымі судамі СССР, створанымі паводле тэрыторыі Вярхоў-нага Савета СССР, народнымі судамі.

Артыкул 2. Правасуддзе ў СССР мае сваёй задачай абарону ад усякіх пасяганняў:

а) установаў Канстытуцыяй СССР і канстытуцыямі саюзных і аўтаномных рэспублік грамадскага і дзяржаўнага ўстройства СССР, соцыялістычнай сістэмы гаспадаркі і соцыялістычнай улас-насці;

б) палітычных, працоўных, жыллевых і іншых асабістых і мае-мальных праў і інтарэсаў грамадзян СССР, гарантаваных Канстыту-цыяй СССР і канстытуцыямі саюзных і аўтаномных рэспублік;

в) праў і ахоўваемых законам інтарэсаў дзяржаўных устаноў, прапрыетарыяту, калектываў, калектывізацыйных і іншых грамадскіх арганізацый.

Правасуддзе ў СССР мае сваю задачу і асаблівае значэнне для і няўхільнага выканання савецкіх законаў усімі ўстановамі, арганізацыямі, пасаднымі асобамі і грамадзянамі СССР.

Артыкул 3. Савецкі суд, прымяняючы меры арыстальнага нака-рання, не толькі карае злачынцаў, але і таксама мае свае мэты вы-праўленне і перавыхаванне злачынцаў.

Усёй сваёй дзейнасцю суд выходзіць грамадзян СССР у духу ад-танасці рацыне і справе сацыялізма ў духу дакладнага і няўхіль-нага выканання савецкіх законаў, безжаловых адносін да соцыялі-стычнай уласнасці, дысцыпліны працы, чэсных адносін да дзяржаў-нага і грамадскага абавязку, павягі да правіл соцыялістычнага агульнажыцця.

Артыкул 4. Указаныя ў арт. 2 гэтага закона задачы суды ў СССР ажыццяўляюць шляхам:

а) разбіральства ў судовых пасяджэннях кримінальных спраў, прымянення ўстаноўленых законам мер пакарання да здраднікаў ра-дзімы, шкоднікаў, раскідальнікаў соцыялістычнай уласнасці і ін-шых ворагаў народа, а таксама да грабежнікаў, зладзеяў, хуліганаў і іншых злачынцаў;

б) разбирачества и вырашения в судовых пасяджэннях справ па сирэчках, якія закранаюць тавы і інтарэсы грамадзян, дзяржаўных устаноў, прадпрыемстваў, калгасаў і іншых грамадскіх арганізацый.

Артыкул 5. Правасуддзе ў СССР ажыццяўляецца на пачатках:

а) адзінага і роўнага для ўсіх грамадзян суда, незалежна ад соцыяльнага, маёмаснага і службовага становішча грамадзян, іх нацыянальнай і расавай прыналежнасці;

б) адзінага і абавязкова для ўсіх судаў кримінальнага і грамадзянскага і працэсуальнага законодаўства СССР.

Артыкул 6. Суддзі незалежны і падпарадкоўвацца толькі закону (арт. 112 Канстытуцыі СССР).

Артыкул 7. У адпаведнасці з арт. 110 Канстытуцыі СССР судаводства ў СССР выдаецца на мове рускай або дзяржаўнай рэспублікі або аўтаномнай вобласці з забеспячэннем для асоб, не валодаючых гэтай мовай, поўнага знаёмства з матэрыяламі справы праз перакладчыка, а таксама права выступаць на судзе на роднай мове.

Артыкул 8. У адпаведнасці з арт. 111 Канстытуцыі СССР разбрацацтва справы ва ўсіх судах СССР ажыццяўляецца, паколькі законам не прадугледжаны выключэнні з забеспячэннем абвінавачваему права на абарону.

Артыкул 9. У адпаведнасці з арт. 103 Канстытуцыі СССР разгляд справы ва ўсіх судах СССР ажыццяўляецца з удзелам народных засядацельстваў, апрача выпадкаў, спецыяльна прадугледжаных законам.

Артыкул 10. У адпаведнасці з арт. арт. 105, 106, 107, 108 і 109 Канстытуцыі СССР суды ў СССР утвараюцца на пачатках выбарнасці ў парадку, устаноўленым гэтым законам.

Артыкул 11. Суддзямі і народнымі засядацельствамі могуць быць толькі грамадзяне, якія карыстаюцца выбарчымі правамі.

Артыкул 12. Народным засядацельствам выклікаюцца на выкананне сваіх абавязкаў у судах у парадку вызначэння па спіску, не болей чым на 10 дзён у годзе, апрача выпадкаў, калі прадоўжэнне гэтага тэрміну выклікаецца неабходнасцю удзелу народных засядацельстваў у разглядзе судовай справы.

У часе выканання сваіх абавязкаў у судзе народныя засядацельствы карыстаюцца ўсімі правамі суддзі.

Артыкул 13. За народнымі засядацельствамі і асобамі, якія ўдзельнічаюць на ўвесь час выканання імі абавязкаў у судзе, захоўваецца іх заработная плата.

Ва ўсіх астатніх выпадках аплата народным засядацельствам расходаў, звязаных з выкананнем іх абавязкаў у судзе, праводзіцца ў парадку, устанаўліваемым законодаўствам саюзных рэспублік.

Артыкул 14. Разгляд справы ва ўсіх судах ажыццяўляецца ў складзе суддзі і двух народных засядацельстваў, апрача выпадкаў, спецыяльна прадугледжаных законам, калі гэтае разбрацацтва ажыццяўляецца трыма членамі суда.

Артыкул 15. Прыгаворы, рашэнні і вызначэнні ўсіх судаў, апрача Вярхоўнага Суда СССР і Вярхоўных судаў саюзных рэспублік, могуць быць ва ўстаноўленым законам парадку абскарджаны зсуджанымі, іх абаронцамі, істцамі, адказчыкамі і прадстаўнікамі іх інтарэсаў ці апрастаўлены пракурорам у вышэйстаячы суд.

Пры разглядае скарг і пратэстаў вышэйстаячы суд па наяўных у справе і прадстаўленых сторонамі матэрыялах правярае законнасць і абгрунтаванасць вынесенага ніжэйстаячым судом прыговору ці рашэння.

Артыкул 16. Судовыя прыговоры, рашэнні і вызначэнні, уступіўшыя ў законную сілу, могуць быць апратэставаны толькі Пракурорам СССР ці пракурорам саюзнай рэспублікі, старшынёй Вярхоўнага Суда СССР і старшынёй Вярхоўнага Суда саюзнай рэспублікі, у адпаведнасці з арт. арт. 51, 64, 74 гэтага закона.

Артыкул 17. Вызваленне суддзяў ад пасады і народных засядацеляў ад іх абавязкаў дапускаецца не інакш, як па адкліканню выбаршчыкаў або ў сілу адбыўшагася аб іх прыговору суда.

Артыкул 18. Узбуджэнне супроць суддзяў крымінальнага пераследвання, адстраненне іх у сувязі з гэтым ад пасады і адданне суду робіцца:

у адносінах народных суддзяў, членаў краёвых, абласных, акруговых судов, судов аўтаномных абласцей, членаў Вярхоўных Судов саюзных і аўтаномных рэспублік—па пастанове пракурора саюзнай рэспублікі з санкцыі Прэзідыума Вярхоўнага Совета саюзнай рэспублікі;

у адносінах членаў Вярхоўнага Суда СССР і спецыяльных судов СССР—па пастанове Пракурора СССР з санкцыі Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР.

Артыкул 19. У выпадку часовай адсутнасці народнага суддзі (хваробы, воіджы і т. д.) выкананне абавязкаў суддзі на час яго адсутнасці ускладаецца рэшным советам дэпутатаў працоўных на аднаго з народных засядацеляў.

Артыкул 20. У выпадку выбыцця народнага суддзі да сканчэння тэрміну яго поўнамоцтваў новыя выбары народнага суддзі арганізуюцца не пазней двухмесячнага тэрміну з дня выбыцця.

Новыя выбары народнага суддзі арганізуюцца Народным камісарыятам юстыцыі саюзнай рэспублікі, а ў аўтаномнай рэспубліцы—Народным камісарыятам юстыцыі аўтаномнай рэспублікі.

У выпадку выбыцця членаў акруговых, краёвых абласных і Вярхоўных Судов саюзных і аўтаномных рэспублік, а таксама членаў спецыяльных судов і Вярхоўнага Суда СССР, выбары новых членаў судов праводзяцца на чарговай сесіі Советав дэпутатаў працоўных вобласці, края, акругі, Вярхоўнага Совета саюзнай і аўтаномнай рэспублікі, Вярхоўнага Совета СССР.

II

Народны суд

Артыкул 21. Народны суд разглядае:

а) крымінальныя справы—

аб злачынствах супроць жыцця, здароўя, свабоды і дастоинства грамадзян аб забойствах, насясенні цялесных пашкоджанняў, утварэнні незаконных абортаў, незаконным пазбаўленні свабоды, злжтаванні, злосным неплацяжы аліментаў, знявазе, хуліганстве, паклепе;

аб маёмасных злачынствах разбой, грабязы, пакражах, мажэнніцтве, вымаганні;

аб службовых злачынствах пасадных асоб, злоўжыванні ўладай, перавышэнні ўлады, бяздзейнасці ўлады, растратах, безаспадарчасці, падлогах, абважванні і абмерванні, перавышэнні цэн;

аб злачынствах супроць парадку кіравання, парушэнні выбарчага закона, злосным неплацяжы устаноўленых законам падаткаў і збораў адмаўленні ад выканання дзяржаўных паставак і навінаў, ухіленні ад прызыва і ад абавязкаў ваеннай службы, парушэнні законных распараджэнняў органаў ўлады;

б) грамадзянскія справы—

па ісках аб маемасці,

па ісках, звязаных з парушэннем законаў аб працы,

па ісках аб уплаце аліментаў;

па ісках аб спадчыне,

і іншыя крымінальныя і грамадзянскія справы, аднесеныя законам да яго ведання.

Артыкул 22. На падставе артыкула 10^а Канстытуцыі СССР народныя суды выбіраюцца грамадзянамі раёна на аснове ўсенароднага, прамога і роўнага выбарчага права пры танным галасаванні і тэрмінам на 3 гады.

Артыкул 23. Народныя судзі і народныя засядальцы выбіраюцца грамадзянамі раёнаў па выбарчых акругах. Выбарчым акругам па выбарах народных суддзяў і народных засядальцаў ахапляе ўсе насельніцтва, пражываючае на тэрыторыі дзейнасці данага народнага суда.

Артыкул 24. Права выставлення кандыдатаў у народныя судзі і народныя засядальцы абавязваюцца на грамадскіх і прафесійных і таварыствах працоўных: камуністычнымі, партыйнымі, арганізацыямі, прафесійнымі саюзамі, калгасамі, а таксама агульнымі сходамі рабочых і служачых—па прадпрыемствах, установах, а таксама на ваенскіх часцях, агульнымі сходамі сялян—па калгасах, рабочых і служачых саўгасаў—па саўгасах.

Артыкул 25. Парадак рэгістрацыі кандыдатаў і агульнага спіскаў кандыдатаў у народныя судзі і народныя засядальцы, а таксама тэрмы і парадак іх выбараў вызначаюцца «Палажэннямі аб выбарах суддзяў і народных засядальцаў», зацвярджаемымі Вярхоўнымі Советамі саюзных рэспублік.

Артыкул 26. Колькасць народных судов для кожнага раёна ўстаўляецца Советам Народных Камісараў саюзнай рэспублікі па прадстаўленню Народнага камісара юстыцыі саюзнай рэспублікі. У аўтаномных рэспубліках колькасць народных судов для кожнага раёна ўстаўляецца Советам Народных Камісараў аўтаномнай рэспублікі па прадстаўленню Народнага камісара юстыцыі аўтаномнай рэспублікі.

Артыкул 27. Народны суд да разгляду справы у судовым пасяджэнні:

а) зацвярджае абвінавачанне, заключэнне, і прадстаўленае пражурорам. Пры нягодзе з абвінавачаннем, заключэннем, народны суд мае права вярнуць справу пражурору на даследаванне, або спыніць справу праізмамствам пры наяўнасці да гэтага дастатковых падстаў;

б) вырашае пытанне аб заключэнні абвінавачваемага пад варту або аслабленні яго з-пад варты;

в) выносіць рашэнне аб абавязковым удзеле пры разглядзе справы абаронцы і пракурора.

Артыкул 28. Народны суддзя:

а) па паступіўшых скаргах і заявах выносіць пастанову аб узбуджэнні крымінальнага пераследвання, ці аб адмове ў гэтым;

б) у выпадку неабходнасці, накіроўвае заявы ці скаргі следчым органам для расследвання;

в) назначае справы да слухання;

г) робіць распараджэнні аб выкліку ў суд абынавачваемых, сведак, экспертаў і паведамляе аб часе разгляду справы істцоў і адказчыкаў.

д) старшынствуе ў пасяджэннях народнага суда.

Артыкул 29. Народныя суддзі адчитваюцца перад выбаршчыкамі ў сваёй рабоце і рабоце народнага суда.

III

Краявы, абласны, акруговы суд і суд аўтаномнай вобласці

Артыкул 30. У адпаведнасці з арт. 108 Канстытуцыі СССР краявы, абласны, акруговы суд і суд аўтаномнай вобласці выбіраюцца краевым, абласным, акруговым советам дэпутатаў працоўных або советам дэпутатаў працоўных аўтаномнай вобласці тэрмінам на пяць год.

Артыкул 31. Краевы, абласны, акруговы суд і суд аўтаномнай вобласці складаюцца з старшын, намеснікаў старшын, членаў суда і народных засядацеляў, закліканых для удзелу ў разглядзе судовых спраў.

Артыкул 32. Краевы, абласны, акруговы суд і суд аўтаномнай вобласці разглядаюць аднесенныя законам да іх ведання крымінальныя справы аб катэгорыяльных злачынствах, аб пасабствах публічных злачынстваў супраць дзяржаўнага кіравання, аб раскраданнях сацыялістычнай уласнасці, аб пасабствах важных пасадных і гандарных злачынствах, а таксама аднесенныя законам да іх ведання грамадзянскія справы па спрачках паміж дзяржаўнымі і грамадскімі ўстановамі, прадпрыемствамі і арганізацыямі.

Краявы, абласны, акруговы суд і суд аўтаномнай вобласці разглядаюць апрача таго скаргі і пратэсты на прыгаворы, рашэнні і вызначэнні народных судаў.

Артыкул 33. У саставе краёвага, абласнога, акруговага суда і суда аўтаномнай вобласці дзейнічаюць:

а) судовая калегія па крымінальных справах—для разгляду крымінальных спраў, папаваных краёвому, абласному, акруговаму суду і суду аўтаномнай вобласці, а таксама для разгляду скарг і пратэстаў на прыгаворы і вызначэнні народных судаў;

б) судовая калегія па грамадзянскіх справах—для разгляду грамадзянскіх спраў, папаваных краёвому, абласному, акруговаму суду і суду аўтаномнай вобласці, а таксама для разгляду скарг і пратэстаў на рашэнні і вызначэнні народных судаў.

Артыкул 34. Судовыя калегіі краёвага, абласнога, акруговага суда і суда аўтаномнай вобласці разглядаюць крымінальныя і грамадзянскія справы ў саставе старшынстваў—старшын і членаў суда і двух народных засядацеляў.

Артыкул 35. Судовыя калегіі краявога, абласнога, акруговага суда, суда аўтаномнай вобласці разглядаюць скаргі і пратэсты на прыгаворы, рашэнні і вызначэнні народных судаў у саставе трох членаў адпаведнага суда.

Артыкул 36. У абласных, якія ўваходзяць у састаў края, акруговыя і абласныя суды дзейнічаюць у тым-жа саставе, што і крайвы суд.

Артыкул 37. Старшыня краявога, абласнога, акруговага суда і суда аўтаномнай вобласці старшынствуе у судовых паседжаннях або назначае для старшынствавання ў судовых пасяджэннях члена краявога, абласнога, акруговага суда і суда аўтаномнай вобласці, назначае справы да слухання, дае распараджэнні аб выкліку ў суд абвінавачваемых, сведак, экспертаў і паведамляе аб часе разгляду справы істцоў і адказчыкаў.

IV

Вярхоўны суд аўтаномнай рэспублікі

Артыкул 38. У адпаведнасці з арт. 107 Канстытуцыі СССР Вярхоўны Суд аўтаномнай рэспублікі выбіраецца Вярхоўным Советам аўтаномнай рэспублікі тэрмінам на 5 год.

Артыкул 39. Вярхоўны Суд аўтаномнай рэспублікі складаецца з старшыні, намесніка старшыні, членаў суда і народных засядацеляў, заклікаемых да ўдзелу ў разглядзе судовых спраў.

Артыкул 40. Вярхоўны Суд аўтаномнай рэспублікі разглядае аднесенныя законам да яго ведання крымінальныя справы аб контр-рэвалюцыйных злачынствах, аб асабліва небяспечных злачынствах супроць дзяржаўнага кіравання, аб раскраданнях сацыялістычнай уласнасці, аб асабліва важных пасадных і гаспадарчых злачынствах, а таксама аднесенныя законам да яго ведання грамадзянскія справы па спрэчках паміж дзяржаўнымі і грамадскімі ўстановамі, прадпрыемствамі і арганізацыямі.

Вярхоўны Суд аўтаномнай рэспублікі разглядае апрача таго скаргі і пратэсты на прыгаворы, рашэнні і вызначэнні народных судов.

Артыкул 41. У саставе Вярхоўнага Суда аўтаномнай рэспублікі дзейнічаюць:

а) судовая калегія па крымінальных справах для разгляду крымінальных спраў, аднесеных законам да ведання Вярхоўнага Суда аўтаномнай рэспублікі, а таксама для разгляду скарг і пратэстаў на прыгаворы і вызначэнні народных судаў;

б) судовая калегія па грамадзянскіх справах для разгляду грамадзянскіх спраў, аднесеных законам да ведання Вярхоўнага Суда аўтаномнай рэспублікі, а таксама для разгляду скарг і пратэстаў на рашэнні і вызначэнні народных судаў.

Артыкул 42. Судовыя калегіі Вярхоўнага Суда аўтаномнай рэспублікі разглядаюць справы ў саставе старшынстваючых—старшыні ці члена Вярхоўнага Суда і двух народных засядацеляў.

Артыкул 43. Судовыя калегіі Вярхоўнага Суда аўтаномнай рэспублікі разглядаюць скаргі і пратэсты на прыгаворы, рашэнні і вызначэнні народных судаў у саставе трох членаў Вярхоўнага Суда аўтаномнай рэспублікі.

Артикул 44. Старшина Верховнаго Суда автономнай рэспублікі старшыняствуе ў судовых пасяджэннях або назначае для старшыняствавання ў судовых пасяджэннях члена Верховнаго Суда автономнай рэспублікі, назначае справы да слухання, дае распараджэнні аб выкліку ў суд абвінавачваемых, сведак, экспертаў і паведамляе аб часе разгляду справы істцоў і адказчыкаў.

V

Верхоўны суд саюзнай рэспублікі

Артикул 45. Верховны Суд саюзнай рэспублікі з'яўляецца вышэйшым судовым органам саюзнай рэспублікі. На Верховны Суд саюзнай рэспублікі ўскладаецца нагляд за судовай дзейнасцю судовых органаў саюзнай рэспублікі і автономных рэспублік, абласцей і акруг, якія уваходзяць у склад дзяржавы саюзнай рэспублікі.

Артикул 46. У адпаведнасці з арт. 106 Канстытуцыі СССР Верховны Суд саюзнай рэспублікі выбіраецца Верховным Советам саюзнай рэспублікі тэрмінам на 5 год.

Артикул 47. Верховны Суд саюзнай рэспублікі складаецца з старшыні, намесніка старшыні, членаў і іншых засядацеляў, заклікаемых да ўдзелу ў разглядзе судовых спраў.

Артикул 48. Верховны Суд саюзнай рэспублікі дзейнічае ў складзе:

а) судовай калегіі па крымінальных справах для разгляду крымінальных спраў, аднесеных законам да ведання Верховнаго Суда саюзнай рэспублікі, а таксама для разгляду скарг і пратэстаў на прыяворы і вызначэнні краевых, абласных і іншых судов саюзнай рэспублікі;

б) судовай калегіі па грамадзянскіх справах для разгляду грамадзянскіх спраў, аднесеных законам да ведання Верховнаго Суда саюзнай рэспублікі, а таксама для разгляду скарг і пратэстаў на рашэнні і вызначэнні краевых, абласных і іншых судов саюзнай рэспублікі.

Артикул 49. Судовыя катэгорыі Верховнаго Суда саюзнай рэспублікі разглядаюць справы ў складзе старшыняўства старшыні і членаў Верховнаго Суда і двух народных засядацеляў.

Артикул 50. Судовыя катэгорыі Верховнаго Суда саюзнай рэспублікі разглядаюць скаргі і пратэсты на прыяворы, рашэнні і вызначэнні краевых, абласных і іншых судов саюзнай рэспублікі ў складзе трох членаў Верховнаго Суда.

Артикул 51. Верховны Суд саюзнай рэспублікі ажыццяўляе нагляд за судовай дзейнасцю судов рэспублікі шляхам:

а) разгляду пратэстаў Пракурора СССР, Пракурора саюзнай рэспублікі, Старшыні Верховнаго Суда СССР, старшыні Верховнаго Суда саюзнай рэспублікі на прыяворы, рашэнні і вызначэнні, уступіўшыя ў законную сілу;

б) разгляду ў судовых пасяджэннях скарг і пратэстаў па справах, вырашаных судамі саюзнай рэспублікі.

Артикул 52. Старшина Верховнаго Суда саюзнай рэспублікі старшыняствуе ў судовых пасяджэннях або назначае для старшыняства

вания в судовых заседаниях члена Верховного Суда союзной республики, назначает sprawy да слушания, дает распоряжение об вызывании в суд обвиняемых, свидетелей, экспертов и повелевает об часе разгляда sprawy истцов и адвокатов.

III

Специальные суды СССР

Артикул 53. На подставе арт. 102 Конституции СССР действующие следующие специальные суды СССР:

- а) военные трибуналы;
- б) линейные суды сухопутного транспорта;
- в) линейные суды водного транспорта.

Артикул 54. У аднаведнасці з арт. 105 Конституции СССР старшины, заместители старшин, члены специальных судов СССР избираются Верховным Советом СССР сроком на пять лет.

Артикул 55. Для участия в судовых заседаниях военных трибуналов, линейных судов сухопутного и водного транспорта приглашаются народные заседатели, избираемые крайними и областными советами депутатов трудовых и Верховными Советами союзных и автономных республик.

Артикул 56. Военные трибуналы, линейные суды сухопутного и водного транспорта раздвеляются сериями в составе старшинствующего старшины либо члена суда и двух народных заседателей, ayrıca выслушав, как на законных справы раздвеляются в составе трех членов аднаведнаго суда.

Артикул 57. Военные трибуналы организуются:

- а) при военных округах, фронтах и морских флотах;
- б) при армиях, корпусах, иных войсковых соединениях и воинских частях.

Артикул 58. Военные трибуналы рассматривают sprawy об военных преступлениях, а также об иных преступлениях, аднесенных законом да их ведання.

Артикул 59. Военные трибуналы при округах, фронтах и морских флотах рассматривают также гражданские sprawy аднесенные законом да их ведання, а также рассматривают уголовные и гражданские sprawy на гражданских судах, рассматривают гражданские и уголовные sprawy армии, корпусов, иных войсковых соединений и воинских частей.

Артикул 60. Линейные суды сухопутного и водного транспорта рассматривают аднесенные законом да их ведання sprawy об преступлениях, аднесенных на законных судах на транспорте, а также об иных преступлениях, рассматриваемых на судах, аднесенных на законных судах.

Артикул 61. Линейные суды сухопутного и водного транспорта организуются аднаведна на чыгулках и в других местах зносу.

Артикул 62. Старшины, заместители старшин, члены линейных судов сухопутного и водного транспорта старшинствуют в судовых заседаниях об назначении для старшинства и членства судовых заседаний членов военных трибуналов и линейных судов, назначают sprawy да слушания, дают распоряжение об вызове в суд обвиняемых, свидетелей и экспертов.

VII

Верховный Суд СССР

Артикул 63. У аднаветнасці з арт. 104 і 105 Канстытуцыі СССР Верховный Суд СССР з'яўляецца вышэйшым судовым органам і выбіраецца Верховным Советом СССР тэрмінам на пяць год.

На Верховный Суд СССР ускладаецца нагляд за судовай дзейнасцю ўсіх судовых органаў СССР і Саюзных рэспублік.

Артикул 64. Нагляд за судовай дзейнасцю ўсіх судовых органаў СССР і саюзных рэспублік Верховный Суд ажыццяўляе шляхам:

а) разгляду пратэстаў Пракурора СССР і Старшыні Верховнага Суда СССР па прыговорах, рашэнні і вызначэнні судаў, уварожаныя ў законную сілу;

б) разгляду скарг і пратэстаў па справах, рэзультатах ваенных трыбуналаў, ваенных судаў чыгуначнага і воднага транспарта.

Артикул 65. Верховный Суд СССР складаецца са Старшыні, намесніка Старшыні, членаў Верховнага Суда і народных засядацеляў, вызначаных д. удзелу ў разгляду судовых спраў, і дзейнічае ў састве.

а) судовай калегіі па крымінальных справах;

б) судовай калегіі па грамадзянскіх справах;

в) ваеннай калегіі;

г) чыгуначнай калегіі;

д) водна-транспартнай калегіі.

Артикул 66. Судовая калегія Верховнага Суда СССР па крымінальных справах разглядае пратэсты на прыговары, аднесенныя законам да яе ведання, а таксама разглядае пратэсты на прыговары і вызначэнні Верховных Судоў саюзных рэспублік.

Артикул 67. Судовая калегія Верховнага Суда СССР па грамадзянскіх справах разглядае грамадзянскія справы, аднесенныя законам да яе ведання, а таксама разглядае пратэсты на рашэнні і вызначэнні Верховных Судоў саюзных рэспублік.

Артикул 68. Судовая калегія Верховнага Суда СССР па крымінальных і грамадзянскіх справах разглядае справы ў састве старшынстваючага—старшыні або члена Верховнага Суда СССР і двух народных засядацеляў.

Судовая калегія Верховнага Суда СССР па крымінальных і грамадзянскіх справах разглядае пратэсты на прыговары, вызначэнні і рашэнні Верховных Судоў саюзных рэспублік ў састве трох членаў Верховнага Суда СССР.

Артикул 69. Ваенная калегія Верховнага Суда СССР разглядае справы, аднесенныя законам да яе ведання, а таксама разглядае пратэсты і скаргі на прыговары і вызначэнні ваенных трыбуналаў.

Артикул 70. Ваенная калегія Верховнага Суда СССР разглядае справы ў састве старшынстваючага—старшыні або члена ваеннай калегіі Верховнага Суда СССР і двух народных засядацеляў, апрача выпаткаў, спецыяльна пратэглажэных крымінальна-працэсуальным кодэксам, калі справы разглядаюцца ў састве трох членаў ваеннай калегіі.

Ваенная калегія Верховнага Суда СССР разглядае пратэсты і скаргі на прыговары і вызначэнні ваенных трыбуналаў ў састве трох членаў ваеннай калегіі Верховнага Суда СССР.

Артыкул 71. Чыгуначная і водна-транспартная калегіі Вярхоўнага Суда СССР разглядаюць справы аб злачынствах, аднесеных законам да іх ведання, а таксама разглядаюць пратэсты і скаргі, прынасімыя на прыгаворы і вызначэнні лінейных судов чыгуначнага і воднага транспарта.

Артыкул 72. Чыгуначная і водна-транспартная калегіі Вярхоўнага Суда СССР разглядаюць справы ў саставе старшынстваючага старшыні або адна аднаведнай катэгіі і двух народных засядацеляў.

Артыкул 73. Чыгуначная і водна-транспартная калегіі Вярхоўнага Суда СССР разглядаюць пратэсты і скаргі, прынасімыя на прыгаворы і вызначэнні лінейных судов чыгуначнага і воднага транспарта, у саставе трох членаў аднаведнай катэгіі Вярхоўнага Суда СССР.

Артыкул 74. Старшыня Вярхоўнага Суда СССР можа прызначыць сябе старшынстваванне па любой справе, якая знаходзіцца на разглядзе калегіі Вярхоўнага Суда СССР.

Старшыня Вярхоўнага Суда СССР і Пракурор СССР маюць права вытрабаваць любую справу з любога суда СССР або саўзнах рэспублік і ўнесці па гэтай справе свой пратэст ва устаноўленым законам парадку.

Артыкул 75. Для разгляду прынасімых старшынёй Вярхоўнага Суда СССР або Пракурорам СССР пратэстаў на прыгаворы, рашэнні і вызначэнні катэгіі Вярхоўнага Суда СССР складаецца Пленум Вярхоўнага Суда СССР, які таксама дае кіруючыя ўказанні па пытаннях судовых практыкаў па пастах рашэнняў, прынятых па разгляданых Вярхоўным Судом СССР судовых справах.

Артыкул 76. Пленум Вярхоўнага Суда СССР складаецца са старшыні Вярхоўнага Суда СССР, яго намеснікаў і ўсіх членаў Вярхоўнага Суда СССР.

Удзел Пракурора СССР у Пленуме абавязковы.

У пасяджэнні Пленума Вярхоўнага Суда СССР удзельнічае Народны Камісар Юстыцыі СССР.

Артыкул 77. Пасяджэнні Пленума Вярхоўнага Суда СССР складаюцца не радзей аднаго разу ў два месяцы.

VIII

Судовыя выканаўцы

Артыкул 78. Выкананне рашэнняў і вызначэнняў па грамадзянскіх справах і выкананне прыгавораў па крымінальных справах у частцы маемасных спагнанняў праводзіцца судовымі выканаўцамі.

Артыкул 79. Судовыя выканаўцы саісную пры народных судах, пры акружных, краевых, зональных судах, судах аўтаномных абласцей, Вярхоўных Судах аўтаномных і саюзных рэспублік і назначаюцца Народным Камісарыятам Юстыцыі саюзнай рэспублікі, а ў аўтаномных рэспубліках—Народным Камісарыятам Юстыцыі аўтаномнай рэспублікі.

Артыкул 80. Прызначаемыя судовымі выканаўцамі прыгаворы па выкананні судовых прыгавораў, рашэнняў і вызначэнняў абавязковы для ўсіх пасадавых асоб і грамадзян.

Старшыня прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. Горкін.

Масква, Крэмль. 16 жніўня 1934 г.

Аб выбранні Вярхоўнага Суда Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік

Вярхоўны Совет Саюза Савецкіх
Соцыялістычных Рэспублік паста-
наўляе:

Выбраць Вярхоўны Суд Саюза
Савецкіх Соцыялістычных Рэспуб-
лік у наступным саставе:

СТАРШЫНЯ ВЯРХОЎНАГА СУДА СССР—

1. Галякоў Іван Церэнцьевіч.

ЧЛЕНЫ ВЯРХОЎНАГА СУДА СССР:

2. Аляксееў Георгій Аляксеевіч.
3. Абдурахманаў Усман.
4. Алексанян Алексан Агабекавіч.
5. Баяркін Міхаіл Аляксеевіч.
6. Буленкоў Аляксей Аляксеевіч.
7. Буканаў Васілій Васільевіч.
8. Волк Екацерына Архіпаўна.
9. Гусеў Андрэй Грыгор'евіч.
10. Дзецістаў Іван Васільевіч.
11. Дзмітрыеў Леанід Дзмітрые-
віч.
12. Жукаў Дзмітрый Якаўлевіч.
13. Заранаў Іван Міхеевіч.
14. Іеўлеў Барыс Іванавіч.
15. Камерон Пётр Аляксеевіч.
16. Караджаева Нуры.
17. Клімін Фёдар Арсеньевіч.
18. Корнеў Іван Владзіміравіч.
19. Каробко Раіса Якаўлеўна.
20. Кандыбін Дзмітрый Якаўлевіч.
21. Лодысеў Сяргей Цярэнцьевіч.
22. Малініна Марыя Нікалаеўна.
23. Матулевіч Іван Осіпавіч.
24. Наумаў Нікалай Аляксандра-
віч.
25. Нікітчанка Іона Цімафеевіч.
26. Назарава Анна Назараўна.
27. Орлоўскі Павел Ефімавіч.
28. Огурцоў Іван Канстанцінавіч.
29. Орлоў Аляксандр Мамеевіч.
30. Панкратаў Канстанцін Аля-
ксандравіч.

31. Рахімаў Гаджы Мамедавіч.
32. Раманава Анна Аляксандраўна.
33. Раманычэў Міхаіл Грыгор'евіч.
34. Сакіеў Тюгульбай.
35. Саладзілаў Андрэй Пятровіч.
36. Сауленка Любоў Карнееўна.
37. Смірнова Еўдакія Васільеўна.
38. Суслін Андрэй Грыгор'евіч.
39. Саланіцын Нікалай Аляксеевіч.
40. Ульрых Васілій Васільевіч.
41. Успенскі Владзімір Аляксеевіч.
42. Чагіраў Баймухамед.
43. Чэпцоў Аляксандр Аляксан-
дравіч.
44. Чхэціані Афанасій Леванавіч.
45. Шарыфаў Зарыф.

НАРОДНЫЯ ЗАСЯДАЦЕ. II ВЯРХОЎНАГА СУДА СССР:

1. Авезава Мастура.
2. Алдабергенаў Тула.
3. Барышэў Сцяпан Нікіціч.
4. Белан Раман Васільевіч.
5. Дзюканаў Мірон Дзмітрыевіч.
6. Ільін Грыгорый Маркелавіч.
7. Лёнава Ольга Фёдараўна.
8. Малюшын Нікалай Цімафее-
віч.
9. Мінаеў Васілій Сцяпанавіч.
10. Мірзаеў Тішабай.
11. Мір Касімаў Мір Асадула Мір
Алескер оглы.
12. Малякоў Васілій Фёдаравіч.
13. Огнеч Аляксандр Сцяпанавіч.
14. Орлоў Пётр Сямёнавіч.
15. Сметанін Нікалай Сцяпанавіч.
16. Цатуран Цатур Алекавіч.
17. Цыклауры Андрэй Васільевіч.
18. Чулетаў Мурад.
19. Шамсутдзінаў Галім Шамсут-
зінавіч.
20. Якуш Пелагея Остапаўна.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 17 жніўня 1938 г.

Закон аб грамадзянстве Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік

Артыкул 1. На падставе арт. 21 Канстытуцыі (Асноўнага Закона) Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік для грамадзян СССР устанавіваецца адзінае саюзнае грамадзянства.

Кожны грамадзянін Саюзнай Рэспублікі з'яўляецца грамадзянінам СССР.

Артыкул 2. Грамадзянамі СССР з'яўляюцца:

а) усе састаяўшыя да 7 лістапада 1917 года падданымі былой Расійскай імперыі і не ўтраціўшыя савецкага грамадзянства;

б) асобы, якія набылі савецкае грамадзянства па ўстаноўленым законам парадку.

Артыкул 3. Іншакранны, незалежна ад іх нцыянальнасці і расы, прымаюцца ў грамадзянства СССР па іх хадаванні Прэзідыумам Вярхоўнага Савета СССР або Прэзідыумам Вярхоўнага Савета Саюзнай Рэспублікі, у межах якой яны пражываюць.

Артыкул 4. Выхад з грамадзянства СССР дазваляецца Прэзідыумам Вярхоўнага Савета СССР.

Артыкул 5. Устаўленне ў бік грамадзяніна або грамадзянкі СССР з асобна, не маючай грамадзянства СССР, не цягне змены грамадзянства.

Артыкул 6. Пры змене грамадзянства бацьку, у выніку якога ён стаў грамадзянінам СССР, а таксама выхадзец з грамадзянства СССР, змяшчаюць аднаветна грамадзянства іх дзяцей, не дасягнуўшых 14-гадовага ўзросту. З моманту грамадзянства дзяцей ва ўзросце ад 14 да 18 год можа наследаваць толькі з іх згоды.

У іншых выпадках змена грамадзянства дзяцей, не дасягнуўшых 18 год, можа наследаваць толькі ў агульным парадку.

Артыкул 7. Прыбавленне грамадзянства СССР можа мець месца:

а) па прыгавору суда—у выпадках, прадугледжаных законам;

б) у сілу асобага ў кожным выпадку указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

Артыкул 8. Асобы, пражываючыя на тэрыторыі СССР, не з'яўляючыся ў сілу гэтага Закона грамадзянамі СССР і не маючы доказу свайго прыналежнасці да замежнага грамадзянства, лічацца асобамі без грамадзянства.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. ГОРКІН.

Масква. Крэмль.
19 жніўня 1938 г.

Закон аб парадку ратыфікацыі і дэнансацыі міжнародных дагавораў СССР

Артыкул 1. У адпаведнасці з пунктам «м» артыкула 49 Канстытуцыі (Асноўнага Закона) Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік, ратыфікацыя міжнародных дагавораў утвараецца Прэзідыумам Вярхоўнага Савета СССР.

Артыкул 2. Ратыфікацыі падлягаюць заключаемыя Саюзам Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік мірныя дагаворы, дагаворы аб узаемнай абароне ад агрэсіі, дагаворы аб узаемным ненападзе.

Роўным чынам, ратыфікацыі падлягаюць міжнародныя дагаворы, пры заключэнні якіх стораны ўмовіліся аб наступнай ратыфікацыі.

Артыкул 3. Дэнансацыя ратыфікаваных міжнародных дагавораў утвараецца на падставе ўказаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. ГОРКІН.

Масква. Крэма.
20 жніўня 1938 г.

Закон аб дзяржаўным падатку на коней аднаасобных гаспадарак

У сувязі з тым, што па свецільню калпацікаў коні у аднаасобных сямейных гаспадарках звычайна скрываюцца не для сельска-гаспадарчых работ у сваёй гаспадарцы, а ў мэтах спекуляцыі на іх набыццё на-за сваёй гаспадаркай, Вярхоўны Совет Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік, гучы насустрач гаспадарам калпацікаў, **пастанаўляе:**

1. Увесці асобы дзяржаўны падатак на коней аднаасобных гаспадарак.

2. Стаўкі дзяржаўнага падатку з аднаасобных гаспадарак, маючых коней, усталяваць па асобных рэспубліках, краях і абласцях у наступных размерах:

Рэспублікі, край і вобласці	За аднаго каня	За кожнага наступнага каня звыш адной галавы
1. РСФСР (за выключэннем указаных ніжэй краёў, абласцей і АССР), Украінская ССР, Беларуская ССР	1-я група раёнаў — 400 руб. 2-я група раёнаў — 500 руб.	1-я група раёнаў — 700 руб. 2-я група раёнаў — 800 руб.
2. Азербайджанская, Грузінская, Армянская, Гуркменская, Узбекская, Таджыкская, Казахская і Кіргізская ССР, Дагестанская і Краснадарская краі, Іркуцкая і Чытынская вобласці; Дагестанская, Бурят-Монгольская, Кабардзіна-Балкарская, Калмыцкая, Карэльская, Комі, Паўночна-Осецінская, Чэчэна-Інгушская і Якуцкая АССР	1-я група раёнаў — 275 руб. 2-я група раёнаў — 350 руб.	1-я група раёнаў — 450 руб. 2-я група раёнаў — 550 руб.

3. Ускласці на Краёвыя і Абласныя Выканаўчыя Камітэты Советаў дэпутатаў працоўных, а ў аўтаномных рэспубліках і саюзных рэспубліках, не маючых абласнога дзялення, на Саветы Народных Камісараў адносецца тых асобных раёнаў або адзін і тая ж стаўка падатку да 1-й і 2-й груп у залежнасці ад размера даходаў, атрымліваемых ад скарыстання каня.

4. Падатак на коней уплачваецца ўсе аднаасобныя гаспадаркі, маючыя к моманту анулявання закона коней ва ўзросце ад трох год і вышэй. Пры гэтым коней пасля анулявання закона не аслабляе ад уплаты падатку за бягучы год.

5. Устанаўліваць тэрмін уплаты падатку—15 кастрычніка.

6. Гаспадаркі, уступіўшыя ў калгасы да 15 кастрычніка 1938 г. і здаўшыя ў калгасы сваіх коней, аслабляюцца ад уплаты дзяржаўнага падатку на коней.

7. Наступленні ад падатку на коней аднаасобных гаспадарак накіроўваюцца: 25 проц. у бюджэты саюзных рэспублік; 25 проц. у бюджэты краёў, абласцей і аўтаномных рэспублік і 50 проц. у раённыя бюджэты.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква. Крэмль.

21 жніўня 1938 г.

Закон аб Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы

Вярхоўны Совет СССР адзначае велізарнае значэнне арганізаванай па рашэнню ўрада ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі ў справе далейшага ўздыму сацыялістычнай сельскай гаспадаркі ў СССР.

Усесаюзная сельскагаспадарчая выстаўка, якая заклікана дастойна адлюстравать вялікія дасягненні сацыялістычнай сельскай гаспадаркі ў СССР, паказаць лепшыя ўзоры ўсёй галіны сельскай гаспадаркі, прадэманстравань ва ўсёй рознастайнасці магутнасці і багатства сельскай гаспадаркі рэспублік, краёў і асобных Савецкага Саюза, а таксама даць магутны штуршок сацыялістычнаму спадарожству калгасаў і калгаснікам і ўсёх работнікаў сельскай гаспадаркі для памнажэння дасягненняў сельскай гаспадаркі, будзе садзяцца на цягавіннасць ўсёй масы калгасаў і саўгасаў да ўзроўню перадавых з тым, каб забяспечыць далейшы няухільны ўздым сельскай гаспадаркі, рост багацця сельскагаспадарчых прадуктаў, зможнасці і культурнасці калгасных мас.

Вярхоўны Совет разам з тым адзначае незадавальняючае становішча падрыхтоўкі сельскагаспадарчай выстаўкі. Да гэтага часу Наркамземам і Наркомсоўгасаў СССР яшчэ не ўстаноўлены дыферэнцыяваныя паказальнікі для адбору ўдзельнікаў выстаўкі прымяняльна да рознастайных асаблівасцей сельскагаспадарчай вытворчасці ў розных па кліматычных, глебавых і іншых умовах рэёнах СССР, не закончаны работы па будаўніцтву выстаўкі, а асобныя павільёны, пабудаваныя ўжо, яшчэ не тэкавалі тым патрабаванням, якія пастаўлены перад Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкай.

У мэтах выправлення указаных сур'езных недахопаў у падрыхтоўцы да адкрыцця выстаўкі ў мэтах яе найлепшай арганізацыі а таксама ў інтарэсах шырокага разгортвання сацыялістычнага спадарожства ў калгасах, саўгасах, машына-трактарных станцыях і калгасных таварных фермах на права ўдзелу ва ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы Вярхоўны Совет Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік пастанаўляе:

1. Прапанаваць Наркамзему і Наркомсоўгасаў СССР неадкладна выправіць указанія памылкі і недахопы ў арганізацыі ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі.

2. Перанесці адкрыццё ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі на 1939 год, назначыўшы адкрыццё яе на 1 жніўня 1939 года.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква. Крэмль.
21 жніўня 1938 г.

Аб змене і дапаўненні артыкулаў 22 і 23 Канстытуцыі (Асноўнага Закона) СССР

Вярхоўны Совет Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік
пастанаўляе:

1. Зацвердзіць утварэнне ў саставе Расійскай Савецкай
Федэратыўнай Соцыялістычнай Рэспублікі Мурманскай вобласці.

У адпаведнасці з гэтым ізлажыць артыкул 22 Канстытуцыі
СССР наступным чынам:

«Артыкул 22. Расійская Савецкая Федэратыўная Соцыя-
лістычная Рэспубліка складаецца з краёў: Алтайскага,
Далёкаўсходняга, Краснадарскага, Краснаярскага, Орджани-
кідзеўскага; абласцей: Архангельскай, Валагодскай, Варо-
нежскай, Горкаўскай, Іванаўскай, Іркуцкай, Калінінскай, Кі-
раўскай, Куйбышэўскай, Курскай, Ленінградскай, Маскоў-
скай, Мурманскай, Новасібірскай, Омскай, Орэнбургскай,
Орлоўскай, Растоўскай, Разанскай, Саратаўскай, Свердлоў-
скай, Смаленскай, Сталінградскай, Тамбоўскай, Тульскай,
Чэлябінскай, Чыцінскай, Яраслаўскай, аўтаномных савецкіх
соцыялістычных рэспублік: Татарскай, Башкірскай, Даге-
станскай, Бурат-Мангольскай, Кабардзіна-Балкарскай, Кал-
мыцкай, Карэльская, Комі, Крымскай, Марыйскай, Мардоў-
скай, Немцаў Паволжа, Паўночна-Осецінскай, Удмурцкай,
Чэчэна-Інгушскай, Чувашскай, Якуцкай; аўтаномных аблас-
цей: Адыгейскай, Яўрэйскай, Карачаеўскай, Ойроцкай, Ха-
каскай, Чэркескай».

2. Зацвердзіць утварэнне ў саставе Украінскай Савецкай
Соцыялістычнай Рэспублікі абласцей: Сталінскай і Варашылаў-
градскай.

У адпаведнасці з гэтым ізлажыць артыкул 23 Кансты-
туцыі СССР наступным чынам:

«Артыкул 23. Украінская Савецкая Соцыялістычная
Рэспубліка складаецца з абласцей: Вінніцкай, Варашылаў-
градскай, Днепрапетроўскай, Жытомірскай, Каменец-Па-

дольскай, Кіеўскай, Нікалаеўскай, Одэскай, Палтаўскай, Сталінскай, Харкаўскай, Чэрнігаўскай і Малдаўскай Аўтаномнай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі».

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква. Крэмль.
21 жніўня 1938 г.

Уп. Галоўліта БССР № 4518.
Тыраж 7.000 экз.
324.400 друк. зн. (6 $\frac{1}{4}$ арк.)
Здана ў набор 20/VIII—38 г.
Падпісана да друку 14/IX—38 г.

РЭДАКЦІЯ.

Друкарня імя Сталіна. Менск, Дом Друку, Зак. № 3783.

Аб рэвалюцыі 1905 г.	ДВБ, 1931 г.	Цана	—	9 кап.
Аб рабоце ў вёсцы.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	25 кап.
Аб школе і камуністычным выхаванні моладзі.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	65 кап.
Аб фракцыі староннікаў адзавізма і богабудаўніцтва.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г.	31 стар.	Цана	1 р.
Аграрная праграма рускай соцыял-дэмакратыі.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	25 кап.
Аграрнае пытанне і „крытыкі“ Маркса.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г.	122 стар.	Цана	3 р. 35 кап.
Аснаванне Камуністычнага Інтэрнацыянала.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	Цана	—	35 кап.
Бібліятэчка з 15-ці назваў, у футляры.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г.	Цана	25 р.	
Даклад аб рэвалюцыі 1905 г.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	18 стар.	Цана	— 15 кап.
Дзве тактыкі соцыял-дэмакратыі ў дэмакратычнай рэвалюцыі.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	90 стар.	Цана	— 60 кап.
Дзіцячая хвароба „левізны“ ў камунізме.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г.	109 стар.	Цана	1 р. 75 кап.
Дзяржава і рэвалюцыя.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г.	80 стар.	Цана	1 р.
Задачы пролетарыята ў нашай рэвалюцыі.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	25 кап.
Імперыялізм як вышэйшая стадыя капіталізма.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	91 стар.	Цана	— 45 кап.
Крок уперад, два крокі назад.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г.	174 стар.	Цана	1 р. 50 кап.
Красавіцкія тэзісы.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1936 г.	67 стар.	Цана	1 р. 10 кап.
Крах II-га Інтэрнацыянала.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	51 стар.	Цана	— 40 кап.
Ленш менш, ды ленш.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1938 г.	18 стар.	Цана	— 10 кап.
Маркс—Энгельс—Марксізм.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1938 г.	333 стар.	Цана	2 р. 25 кап.
Міжнародны дзень работніц 8-е сакавіка.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1938 г.	43 стар.	Цана	— 25 кап.
Новыя часы, старыя памылкі ў новым выглядзе.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	16 стар.	Цана	— 10 кап.
Пагражаючая катастрофа і як з ёй змагацца.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	30 кап.
Палітычная справаздача ЦК XI з'езду РКП(б).	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	48 стар.	Цана	— 35 кап.
Пацыфізм буржуазны і пацыфізм соцыялістычны.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г.	35 стар.	Цана	1 р.
Першае мая	ДВБ, 1938 г.	Цана	1 р.	10 кап.
Пісьмы аб тактыцы.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	20 кап.
Пісьмы здалёк.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	Цана	—	30 кап.
Поспехі і труднасці савецкай улады.	ДВБ, 1933 г.	Цана	—	25 кап.
Соцыялістычная рэвалюцыя і права нацый на самавызначэнне.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	15 кап.
Соцыялізм і рэлігія.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г.	39 стар.	Цана	1 р.
Спрэчныя пытанні.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	19 стар.	Цана	— 15 кап.
Старонкі з дзёніка.	ДВБ, 1932 г.	Цана	—	25 кап.
Справаздача X з'езду аб палітычнай дзейнасці ЦК РКП(б).	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	41 стар.	Цана	— 25 кап.
Тэзісы аб асноўных задачах II Кангрэса Камуністычнага Інтэрнацыянала.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1934 г.	20 стар.	Цана	— 20 кап.
Урокі рэвалюцыі.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	15 кап.
Фрыдрых Энгельс.	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1933 г.	Цана	—	15 кап.
Ці ўтрымаюць большавікі дзяржаўную ўладу?	Партвыдат ЦК КП(б)Б, 1937 г.	50 стар.	Цана	— 35 кап.
Чарговыя задачы савецкай улады.	ДВБ, 1933 г.	Цана	—	30 кап.

ЦАНА 40 кап.

8000000 1988897